

Motrišta

Danas ću vas sve vjerojatno iznenaditi izborom teme za motrišta, jer u ovom vrtlogu političkog života moglo bi se mnogo naći očemu bi se moglo pisati. Recimo, moglo bi se pisati o Sinjskoj Alki gdje je vodstvo Sinjske alke s pravom smjelo posvetiti ovu Alku svojem vojvodi generalu Norcu koji je osumnjičen za ratne zločine i pred sudom je u Rijeci. Ti isti čelnici su vrlo nezadovoljni sa činjenicom kako je bilo vrlo malo inozemnih gostiju. Bogu hvala da ih nije bilo, pa da gledaju tu našu hrvatsku sramotu kad mi, umjesto da predstavimo turistima izvanrednu vitešku isgru, koju već godinama turisti dolaze gledati, mi peremo svoj politički "veš" pred gledalištem. Jasno, govorim o skandalu koji se dogodio u Sinju kad pobjednik nije želio primiti poklon od izaslanika predsjednika RH, predsjednika Mesića! Pitanje koje bih ja željela postaviti tim čelnim ljudima iz Sinjske alke, jest: a zašto su uopće razgovarali s Predsjednikom o pokroviteljstvu ako ništa s njim nisu željeli imati? Oni su smjeli odbiti pokroviteljstvo Predsjednika Mesića - jer to je demokracija. No za ovo što su oni učinili Predsjedniku Mesiću za vrijeme Sinjske alke, ima jedna vrlo opisna i ružna riječ u našem jeziku. Kako je ovo pristojan list, ja je ne želim niti izreći, niti napisati, no ponavljam, hvala Bogu da je bilo malo stranaca na Sinjskoj alki. Ovako samo smo mi Hrvati ostali u nedoumici pitajući se kako se tako nešto moglo dogoditi, na starim "viteškim" igrama? I kako je jedan novinar Slobodne dalmacije rekao "Svi cetinski junaci mukom zamukoše!" - samo dan nakon Sinjske Alke! Možda zato jer su shvatili da to što se dogodilo zaista nije bilo niti malo "viteško". Mislim da ni njihov vojvoda general Norac ne bi odobrio takovo ponašanje - na Sinjskoj Alki - koja je bila posvećena njemu.

No kako rekoh, iznenaditi ću vas s temom ovog motrišta. Kako svi znate moja mama ima Alzheimerovu bolest. To je bolest, koju je prije harala uglavnom među starijim stanovništvom, pa smo govorili kako je netko "rabambio, posenilnio, ne sjeća se" i slično, no ta bolest koja sve više i više hara među starijima, počinje pogađati i mlade - odnosi vam sjećanje, vaše osobne karakteristike, u kasnije mogućnost normalnog kretanja, jela itd. - ukratko - zaboravljate tko ste, što ste i koga ste tako jako voljeli u svom životu, ili donijeli na ovaj svijet. Moja mama, inače po zanimanju upraviteljica škole u mladosti, danas jedva govori, ne poznaje uglavnom nikoga, tu i tamo izreče koju riječ, hrane ju, ne kreće se.

Pred neko vrijeme jednog dana uopće nisam mogla otići kod nje, jer svaki odlazak u starački dom gdje ona sada živi za mene je izvanredno težak. Teško je, vjerujte mi, gledati osobu koja vas je rodila, majka vam je, koja vas uopće ne prepoznaje i gledate polako umiranje. Iako ja obično idem svaki dan tamo, taj dan nisam otišla i sva jedna, jer me je savjest grizla, upalila sam TV i otvorila program o - Alzheimerovoj bolesti i ljudima koji su na ovaj ili onaj način pogođeni tom bolešću. Rekoh ja sebi tada: upravo ti je to trebalo - ali vjerujte mi, stvamo mi je ta emisija otvorila oči.

Uglavnom sve što je bilo rečeno znala sam, no načulila sam uši kad su počeli govoriti o ljudima oko takvih bolesnika. Mnogi takovi bolesnici su u staračkim domovima iz raznih razloga. Moja je mama tamo jer je hranjena kompjutorski 24 sata na dan preko cjevi direktno u želudac. U toj emisiji govorili su o ponašanju obitelji, prijatelja, poznanika prema takovim bolesnicima.

Tada sam se sjetila staračkog doma u kojem moja mama živi i osamljenih ljudi koji čekaju smrt, koja vrlo, vrlo polagano dolazi. Često me upravo srce boli za te ljude koji nemaju nikoga, rijetko tko dolazi, a mi "zdravi" nismo niti svjesni koliko je važna svaka ta posjeta.

U toj emisiji govorili su o važnosti posjećivanja takovih bolesnika. Ne samo zbog njih samih, što je neobično važno - jer nikad ne znate kako ćete dodimuti tog čovjeka koji živi u košmaru sjećanja, koja uopće nemaju veze između sebe. Nikad ne znate što ćete svojom posjetom donijeti tom čovjeku koji živi u izolaciji duha i tijela, jer najstrašnije je kad se takav pacijent "probudi" sam i ne zna gdje je. Znam, život nas tjera na aktivnost i lako je meni, ali vjerujte, gledam ja taj starački dom u kojem je moja mama i te ljude koji su tamo preko 2 godine, koliko i moja mama, a gotovo nitko ih ne posjećuje. Teško je i to gledati i ne vidjeti kako njihova obitelj griješi, jer osmijeh koji meni moja mama daje tu i tamo, vrijedi svih onih suza koje ja prolijem. Možda tog trena ona zna da smo tamo, možda i ne zna, ali nije sama, to je najvažnije.

Osim toga, ovih dana kad je bilo strašno vruće i u domovima je bilo strašno. Na nesreću, u domu kojem je moja mama nema hlađenja, i bilo je upravo jezivo. Sestre s vremena na vrijeme pomažu tim ljudima, koji kao i moja mama ne znaju niti reći da im je vruće, a moja mama je bila malo sretnija, jer sam joj i ja malo pomogla, ali i one, jer znaju da se mi jako brinemo za nju, pa time se moraju i one više brinuti, jer nikad ne znaju kad ćemo mi biti tamo.

Eto, to je najvažnije stvar o čemu vam ja želim pisati, o izvanrednoj važnosti posjećivanja takovih bolesnika, koji su vam roditelji, braća, prijatelji... Danas po staračkim domovima Kanade, nalazi se mnogo Hrvata koji kao i moja mama boluju od ove ili one bolesti. Često puta ostavljeni su na milost ili nemilost sestara, koje koliko god bile dobre, rade ono što moraju ili su prisiljene. Ja sam shvatila kako svaka moja posjeta tamo, a oni nikad ne znaju kad ću ja biti tamo, čini da se one moraju brinuti. Kad ja ne bih dolazila sestre bi možda i učinile sve, no jeste li baš sigurni? Gledala sam neke bolesnike kojima je hrana "stavljena" u usta bez ijedne riječi, bez osmjeha ili ohrabrenja. A ta žena je isto bila nečija majka, koja je sve ili koliko je mogla ili znala, učinila za svoje dijete. Ta žena je živjela preko puta kreveta moje mame više od godinu dana, i nitko je nije nikada posjetio. Moju mamu maze i paze - jer ja sam tu stalno, stalno ih nadgledam, pazim da ako već moja mama ne razumije što se događa, da ja u svom srcu znam da čimim najbolje što znam, ali i pazim što drugi rade.

I na kraju, kaže moja kćer, 'mama, a što će se dogoditi sa onim roditeljima koji su danas pedesetih godina, koji su zaboravili svoje po domovima, a znaju da će i sami biti tamo jednog dana? Čemu mi učimo mlade generacije, ako i sami zaboravljamo naše po bolnicama, staračkim domovima, ili po kućama - osamljene, žedne koji puta, u vrućini, pa čak i gladne. Što će biti s nama, ako naša mlada generacija ne shvati koliko je važno imati u sebi tu strpljivost, pažnju i ljubav za bližnjega svoga. Mislimo malo na osamljene ljude, ljude koji ne znaju gdje su i što su, da ne kažem tko su i jedino ih mi, rodbina, prijatelji, poznanici - nekako vraćamo u stvarnost i osiguravamo dobar odnos prema njima.

Teško mi je bilo napisati ova motrišta, jer za mene uopće misliti o mami, o domu u kojem gledam osamljene, izgubljene ljude, strašno je. Dobivam momentalnu glavobolju. Ali žrtvovat ću i glavobolju, ako Vas svakog nekako uvjerim kako je važno posjećivati svoje roditelje, prijatelje, čak i one starce koje ni ne znate. Pisala sam već o tome koliko je naših Hrvata ostarijelih i osamljenih po staračkim domovima Kanade. Kad bi se svatko od nas obavezao posjetiti bar jednog svaki tjedan dva puta, kad već nemamo svoj hrvatski starački dom (A ŠTO JE VELIKA SRAMOTA ZA NAŠU ZAJEDNICU) onda makar posvetimo malo vremena onima koji su sami po raznim kanadskim staračkim domovima - time niti jedan ne bi bio osamljen, niti zapušten. To nam je obveza, zar ne?

Tako ja mislim

Valentina

Cijena \$2.00

Broj 89 - 15. VIII. 2001.

Hrvatska ISKRA

Kanadsko - Hrvatski Vjesnik • Canadian Croatian Journal
(bivši "CIRKULAR" za Toronto i okolicu)

Čitajte

U OVOM BROJU :

- Požari u Hrvatskoj
- Incident na Sinjskoj Alki
- Mungosi: Hoće li itko od nas preživjeti
- Zločin i kazna
- MUP šalje 3800 ljudi na čekanje
- Pohod Kardinala Puljića i Biskupa Perića na Capitol Hill
- U žrvnju stranih interesa
- OSCE in Mostar in panic
- Have you seen Risnjak?
- Oj, Vrbanjo, lipa i bogata
- Razgovor s Vice Vukovom
- Poletio prvi hrvatski zrakoplov
- Lopud

Naši Međimurci na delu, jelu i zabavi.....

Predstavljamo Vam Upravni Odbor Hrvatskog društva Međimurje, koji su fletni na delu, jelu i zabavi

Sadržaj:

Pismo urednice.....	2
Vijesti iz naših zajednica.....	3
Požari u Hrvatskoj.....	4
Događaji na Sinjskoj Alki.....	5-7
Razminiranje Hrvatske.....	7
Haaški tribunal osudio gen. Krstića na 46 godina.....	8
Zločin i kazna.....	8
SAS vježba hvatanja Karadžića.....	8
Gospodarstvo.....	9
Turizam.....	10
D. Borovčak, Hello Toronto-ovdje Zagreb.....	11
Haaški istražitelji u hrvatskom arhivu.....	12
Vlada nema informacije da Haag pokreće istragu protiv M. Tudmana i 30 Hrvata.....	12
Još dvije masovne grobnice u Dalju.....	12
U Srbiji se otkrivaju masovne grobnice.....	12
Dodatak, Vijesti iz BiH.....	

HRVATSKA ISKRA for English speaking readers.....	13
Editorial.....	13
OSCE in Mostar in panic.....	13
Muslim-Croat police hold commanders over war crimes.....	14
Opposition vows new economy for Croatia.....	14
Have you seen Risnjak in Gorski Kotar?.....	15-16
Mojim očima (i srcem).....	17
Oj, Vrbanj, lipa i bogata.....	18-19
Razgovor s Vice Vukovom.....	20
Hrvatska povijest.....	21
Vijesti iz kulture.....	22
Zanimljivosti.....	23-24
Događaji u zajednici.....	25-28
Reagiranjia i humor.....	29
Vaše zdravlje.....	30
Za (mlade) kuharice.....	31
Motrišta.....	32

Pismo urednice

Dragi čitatelji,

Mnogi se tužite kako je gotovo nemoguće do mene doći, posebno suradnici koji trebaju nešto hitno saznati. To je istina, pa kako ja zaista volim s Vama razgovarati, uzela sam novi telefon (cell-telephone), na koji me možete izravno nazvati. Ako želite, možete i ostaviti poruku, ako se slučajno odmah ne javim. Moj novi broj telefona je (416) 894-9235. Jasno, i dalje vrijede pravila: nemojte zvati poslije 10 sati navečer, ili prerano ujutro.

Iako su došla neka Vaša pisma, u ovom broju nećemo objaviti niti jedno, jer nemamo dovoljno mjesta. Opet se mnogo toga događa, a mi uvijek imamo nedovoljno prostora za sve što bi Vam željeli predstaviti. Tako Vam danas posebnu pažnju skrećemo na požare u Hrvatskoj, koji su sve žešći, i čini mi se kako to ipak nije prirodno. Ove godine sam prošla nekim prostorima koji su izgorjeli prošlog ljeta i nema riječi kojima bih mogla opisati žalost te slike. Naša prekrasna obala gori danas. Prošla sam dijelovima oko Omiša i kad sam jučer pripremala članak o požarima, upravo me je srce boljelo za te ljude, tu prirodu koja će se teško oporaviti od ovih strahota, a da ne govorimo o financijskoj strani, kad turisti odlaze, a ono malo što su ljudi imali, izgorjelo je. Uz tu katastrofu donosimo Vam i izvješća sa Sinjske Alke, događaje u životu Hrvatske, kao i u našoj zajednici, uz neke članke koji bi Vas mogli zanimati.

Javljajte nam se sa pismima, slikama sa Vašeg ljetovanja, osvrtima ili željama. Mi smo tu da udovoljavamo Vama, jer tu smo zbog Vas. Osim toga, ponavljam: zovite nas na Vaše organizirane događaje, obavijestite nas kad se nešto događa tako da se o Vašem radu zna.

Danas moram napisati par riječi o novom suradniku, čije članke čitate već neko vrijeme: to je naša Biserka Milinković iz Oakvilla. Vrijedna je to suradnica, koja uz slike, šalje i članke, odlazi na organizirane događaje i velika je pomoć HRVATSKOJ ISKRI. Ovim putem željela bih zahvaliti Biserki na velikoj pomoći, na nesebičnom davanju svog vremena, ali i novaca. Pozivam i Vas da se pridružite, jer svatko od nas nešto zna, a zajedno samo uvijek jači i vrijedniji. Vaše ideje su nam vrijedne, ali Vaša suradnja mnogo nam je važnija, jer time postajemo zaista glas ove zajednice, koja zasluhuje da se o njoj čuje.

Srdačno Vaša,

Valentina

Za (mlade) kuharice....

Kako nam pričaju salate ovih dana....

Salata od karfijola

Karfijol se očisti, skuha u slanoj vodi, ohladi, raščupa u pojedine ne premalene cvjetice, polije najprije uljem, onda octom.

Salata od zelja (zeleni kupus)

Zelje se fino razreže, posoli i ostavi 1/2 sata stajati. Nakon toga se iscijedi i polije uljem i octom i dobro promiješa.

Salata od poriluka

Poriluk se očisti, odreže sve zeleno, razreže 3 puta po duljini, 2 puta po širini, i pristavi u kipuću vodu. Kada bude mekan tj. skuhan, voda se ocijedi, poriluk metni u zdjelu, a kada se ohladi, polije se uljem i octom i dobro promiješa. Sol po ukusu.

Salata od cikle

Cikla se dobro opere u nekoliko voda. Ne smije se ništa odrezati jer bi cikla izgubila boju. Pristavi se kuhati kao krumpir, ali se može peći i u roru. Kad cikla bude mekana, oguli joj se koža, razreže u tanke pločice i posoli, dodaje malo kimela i komadiće očišćenog hrena. Zatim se složi sve skupa u jedan zemljani lonac ili u staklenu bocu za ukuhavanje, polije se razrijeđenim octom i spravi do upotrebe. Može stajati 8-14 dana.

Salata od krumpira

Materijal: 20 krumpira; 1 žlica soli; 1 šalica razrijeđenog octa; 1 glavica luka narezanog u listiće; 3-4 žlice ulja; Krumpir se skuha, oguli, razreže u listiće, posoli i dobro, ali oprezno promiješa, da se ne raspadne. Najbolje drvenom žlicom ili viljuškom. Onda se polije uljem ili octom, a gore se metne luk.

Salata od krumpira sa vrhnjem

Materijal: 2 l krumpira razrezanog na kockice; 1 žlica vrhnja; 1 žlica soli; 1 žlica fino kisanog zelenog peršina; 5 tvrdo kuhanih jaja; 2-3 žlice octa; Žumanjci se protisnu kroz sito i pomiješaju sa octom, vrhnjem, peršinom i lukom, tome dodaje krumpir i sol i fino isjeckan bjelanjak od jajeta i sve dobro izmiješa.

Zelena salata sa vrhnjem

Materijal: 5 glavica salate; 1 žlica soli, 2-3 žlice octa; 1 šalica vrhnja; Salata se opere u nekoliko voda i izreže na 1/2 prsta široke rezance, posoli, doda se ocat i vrhnje, oprezno promiješa sa drvenim žlicama ili viljuškama.

Trener N.K. "Livno" gosp.
Mate Salapić sa sinom Jurom

"HRVATSKA ISKRA" Broj 89, 15. VIII. 2001.

Salata od zrelih rajčica (paradajza)

Materijal: 10 velikih rajčica; 1 žlica soli, 2-3 žlice octa; 2-3 žlice ulja; 1/2 glavice luka; Rajčice se dobro operu i pofure kipućom vodom. Ljuska se skine i rajčice razrežu u listiće, zatim posoli, oprezno promiješaj i polij uljem i octom, koji je vodom razrijeđen, metni u zdjelu, a na vrh stavi u listiće izrezani luk.

Salata od zelene paprike

Materijal: 10 velikih zelenih paprika; 1 žlica soli; 1/2 šalice vode; 2-3 žlice octa; 2-3 žlice ulja; Paprika se opere, prereže u polovici i izvadi drzak, sjemenje i sve žile. Ako je jako ljuta, može se i pofuriti kipućom vodom. Onda se paprika razreže u rezance, posoli i ostavi stajati 1/4 sata. Tada se paprika iscijedi, polije uljem i octom razrijeđenim sa vodom te dobro promiješa.

Salata od pečene paprike

Materijal: 10 velikih zelenih paprika; 1/2 žlice soli; 1/2 šalice vode; 2-3 žlice octa; 2-3 žlice ulja; 2 čahulice sitno isjeckanog češnjaka; Paprike se opere i peku u roru bez vode. Kada su sasvim mekane, skine im se tanka kožica, razreže se svaku papriku po duljini u 4 dijela, izvadi sjemenje i ljute žile, posoli i polije octom (koji je razrijeđen vodom) i uljem.

Salata od krastavaca sa uljem

Materijal: 4-6 velikih krastavaca; 1 žlica soli, 1-2 čahulice češnjaka; 1/2 male žlice tučenog papra; 1/2 šalice vode; 2-3 žlice octa; 2-3 žlice ulja; Krastavce se opere, oguli, opet opere i riba na ribežu ili reže nožem na listiće, posoli i ostavi 1/4 sata stajati. Onda ih se iscijedi, a sitno tučeni češnjak stavi se u ocat. Iscijedene krastavce polije se uljem, dobro promiješa, ocat se iscijedi i nalije na krastavce, opet promiješa, metne u zdjelu i posipa salatu paprom.

Salata od krastavaca sa vrhnjem

Isto kao sa uljem, samo mjesto vode i ulja metne se šalica vrhnja, a mjesto papra 1/4 žlice crvene paprike.

Salata od zelenih mahuna

Materijal: 2 l mahuna; 1/2 žlice soli; 2-3 fino stučena češnjaka; 1/2 šalice vode; 2-3 žlice octa; 2-3 žlice ulja; 1/4 žlice tučenog papra; Mahune se kuhaju u slanoj vodi. Kad budu mekane, ali ne toliko da se raspadaju, onda ih se ocijedi, polije uljem, promiješa, polije octom i vodom, opet promiješa i posipa tučenim paprom. Češnjak se kvasi u octu pomiješanim sa vodom i ocijedi prije uporabe.

Iz kuharice moje bake

PREPORUČUJEMO:

Toronto Institute of Spinal Health

Dr. J. Željko Srebelj, D.C., D.Ac.

Uspješno i profesionalno liječenje boli i ozlijeđ

- o Boli u leđima
- o Glavobolje
- o Vratne boli
- o Upale zglobova
- o Napetost i bolovi mišića
- o Radničko osiguranje
- o Prometne nesreće
- o Športske ozlijeđe

- o Medicinske usluge
- o Kiropraktične usluge
- o Fizikalne terapije
- o Masiranje
- o Akupunktura
- o Snažno gibanje
- o Tjelesne vježbe
- o Yoga vježbe
- o Vježbe sa leđima

"Ručna Medicina za Kraljevicu"
na dvije adrese:

2522A Keele Street
Toronto, Ontario
416 - 244 - 4900

2 Jane Street (kod Bloor St.)
Suite 208, Toronto, Ontario
416 - 760 - 7418

Vaše zdravlje

SUNČANJE BEZ RIZIKA

Iako nam prijete tumorima kože, hiperpigmentacijama, keratozama, oštećenjem vida, imunološkim oboljenjima,... sve je uzalud. Sunca se odreći ne možemo!

Kopernik je prije nešto više od četrsto godina proglasio Sunce središtem Svijeta. Primitivne zajednice smatrale su ga božanstvom. Kad je Ono sjalo, njima je bilo toplo i njihovi usjevi su bolje rasli.

Ali, stoljeća su prohujala, kulture su se promijenile, a time i odnos prema ovoj užarenoj kugli. Boja kože postala je obilježje tko je tko. Bijela, svijetla put bila je još jedna privilegija vladajuće klase, dok je tamnija pripadala robovima i slugama. U Staroj Grčkoj i Rimu žene su svim sredstvima nastojale izbijeliti svoju kožu, što je katkad imalo i smrtni ishod, s obzirom na sredstva koja su upotrebljavale. U doba kraljice Elizabete izlazak bez suncobrana i pokrivala za lice smatrao se vrlo neprimjerenim. Prekomorska Amerika tada je još rado prihvaćala europske običaje i modu, pa tako i to.

Međutim, u dvadesetom stoljeću brončana boja postaje boja jet seta. S pojavom Coco Chanel moda i način života znatno su se promijenili. Žene, samsvjesnije i emancipirane, počele su uživati u životu izvan kuće. Piknici, tenis, i ostale slobodne aktivnosti postali su dio svakodnevnog života. Europa luduje za novim linijama kupaćih kostima. Šeširi su vrlo moderni, ali ne u funkciji zaštite lica nego samo kao modni detalj. I opet je boja tena određivala status, klasu i ostalo. Što bogatiji, to bliže toplim egzotičnim krajevima, bliže suncu.

Sunce - saveznik ili neprijatelj?

Sedamdesetih godina cijela jedna generacija, koja je svoja tijela pekla na suncu, postala je svjesna činjenice: za deset do dvadeset godina očekuje ih realna opasnost od razvoja kožnih tumora. Tek 1979. organizacija Food and Drugs Administration (FDA) razvila je cijeli program zaštite kože. Istodobno American Academy of Dermatology (AAD) je izdala brošure o sigurnom boravku na suncu. Predviđanja su se pokazala točna. Potkraj devedesetih više od milijun Amerikanaca obolio je od kožnih tumora zbog prekomjernog izlaganja suncu, od toga ih 9800 umire od tumora, a 7800 od melanoma. Ove brojke odnose se na one koji su se sunčali u sedamdesetim.

Što reći upornim pekačicama danas, pored ozonskih rupa i omotača koji je sve tanji i tanji? UV zrake mogu slobodno napadati Zemlju i birati koga će trajno obilježiti.

I UVA i UVB zrake štetne su za kožu i oštećuju je. Koža, koja se godinama izlagala suncu, postaje hrapava, podložna raznim kožnim bolestima, vrlo suha, izborana. U određenim srednjim godinama mi žene morale bismo s potamnijelom kožom izgledati nekoliko godina starije. Velika količina primljenih zraka uništava strukturu kože, gubi se kolagen, a time i elastičnost. Sunčanicu dobijemo kao posljedicu poremećaja temperaturnog mehanizma. Sve to govori da se kockanje sa suncem ne isplati. Mi smo te koje uvijek gube. Rezultat je, nažalost, uvijek konačan i popravka nema.

VODA - NAJZDRAVIJE PIĆE

Reci mi što piješ, pa ću ti reći kako se osjećaš. Vjerovali ili ne, odabir pića može učiniti čuda. Zapravo, naše tijelo treba tekućinu i više nego hranu da bi preživjelo.

Salate, sushi, tjestenina - možda ste izabrali zdravu hranu za današnji ručak, ali što ste pili? Punomasno mlijeko ili koka kolu? Ono što pijete može imati jednako tako veliki utjecaj na vaše zdravlje i dobro osjećanje, kao i ono što jedete. Zapravo, naše tijelo treba tekućinu i više nego hranu da bi preživjelo. Čovjek može preživjeti nekoliko tjedana bez hrane, ali ako ne uzme tekućinu, umre za samo nekoliko dana.

Voda je nužna za vitalnost osnovnih tjelesnih funkcija - od regulacije temperature, do odstranjivanja toksina. Tako ne iznenađuje što se dobro ne osjećamo ako ne pijemo dovoljno. Nutricionisti kažu: običavamo piti kad smo žedni, ali to je već zapravo prekasno. Signali koji su došli do mozga i poručuju da ste već dehidrirali.

Zdravo i čisto

Najbolji način da se rehidirate jest da pijete vodu. Žed će vam reći kada da pijete. Utažite žed, a zatim pijuckajte u gutljajima tijekom

cijelog dana. Ne brkajte žed sa gladi. Zato, budite sigurni želite li prigristi nešto oko podneva, ili samo želite čašu vode.

Kada vašim tijelom ne teče dovoljno vode, to ima mnoge loše posljedice. Nutricionisti kažu da je nedovoljno uzimanja tekućine jedan od glavnih problema konstipacije. To utječe i na vaš sustav za probavu i izlučivanje, a ako to ne funkcionira kako treba, vaša koža ima malo šanse da izgleda zdrava. Dosadni problemi kao što je glavobolja, nadutost i niska razina energije mogu biti znakovi dehidracije.

Međutim ne treba zaboraviti na opću razdraženost, depresiju, vrtoglavicu i letargiju.

Dobra vijest je da ćete, ako rehidirate svoj sustav, vrlo brzo primijetiti rezultate. Jedna studija je čak pokazala da osobe koje piju više od pet čaša vode dnevno imaju 45 posto niži rizik od obolijevanja od raka debelog crijeva.

Voda djeluje

Vjerojatno već znate da treba piti barem osam čaša vode dnevno. Ipak, ako znate da oko 75 posto našeg mozga, 80 posto krvi i dvije trećine tijela čini voda, onda to ne izgleda tako puno.

Ali, trebate li kupovati skupu flaširanu vodu ili piti vodu iz slavine. Nutricionisti kažu, voda iz slavine je u redu. To naravno vrijedi za zemlje gdje nema problema s pitkom vodom.

Neki terapeuti tvrde da je destilirana voda jedina zaista čista voda, jer filtri ne mogu ukloniti umjetne hormone koji se nalaze u vodi iz slavine.

Voda iz boce

Ako preferirate vodu iz boce, morate točno znati što pijete. Prema nekim saznanjima, samo boce s natpisom "prirodna mineralna voda" podliježu strogim pravilima. Takvim strogim pravilima ne podliježu vode koje se nazivaju "izvorskim vodama" pa iako i one moraju poštivati pravila o čistoći, takva voda je možda prošla kroz različite filtracijske tretmane prije nego je završila u dućanu. Kaže se da je, ako na boci ne piše da je "prirodno karbonizirana", vodi dodan fosfor da bi se postigao efekt gazirane vode, a uz to postoji i dilema uzima li fosfor kalcij iz kostiju. Možda poslije svega rečenog djeluje malo neobično, ali neki nutricionisti kažu: Važno je piti više vode. Dokle god je ona čista, nije važno odakle dolazi.

Osjećajte se siti s manje kalorija

Kako se osjećati sito i zadovoljno, a jesti namirnice s malo kalorija? Doručkujte

To će vam dati energiju i podići vaš metabolizam koji će na taj način, tijekom dana, brže izgarati kalorije.

Odaberite volumen

Iako jednaka količina bilo koje namirnice zauzima jednak prostor u vašem želucu, hrana s puno vode (kao što je lubenica ili krastavac) čini to s manje kalorija. To isto vrijedi i za namirnice pune zraka. Na primjer: sto kalorija možete dobiti pojedete li osam čips tortilja ili pak pet šalica kokica.

Častite se vlaknima

Za svaki gram vlakna koji pojedete, vaše tijelo apsorbira sedam kalorija manje iz hrane, zbog toga što vlakna pomažu sušenju masti u crijevima prije nego što se one natalože na vašim bedrima. Stoga nastojte uzeti barem 20 grama dnevno. Jabuka, na primjer, ima 3 grama. Vlaknima su bogati grah, integralne žitarice i većina voća i povrća.

Povećajte toplinu

Hrana ima bolji okus ako je topla. Zato je topli kruh ukusniji od hladnog - aroma čini da osjećate kako jedete nešto hranjivije.

Pijte mlijeko

Mliječni proizvodi su bogati kalcijem i studije pokazuju da namirnice bogate njime održavaju vitkost tako što mijenjaju način na koji tijelo procesuirá masnoću. Samo, budite sigurni, da uzimate mliječne proizvode s malim postotkom masnoće.

Najprije popijte čašu vode

Manje ćete jesti ako popijete čašu vode prije obroka. To će vam dati osjećaj sitosti i uz manje pojedene hrane.

Mislite mediteranski

Dvije žličice maslinova ulja imaju 90 kalorija i devet grama masnoće. Ali, maslinovo ulje može usporiti želučane kontrakcije, te će vam brže dati osjećaj sitosti. Poprskajte njime tjesteninu ili salatu.

(Zaposlena žena)

Vijesti iz vaših zajednica:

ČESTITAMO

Monsignori Valent Bogadi i Antun Perčić

IKA - Hrvatska informativna katolička agencija, objavila je da su osmorica svećenika Varaždinske biskupije, odlukom Svete Stole odlikovani titulom Kapelan Njegove Svetosti, tj. dobili naslov Monsignori. To priznanje dobila su i dva svećenika koji su iz naše sredine - Mons. Valent Bogadi, župnik Hrvatske župe Naše Gospe Kraljice Hrvata u Torontu, te Msgr. Antun Perčić kancelar Varaždinske biskupije, te u nekoliko navrata i duhovni pomoćnik u crkvi u Hamiltonu.

Čestitamo i Bog Vas blagoslovio.

Biserka Milinković

STUDENT LOAN PROGRAMS INTEGRATED AND STREAMLINED

As per new release by the HRDC and Ontario Ministry of Training, Colleges and Universities, on August 1, 2001, Ontario students applying for financial aid will now have one loan and one repayment. According to the news, the integrated student loan program means that a single student loan, single application, needs assessment and loan certificate are now integrated

For more information contact Canada - Ontario Integrated Student Loan <http://osap.gov.on.ca/>

ZAHVALA

Vlc. Ivo Šutalo je prije odlaska u Hrvatsku zahvalio svima u ime Ivane Soldo i njene obitelji iz Požege, koji su se i opet tako velikodušno odazvali za pomoć jednoj mladoj ženi i majci.

Do sada je skupljeno preko \$20,000 a novac će predati Vlač. Šutalo obitelji bolesnice. Troškovi operacije su 170,000 DM. Ivana je bila operirana i hvala Bogu izgleda da su presađena jetra prihvaćena u tijelu. Prema riječima Ivaninog oca, Ivana će uskoro izići iz bolnice, ali liječenje i kontrole će se i dalje nastaviti.

Sjetite se molitvom Ivane, a svima još jednom najljepša hvala.

Biserka Milinković

PUTOVANJA - CARINA

Ako se vi ili vaši rođaci, prijatelji, vraćate ili dolazite u Kanadu, kanadski carinski propisi propisuju dozvoljene količine alkohola i duhanskih proizvoda - cigarette, cigare kao što i ne dozvoljavaju unošenje hrane - svježe, sušene, kao npr. mliječni proizvodi, sir, mlijeko, sušene kobasice, šunka, svježe povrće i voće (neki izuzetci su ako se radi o prijelazu granice između Kanade i SAD) - N.B. O tim i ostalim pojedinostima kao i carinskim propisima raspitajte se prije napuštanja Kanade kako biste izbjegli neugodne za vas posljedice pri povratku u zemlju. Ako ne prijavite te artikle i budete 'uhvaćeni', oni će vam biti oduzeti, a uz to platit ćete i globu.

Biserka Milinković

PROSLAVA VELIKE GOSPE Toronta i okolice bit će u župnom parku "Father Kamber", Streetsville, Mississauga, u nedjelju, 19. kolovoza o.g.

HODOČAŠĆE - BARAGA '01

27. - 30. rujna (septembra), 2001

Župa Sv. Križa, Hamilton organizira prvo hrvatsko župno hodočašće u Baragino svetište - Gornji Michigan i sjeverni Ontario.

Posjet Baraginin spomen mjestima: L'Anse, Marquette kao i hrvatskim zajednicama u Troy /Detroit, Sault Ste. Marie, Sudbury.

Za pojedinosti obratite se na župu Sv. Križ - Hamilton 905-548-9357, ili putničku agenciju Spring Travel Agency 905-664-2009 ili preko interneta E-mail - pinklec@interlynx.net (Fr. Marijan)

ĐAKONSKO REĐENJE DAMIRA STOJICA - bit će na Hrvatskom franjevačkom središtu u Norvalu u nedjelju 2. rujna 2001. kod Sv. mise u 11 sati prije podne. Obrede i misu predvodit će The Most Revered Matthew F. Ustrzycki, pomoćni hamiltonski biskup u zajedništvu sa svećenicima iz Hrvatske i Kanade. (BM)

Čestitamo Jelena!

Jelena Vrdoljak

Vjerovatno niste čuli da je našu Jelenu Vrdoljak, velikog radnika ove zajednice, odlikovala Vlada Ontarija u lipnju ove godine. Ova posebna nagrada, koju je dobilo tek kojih 200-tinjak dobrovoljaca, koji rade od 5 na više godina, naša Jelena je zaslužila svojim radom u zajednici, ali ne samo u našoj zajednici, već i među Kanadanim. Neki od nas tek su počeli raditi, a neki, kao Jelena rade od samog dolaska u Kanadu, i ništa im nije niti teško, niti skupo. Jelena i njena obitelj rade već preko 30 godina u obje zajednice, vidi ih se stalno, po svim hrvatskim i kanadskim događanjima. Taj veliki rad, to naše veliko hrvatsko srce prepoznala je ontarijska Vlada po preporuci Multicultural Board-a koji predlaže posebne kandidate za ovakove nagrade, tako je 26. lipnja naša Jelena svečano odlikovana za svoj predani rad.

O mnogima se može mnogo reći: o Jeleni samo to da nikad nije stala u svom radu iz velike ljubavi prema domovini i svom narodu. Hvala Ti, Jelena, a uredništvo HRVATKE ISKRE šalje srdačne čestitke i najbolje želje.

Valentina

Požari u Hrvatskoj - opet!

STRAVIČNA VATRENA STIHIJA POHARALA PODRUČJE IZMEĐU OMIŠA I SPLITA

Prizori na mjestima najvećeg ovogodišnjeg požara, koji je u subotu nešto poslije osam sati izbio iznad Omiša, a zatim zahvatio Duće, Dugi Rat, Krilo Jesenice, Sumpetar i obližnja mjesta, jednom su riječju bili stravični. Gorjele su kuće, jedna škola, vozila, maslinici... Evo redoslijeda dramatičnih zbivanja.

10. sati. Zbog brzog širenja vatre negdje oko deset sati zatvoren je dio Magistrale iz Splita prema Omišu, a već na izlazu iz grada bilo je moguće osjetiti opori okus dima koji se probijao iz žarišta u Dućama. Promet je otvoren samo za policijska i vatrogasna vozila, a brigade dragovoljaca pristizale su sa svih strana. U Dugom Ratu vatra se već opasno približila mjestu, a plamen s brda zahvatio je drveće odmah uz most tvornice "Dalmacija" Dugi Rat. Mještani polijevaju krovove i stabla ispred kuća, dok turisti nakrcavaju automobile i otkazuju smještaj. Jaka bura pogoduje širenju požara prema zapadu, a vatra se u Dućama približila na pedesetak metara od kuća. Na cesti smo zatekli Marka Muždraku iz Bratislave.

- Neki gosti samo su otišli. Nisu ni platili, ljudi se prestrašili. Požar je izbio na istome mjestu kao prije desetak dana, kraj Omiša. Da se nisu pojavili kanaderi, ne znam što bi bilo. Vatra se brzo širi, ne može se okom pratiti - kazao je Muždraka.

Slavko Vojnović, kojemu su u gostima Nijemci, uspio je smiriti svoje goste. Njegov turist iz Nürnberga Richard Haslinger nam je ispričao kako je rano ujutro osjetio miris dima.- Automobil nam je bio prepun pepela. Nismo se prestrašili, odmah smo napunili kante vodom, za svaki slučaj.

Prije izlaza iz Duća autobus s češkim turistima napušta mjesto. Ne boje se požara, tvrde da im je istekao odmor...

11. sati. Vatrena stihija se zahuktala, a zbog borovih šišarki koje lete i do tristo metara, sad već plamti na desetak mjesta. Jedna šišarka pala je na dijanu splitskih registracija parkiranu pokraj ulaza u kamp u Dućama. Automobil je potpuno izgorio. Vatrogasci se raspoređuju prema najugroženijim mjestima, a kroz guste oblake dima teško se išta može vidjeti. Najveći je plamen iznad Sumpetra, a s obiju strana ceste koja se penje preko Zeljovića u mjesto Krug Jesenice plamte stabla i dalekovodi. S ceste je, zbog dima, nemoguće vidjeti kuće iznad mjesnoga groblja.

11.30 sati. Zbog brzine širenja požara vatrogasna vozila još nisu uspjela doći do prve kuće koja plamti nekoliko metara ispod crkve svetog Roka. Od prolaznika koji se automobilom pokušavaju probiti uz plamenom okruženu brdsku cestu doznajemo da je to kuća pokojnog Kreše Nazora, a vatra ju je potpuno progutala. Gori i drveće oko crkvice, a buktinja ne štedi ni malo mjesto Zeljoviće, kao ni Krug. Fotoreporter Slobodne, koji se jedini probija prena vatri u Krugu, susreće mještanina koji se već drugi put penje uz brdo, traži oca, kaže mu da bi morao biti tu negdje oko... Mjesnu cestu prekrile su masline u plamenu, vjetar nosi gusti pepeo, izgorjeni stupovi rasvjete se ruše, gori na sve strane, plamen zahvaća kame-nu zgradu nekadašnje Osnovne škole Krug. Pokoji mještanin nosi kantu s vodom kako bi spasio kuću, stižu i vatrogasci, no nakon što uspijevaju uga-siti jedno žarište, požar se razbuktava nekoliko metara dalje. Vatrogasci su gotovo svi dobrovoljci, mladi ljudi, brzo reaguju na svako novo požarište.

12. sati. Požar na brdu donekle je ugašen, no još uvijek ga treba nadzirati. U međuvremenu doznajemo da je vatra zahvatila i jednu od kuća u Krilu Jesenicama. Teško je i spustiti se cestom na Magistralu, izgorjena stabla padaju sa svih strana... Vatra je u Jesenicama zahvatila kuću Vjeke Rakuljića uz Magistralu, izgorjelo je cijelo potkrovlje, na sreću, ukućani su uspjeli istrčati vani. Od premorenih vatrogasaca doznajemo da je požar koji je dolazio s omiške strane lokaliziran. Nakon nekoliko sati krećemo prema Splitu, požar je izbio i na Braču, cesta je prepuna čađi, gasi se i dalje...

OŠTEČEN KANADER

Vatrena stihija u Dućama, u kojoj je izgorjelo više od 300 hektara borove šume i makije, proširila se preko brda tijekom subotnjeg popod-neva prema Naklicama i Srinjinama, a oko 18 sati izbila je vatra i u Gor-njoj Podstrani.

- Vatrena fronta duga je sedam kilometara - kazao nam je nakon obilaska terena Ante Sanader, županijski vatrogasni zapovjednik, napominjući kako su na većem dijelu požarišta uspjeli obraniti kuće, no unatoč jakim zemaljskim i zračnim snagama gašenje otežava vrlo jaka bura. Osim broj-nih gasitelja na terenu, kako kaže Sanader, iznad požarišta su i dva kana-

dera, a jedan od njih je oštećen pri slijetanju na more. Unatoč tome, kana-deri i helikopteri nastavili su s gašenjem tijekom cijelog poslijepodneva. Promet Jadranskom turističkom cestom, koji je dobar dio dana zbog požara u Dućama preusmjeravan na zaobilazne ceste, normaliziran je tijekom poslijepodneva.

POŽAR NA BRAČU

Petnaest minuta prije 10 sati izbio je požar i na Braču, nedaleko od Sutivana kod brda Sveti Spiridon. Prema informacijama s požarišta, vatra je opustošila 150 hektara šume i niskog raslinja. Požar se potpomognut snažnom burom ubrzo proširio zbog čega je bila zatvorena cesta Supetar-Milna, a iz preventivnih razloga dio otoka bio je isključen iz električne mreže. Požar na Braču gasili su tijekom čitavog dana brojni vatrogasci s otoka, interventne postrojbe MUP-a i HV-a iz Divulja uz pomoć dvaju kanadera te helikoptera.

ELEMENTARNA NEPOGODA

- Ne znam što kazati. Ovo je prava katastrofa. Sva je zelena površina na području općine izgorjela. Nije ostalo gotovo ništa. Šteta se ovako na prvi pogled cijeni na nekoliko milijuna kuna. Najkasnije u ponedjeljak ujutro održat ćemo izvanrednu sjednicu Općinskog vijeća i Poglavarstva. Razmatramo i mogućnost proglašenju elementarne nepogode i najvjero-jatnije će ona biti i usvojena - kaže nam načelnik općine Dugi Rat Branko Vojnović Zepe, kojega smo zatekli na požarištu u gašenju ognja.

POŽAR KOD KNINA ZBOG VJETRA PONOVO IZMAKNUO NADZORU

Bura "zapalila" i vrh Plješevice

KNIN — Jaka bura koja je u noći između petka i subote zapuhala na kninskom području, donijela je nove probleme vatrogascima, koji se već 11. dan bore s vatrom na području Surdupa na planini Plješevici. Potpo-mognut sjevernim vjetrom, požar se razbuktao na samome vrhu planine, desetak kilometara udaljene od Knina, te je vatra zaobišla linije obrane koje su na ovome dijelu požarišta gasitelji držali proteklih dana.

Vatrogasni zapovjednik šibensko-kninske županije Dražen Slavica ipak ističe da nema mjesta nikakvome strahu ni panici jer gasitelji situaciju drže pod kontrolom, usmjeravaju vatru i kontroliraju njezin pravac kre-tanja. Vatrogasci vjeruju da će ovaj dio požarišta ponovno biti stavljen pod nadzor.

Slavica smatra da je u ovom najvećem ovogodišnjem požaru na otvo-renom prostoru najvažnije što nikakvi objekti ni ljudski životi ni u jednom trenutku nisu bili ugroženi, a materijalna šteta naknadno će se procijeniti. Prema najnovijim informacijama, na padinama Plješevice vatrom je dosad zahvaćeno više od 400 hektara terena, a izgorjeli su borova šuma i nisko raslinje. Na požarištima oko Knina, gdje se stanje mijenja iz sata u sat, ovisno o vremenskim prilikama, u subotu je na intervencijama angažirano 170 vatrogasaca, među kojima su i pripadnici interventnih postrojbi MUP-a i Hrvatske vojske, te 30 vatrogasnih vozila.

Uz požar na Plješevici, u subotu ujutro u 8.30 izbila je vatra i na pre-djelu Bulina strana na izlazu iz Knina prema Zagrebu, a tijekom jutra vatra je ugašena. Gotovo svakodnevno u okolici Knina izbije po nekoliko ma-njih požara, pa je ovih dana gorjelo u Pašenima, Mokrome Polju, Kosovu... U petak je, primjerice, na intervenciju u Pašenima upućeno tek jedno vozilo s dva vatrogasaca, te policija, jer je većina vatrogasnih snaga iz župa-nije raspoređena na Plješevici. Dražen Slavica ističe kako je većina gasite-lja potpuno iscrpljena, pogotovo oni iz Knina, pa će se nastojati uskoro dovesti svježe snage koji će ih zamijeniti. Zbog vjetro i gustih oblaka dima otežano je i gašenje iz zraka požara na izrazito nepristupačnom području Plješevice. Već danima cijeli je Knin prekriven dimom i mrvicama pepela. Vremenske prognoze koje najavljuju kišu neće, čini se, puno pomoći ga-siteljima, jer ne bi trebalo pasti više od dvije litre po četvornome metru, ako je uopće i bude. Prošle je godine, naime, upravo kiša pomogla ugasiti veliki požar u vrljetima Dinare koji je obuhvatio devet tisuća hektara površine. (Slobodna Dalmacija 12.8.)

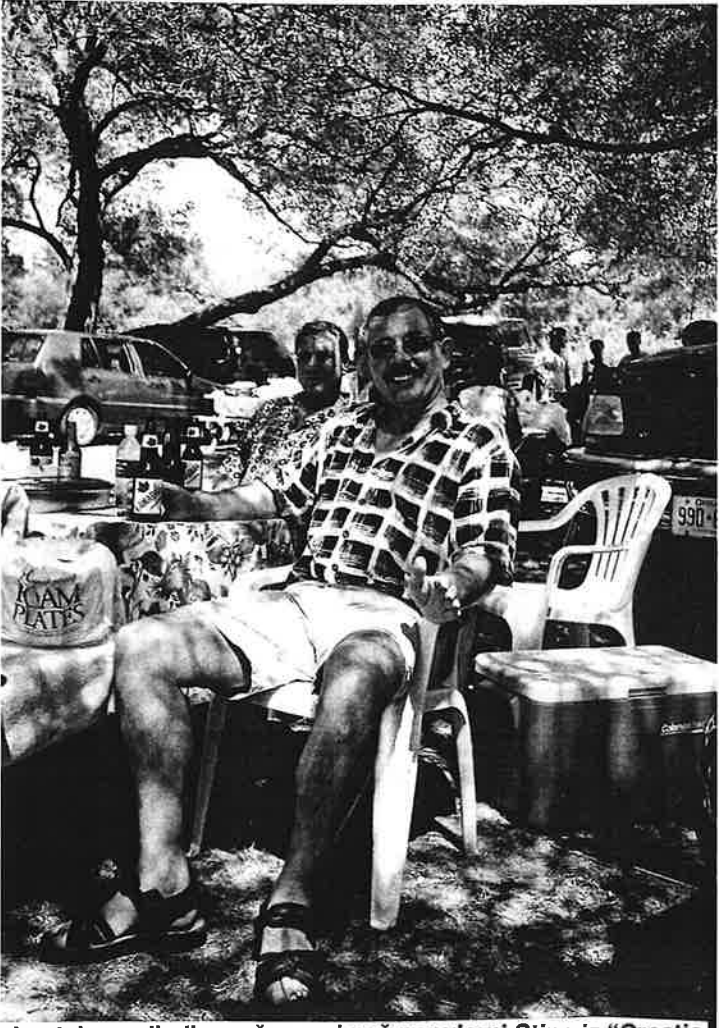
Uslužnost se pamti....

Turisti kažu u Hrvatskoj nedostaje uslužnosti i osmjeha. Moglo bi se reći - kako kada i kako gdje! Evo male zgodne turističke priče.

Ljeti volim na južni Jadran. Posebno me fascinira okolica Biokova, povijest i ljepote bivše Poljičke republike, koja se čudnovatom snagom vjekovima odupirala otomanskim osvajačima i porobiteljima. Ako vozite od Splita prema Makarskoj, zaustavite se barem malo u Omišu. Zavirite u kanjon rijeke Cetine, potražite spomenik Mile Gojsalić, potražite crkvicu Sv. Jure - tamo gdje su nekoć stolovali Poljički knezovi. Odavde se pruža prekrasan pogled na kanjon Cetine, Omiš i njeno ušće u plavi Jadran. Ali, potrebno je sve to i pronaći, jer nažalost počesto ono što povijesno ili tu-ristički vrijedi - nije obilježeno. U Lijepoj našoj uglavnom ne postoje jasni putokazi, a kamo li obilježja i turistički panoi na kojima bi svakom putniku namjerniku bila okolica jasno dostupna. Tako je nažalost i u Omišu. Zato sam se morao propitati. A gdje je najzgodnije - pa naravno na benzinskoj postaji!

Od Splita do Makarske, samo je jedna ININA postaja i to pri ulazu u Omiš. Na postaji u špici sezone, sve vrvi od vozila i putnika svih nacija. Ne želim ovaj puta ništa kupiti, želim samo saznati - kako i kuda do spomenika Mile Gojsalić.

Iako na kraju dana, i iako nisam kupac, povišoki ljubazni poslovođa INE se smiješi i pita što trebam. Kažem kuda želim, a on odgovara - pri-čekajte trenutak, upravo odlazim kući u tom smjeru - pokazati ću vam spo-menik. A zatim nadoveže - ali i još jedno 'lipše mjesto' gdje su se prije mnogo vjekova ustoličavali hrvatski knezovi ponosne Poljičke republike. I doista, treba ići lijevom stranom zelene Cetine, prema Gati, jer mnogi najčešće odlaze desnom stranom prema Radmanovim Mlinicama. Najprije vozimo do spomenika Mili Gojsalić, legendarnoj junakinji koja je sama žrtvom života obranila svoju čast, ali i čast svojih Poljica. Sa ceste spome-

Na imotskom pikniku našao se i naš popularni Stipe iz "Croatia Restauraanta"

nik je neobilježen i nevidljiv, pa treba znati gdje se na zavojitoj cesti zaus-taviti. A poslije, još koji kilometar dalje, još je ljepši pogled s crkvice Sv. Jure koja je posve skrivena borovima od pogleda s ceste. Odavde je doista pogled veličanstven. Vidio sam to preklani, prvi puta, zahvaljujući ljubaz-nosti ININOG poslovođe Ivice Serdarevića, iako sam vozio ZG registraciju, iako je on bio na kraju radnog dana i umoran odlazio kući.

Bilo je to prije dvije godine i od tada navraćam k Sv. Juri, ali i na INA postaju Omiš. Uvijek pitam za Ivicu. Tako i ove godine. Benzinska postaja uvijek uredna i čista, iako često prepuna vozila. Proglašena ranijih godina i postajom godine. Voditelj postaje uvijek ljubazan, a ljubazno je i osoblje. Pitam se samo zašto grad Omiš konačno ne postavi jumbo plakate na gradskim ulazima i izlazima, te tako privuče goste u svoje zaleđe, u krasan i osvježavajući kanjon rijeke Cetine. Kada će gradski oci Omiša postati toliko intuitivni da iskoriste sve svoje mogućnosti samoreklame, pa možda i sa promidžbenim materijalima na postaji INE. U svijetu može se takav turistički materijal naći na benzinskim postajama, zašto ne i kod nas? Dapače, vjerujem da bi svaka postaja INE, uz ljubaznog poslovođu, mogla držati i prikladan turistički materijal svoje najbliže okolice. Bilo bi to korisno za našu turističku zemlju i opće dobro.

Nažalost nisam mogao pronaći e-mail adresu poglavarstva grada Omiša, kao niti Turističke zajednice toga grada, pa ako netko ima moguć-nost neka ovu primjedbu uputi mjerodavcima u gradu Omišu.

Svako dobro djelatnicima INA postaje Omiš, želi

Damir Borovčak, Zagreb

(gorivo tankirano : rc. br. 2633213928; od 30.7.2001. u 12,58; blag.6, poslužitelj Petar Varenina)

Nasmijte se malo.....

(smijeh je dobar za Vaše zdravlje)

VOJNI KUHAR

* Dežurni časnik pita kuhara:

- Vi ste bili kuhar i tijekom rata?
- Jesam! Čak sam, kao kuhar, dva puta bio ranjen!
- Ranjen!? Imali ste sreće! Pravo je čudo da vas nisu UBILI!

USPOMENA

Ivek:- Štef, si pozabil da sam ti prije pol godine posudil 1000 kuna?

Štef:- Nisam! To mi je najljepša uspomena od tebe!

LIJENOST

- U ovoj se vazi nalazi pepeo moga muža!
- Oh, nisam znala da je umro!
- Ma nije umro! Samo je lijen uzeti pepeljaru!

NIJE VJEROVAO

Čovjek dođe u policijsku postaju:

- Gospodine, došao sam prijaviti nestanak supruge.
- Kada je nestala?
- Prije tri godine!
- I vi tek sada dolazite!?
- Dosad se nisam usudio u to povjerovati!

PILOT

Na 10.000 metara među putnike uđe pilot s padobranom i kaže:

- Dragi putnici, avion se zapalio, ali vi ništa ne brinite. Ja sad idem po vatrogasce.

KOCKAR MATAN

Igra Matan karte, kad se najednom kompić Jozo sruši mrtav.

Matan pojuri njegovoj kući:

- Bog daj! Stanuje li ovdje udovica Mare?
- Čovječe Božji, Mare stanuje, ali udovica nikako ne!
- A da se Kladimo?!

Post festum

Kad sam bila u Hrvatskoj, često su mi se oči zadržavale na raznim salamama, šunkama, kobasicama i sirevima. Ah, kako bih ja rado ponijela ovdje u Kanadu neku salamu, ili pršut, pa da imam te izvrzne stvari navečer kad gledamo TV, uz čašu vina. Željela sam donijeti bar malo kako bi mogli uživati u raznim izvrsnim proizvodima Hrvatske s prijateljima. I ja bih možda i kupila, no glas savjesti (uz glas mogeg supruga) uvijek bi mi šaptao: "Nema smisla, jer će ti to odnijeti na carini, a osim toga, ako te uhvate, sedam godina će te pregledavati vrlo savjesno!". Ja sam, priznajem, malo zgriješila, i to mi ne služi na čast.

No, jedan moj poznanik je puno više nastradao, jer je pokušao donijeti nekoliko poznatih paških sireva. Smatrao je 'pa ti su sirevi poznati po svijetu, poslastica, razvikani su i čuveni po cijeloj Europi.' Nakon što je te sireve masno platio, došao je na granicu u Kanadu i onaj pas (koji njuši takove stvari) na granici ga je onjušio i - idemo na carinu - gdje su mu, jasno, oduzeli sireve.

U velikoj raspravi koju je on imao sa carinicima, kojima je pokušao dokazati kako ovi sirevi iz Hrvatske uopće nisu opasni, jer on nikad, kao savjesni građanin Kanade ne bi unio išta što bi moglo naškoditi Kanadi; kako su ti sirevi najpažljivije pravljeni, govorio je o kvaliteti, o izvozu po cijeloj Europi itd. Ništa nije pomagalo, osim što je carinik u jednom trenutku napomenuo da bi moj poznanik mogao zadržati te sireve da je Hrvatska napravila ugovor s Kanadom o tome kako u Hrvatskoj nema ni šapa niti slinavke. Jasno, ti ugovori se prave na vrlo visokim mjestima, u ministarstvima, no netko treba potaknuti takve razgovore.

Iako smo mi Kanadani često izloženi strogim pregledima carinika na granici pri povratku iz domovine, i često se ljutimo na njih, oni u stvari samo vrše svoj posao, i to im ne možete zamjeriti, dapače, trebamo im zahvaliti, jer to nije lagan posao. Zamjeriti možemo nekom ministarstvu (čak ne znam ni kojem) koje je propustilo napraviti svoju zadaću pa pregledati listu proizvoda koji bi se mogli lako uvoziti u zemlje kao što je Kanada. Ovako, mi, koji želimo biti svjesni građani ove zemlje Kanade, zbog one želje da imamo komadić sira ili nešto što nas tako jako podjeca na ono što smo ostavili tamo u Hrvatskoj, ili naš dom negdje u Zagorju ili Slavoniji, a da ne spomenem Dalmaciji - kršimo zakon i ne volimo to što radimo. Ne opravdavam nikoga, pa ni sebe zbog "sitnog" grijeha, ali ministarstvo u Hrvatskoj svakako osuđujem da nisu učinili sve kako bi velik broj hrvatskih proizvoda došao slobodno na ove prostore. Pogledajte samo u LCBO: koliko malo hrvatskih vina se prodaje u tim dućanima, a kako izvrсна vina Hrvatska ima! Mislim da dalje ni ne trebam ići.

Očito netko (opet) ne radi svoj posao kako treba, a sigurno je dobro plaćen za taj svoj (ne)rad!

Valentina

Karlovački piknik: Barica Barbarić i Mery Boljkovac (s lijeva na desno)

Dobre žene koje su pomagale pri kuhanju za jednu od poznatih hamiltonskih večera

Prodajna mjesta HRVATSKE ISKRE:

Toronto:

Adria Travel Agency,2175 Bloor Street West, kod Runnymede-a
Mississauga
 Župa Hrvatskih Mučenika
 Generalturist, 3045 Southcreek Rd, Unit 1, Mississauga
 Krešimir Jewellers, 3045 Southcreek Rd, Unit 2, Mississauga
 Croatia Meats & Delicatessen, 918 Dundas Street East, Mississauga
 Alliston Meat Market, 660 Bloor St. E. Mississauga

Brampton:

Taste of Europe, 200 County Court Blvd. Brampton

Oakville:

Župa Presveto trojstvo

Norval:

Hrvatski franjevački kultumi i vjerski centar "Kraljica Mira"

Hamilton:

Župa Sv. Križa

Obavijestite svoje prijatelje, koji traže HRVATSKU ISKRU o ovim prodajnim mjestima, ili se pretplatite, što je ipak, najsigurnije.
 Uredništvo

Preporučujemo Vam:

TRAVEL SERVICE LTD.

Special agents for
CROATIA AIRLINES
 MEMBER OF IATA

CAR RENTALS
 IN CROATIA

GeneralTulist Travel Service Ltd. je jedna od najuglednijih putničkih agencija u Kanadi. Utemeljitelj i vlasnik ove poznate tvrtke je obitelj Lončarić. Profesionalnim uslugama ove agencije koriste se Hrvati iz Kanade, Hrvatske, Ujedinjenih Američkih Država i drugih zemalja, već više od 30 godina.

- Naša agencija zastupa gotovo sve zrakoplovne i pomorske linije.
- Organiziramo grupna (charter) putovanja s najnižim cijenama, naročito u domovinu Hrvatsku.
- Takoder, već više od 30 godina, obitelj Lončarić uredjuje i emitira hrvatski radio sat "Zvuci Hrvatske," kojeg možete slušati: na radio postaji CHIN 100.7 FM od ponedjeljom od 12:00-13:00 sati. (15.40 AM).
- Za sve informacije obratite se na naš ured.

- IVICA (JOHN) LONČARIĆ -

3045 Southcreek Road Unit 1, Mississauga, Ontario L4X 2X6

(905) 602-8900 Generaltourist@ICA.net www.generaltourist.com Fax: (905) 602-8899

CHIN Radio is now broadcasting LIVE on the internet 24 hrs a day! Check out our new and improved website: chinradio.com and listen to FM 100.7 and AM 1450 live on your computer! email us your comments at: promotions@chinradio.com. We would like to hear from you!

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 89, 15.VIII. 2001.

Incident na Sinjskoj Alki

Na 286. Sinjskoj alki izviždan Mesićev izaslanik Petković Slavodobitnik Ivica Perić nije uzeo darove predsjednika Republike Hrvatske - zlatni prsten i sablju * Alkarski vojvoda Kotromanović pozvao narod da stane uz branitelje

SINJ - Slavodobitnik 286. sinjske alke Ivica Perić nije uzeo darove predsjednika Republike Hrvatske Stipe Mesića - zlatni prsten i sablju, a njegov momak Ivan Vuko srebrni prsten i jatagan. Nakon što je alkarski vojvoda Ante Kotromanović na pobjedničko koplje privezao plamenac hrvatske trobojnice i čestitao slavodobitniku, izaslanik pokrovitelja alke predsjednika Republike, general-pukovnik Milivoj Petković, pokušao je održati prigodan govor i predati darove. No, ometan zvižducima i pogrđnim skandiranjem predsjedniku države nije to mogao učiniti. Na kraju je odustavši zaželio alkarima i posjetiteljima sreću do sljedeće alke.

Zatim je predsjednik Viteškog alkarskog društva Mate Jukić, inače saborski zastupnik i gradonačelnik Sinja, podsjetio na govor pokojnoga predsjednika Tuđmana iz 1997. godine kada je proglašen počasnim alkarskim vojvodom, u kojem je govorio o važnosti alke za opstojnost hrvatske države. Kazao je kako je u Sinju Dan domovinske zahvalnosti tužan jer vojvoda Mirko Norac nije tu.

35.000 kuna u Fond za Norca

Ne možemo primiti darove sve dok je naš vojvoda zatočen - istaknuo je Jukić. Slavodobitniku pripadaju Zlatna plaketa VAD-a i 35.000 kuna, kojih se odrekao u korist Fonda za obranu generala Mirka Norca.

Ivica Perić osvojio je alku u pripetavanju s Ivicom Filipovićem-Grčićem jer su nakon tri utrke obojica imali osam punata: po dva pogotka u sridu i po jedan u dva. U pripetavanju je Perić opet pogodio sridu, a Filipović-Grčić jedan. To je Perićev jedini trofej u alkarskim nadmetanjima, u kojima sudjeluje od 1987. godine. Od 17 alkara koji su se jučer natjecali u prvoj utrci, čak su osmorica pogodila sridu. Osvojili su tako 35 punata, što je, kažu stariji, nezapamćeno.

Ovogodišnje alkarsko nadmetanje bilo je u znaku podrške generalu Mirku Norcu, a vojvoda Ante Kotromanović održao je na otvaranju

REPORTERI U CETINSKOM KRAJU, DAN NAKON GRUBIH POLITIČKIH DEMONSTRACIJA NA ALKARSKOM TRKALIŠTU

Nadmetanje za 286. sinjsku alku pretvoreno je u grubu političku demonstraciju: okupljeno mnoštvo izvrijedalo je Stjepana Mesića i zvižducima usutkalo njegova izaslanika generala Milivoja Petkovića, dok je organizator praktično oduzeo pokroviteljstvo Predsjedniku Republike odbijajući primiti darove namijenjene slavodobitniku. Dan poslije prve kolovoske nedjelje nijedan od naših brojnih sugovornika u Sinju nije smogao hrabrosti javno progovoriti o incidentu na alkarskom trkalištu — jedne je bilo strah osuditi ga, dok drugi nisu imali petlje pozdraviti ga.

No, svi su složni u jednomu: Mirko Norac je junak Domovinskog rata i dični sin Cetinske krajine. O oduševljenju Sinjana likom i djelom otočkog generala pritvorenog u Rijeci svjedoče mnogi plakati potpore branitelju Gospića. Ne učini čovjek ni dva koraka gradom, a da ne ugleda vojvodin poster u izlogu kakva lokala ili Norčevim portretom oslikanu nečiju majicu.

Pročelja sinjskih zgrada i kuća oblijepljena su plakatima i ispisana jasnim političkim porukama poput: "3. Siječnja hrvatska povijesna greška" ili "Crveni opet hapse". Neki su nam građani rekli da posjetitelji koncerta Marka Perkovića Thompsona - održanog u predvečerje alkarskog natjecanja - nisu štedjeli grla pjevajući: "Gospe Sinjska, ako si u stanju, uzmi Stipu, a vrati nam Franju."

Reportere je zanimalo što se zbivalo uoči nedjeljnog natjecanja iza kulisa. Odgovor na ključna pitanja tko je donio odluku da slavodobitnik i njegov momak ne prime dar državnog poglavara i jesu li govorom predsjednika Viteškog alkarskog društva narušeni stari običaji, pokušali smo dobiti od samog Mate Jukića. Potražili smo ga na njegovu radnom mjestu u Gradskom poglavarstvu, ali dalje od tajnice nismo mogli. Gradonačelnik iz redova HDZ-a poručio nam je da dodemo idući dan.

Kad neće jedan Jukić, možda hoće drugi - dr. Stipe, član Upravnog odbora Viteškog alkarskog društva. Zatekli smo ga u ordinaciji i čini nam se, draže bi mu bilo da ga nismo našli. Govorio je nejasno i nepovezano, izbjegavajući odgovoriti na izravna pitanja i kloneći se iznošenja ikakvih sudova.

politički govor proglašavajući alku otvorenom. - Mi hrvatske generale, branitelje, zatvaramo, proganjamo, optužujemo ih da su kriminalci, lažni invalidi, lažni branitelji. Ja, kao alkarski vojvoda, danas ću reći ne, to nije istina. Mi nismo lažni, lažni su oni koji nas osuđuju - rekao je Kotromanović dodajući: Pokrenite se napokon, zaposlite ljude, spriječite inflaciju, pokrenite gospodarstvo, zaštitite nacionalne interese i ne zanemaruje ih. To su vaše zadaće i riješite ih, kao što smo mi vojnici obavili svoju zadaću od 1991. do 1995. - poručio je Kotromanović Vladi i pozvao narod da podrži generale Norca, Gotovinu i Ademija te da ne dopuste sotonizaciju Domovinskog rata. Gledateljima su podijeljeni plakati sa slikom Mirka Norca, koje su mnogi od njih podigli u zrak za sviranja himne.

Čuk i Rojs u počasnoj loži

Medu uzvanicima bili su general Milivoj Petković, koji je, zato što je izaslanik predsjednika Mesića, izviždan. Uz njega su u počasnoj loži bili generali Ljubo Česić-Rojs, Mile Čuk, saborski zastupnici Ivić Pašalić, Milan Bandić, Anto Kovačević, Ante Đapić, Vladimir Šeks, Milan Kovač, Ivan Škarić, Dražen Budiša, Joško Kontić, Zdenka Babić-Petričević, Marinko Violić, predsjednik Hvidre, Mirko Čondić i ostali predstavnici udruga iz Domovinskog rata. Bili su tu i brojni gospodarstvenici, poput Antona Kovačeva, direktora HBOR-a, Ive Čovića, direktor HEP-a, Jakša Marasović iz Hrvatskih voda. Među uzvanicima bili su i crkveni velikodostojnici mons. Marin Barišić, splitsko-makarski nadbiskup, Ilija Janjić, biskup kotorski, i mnogi drugi te predstavnici svetišta Gospe Sinjske. Počasno mjesto zauzeo je Ante Norac, otac generala Mirka Norca. (HDZINFO Centar)

- Dogodilo se što se dogodilo, vjerojatno je sve bilo spontano, vjerojatno je bilo pritisa udruga proisteklih iz Domovinskog rata.Ja nisam osjetio taj pritisak, ali najviše se izložio naš predsjednik Mate Jukić. Pitajte njega, jedino vam on može dati odgovore. Ljudi su frustrirani, htjeli su izraziti svoj revolt zbog suđenja generalu Norcu. Čujte, i Tuđmanu su zviždali u Sinju — rekao nam je dr. Stipe Jukić.

Liječnik će istaknuti da Alka jest bila ispolitizirana, ali s obiju strana. Napomenuo je da se u Sinju nisu pojavili ni Predsjednik ni predstavnici Vlade i Sabora, iako su bili pozvani. Kako bi se proveli da su bili došli možemo samo zaključivati na osnovi salvi zvižduka i pogrđnih riječi upućenih pokrovitelju Mesiću.

- Nama je važno Predsjednikovo pokroviteljstvo i ja bih bio sretan da je naš odnos obostrano dobar. Ne znam da je itko donio odluku o odbijanju Mesićevih darova-o tomu pitajte Matu Jukića - uputio nas je liječnik Jukić.

Otišli smo u Hrvace općinskom načelniku i dopredsjedniku Viteškoga alkarskog društva - Dinku Bošnjaku. Priča kazuje da je on za trajanja burnog petosatnog sastanka VAD-a u petak inzistirao na poštovanju pristigle poruke generala Norca.

Ne znam smijem li davati ikakve izjave, počeo je nesigurno Bošnjak. Trebali bismo pitati Matu Jukića, Viteško alkarsko društvo je dosta zatvoreno, pa nisam siguran trebam li ja išta govoriti. Možda samo jednu rečenicu: apsolutno poštujem instituciju Predsjednika Republike i jasno izražen stav vojvode Norca da se državnom poglavaru ne oduzima pokroviteljstvo nad Alkom. Odlazeći s trkališta, general Petković nije doživio nikakve provokacije - procijedio je Bošnjak.

Nevjerojatno je da pojedinac može sebi prisvojiti pravo donošenja odluke u ime cijelog alkarskog društva i da članovi Upravnog odbora i Jukićevi najbliži suradnici ni o čemu ništa ne znaju. Jednako je nevjerojatno da spomenuti ljudi nemaju hrabrosti javno poduprijeti Jukićev istup ako se s njime slažu. I dijete bi zaključilo: ili su kukavice ili su dopustili da ih Jukić prevede žedne preko vode.

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 89, 15. VIII. 2001.

Stranica 5

Svi cetinski junaci mukom zamukoše. Nitko ne iznosi svoje mišljenje i ne kaže zašto su car Franjo Josip, kralj Aleksandar, poglavnik Pavelić i maršal Tito bili rado viđeni gosti, a Mesić nije. Vjerujemo da Mate Jukić zna, ali sinjski gradonačelnik je prezaustet da bi razgovarao s novinarima.

Sreće nismo imali ni u razgovoru s Andrijom Filipovićem Grčićem, predsjednikom alkarskoga Časnog suda. Na naše pitanje jesu li za 286. sinjske alke narušeni općeprihvaćeni običaji, sudac nam je odgovorio: - Mi ćemo, u skladu s našim Statutom, analizirati ovogodišnju Alku, i utvrdimo li da je bilo neprimjerenoga ponašanja alkara, primijenit ćemo interne disciplinske mjere. O svemu ćemo obavijestiti javnost na konferenciji za novinare. Nemojte me više ništa pitati, izvolite otići Mati Jukiću.

U "političkoj loži" sjedili su, vidi vraga, samo probani gosti. Oporbenjaci Vladimir Šeks, Drago Krpina, Branimir Lukšić, Ivić Pašalić, Ljubo Česić Rojs, Anto Kovačević, Anto Đapić, a i predstavnici aktualne vlasti Dražen Budiša, Milan Bandić i Joško Kontić. Ove godine, što je također interesantno, nije bilo ni predstavnika diplomatskoga zbora. Iz političkoga "maca" izvukli smo Sinjanina i liberala Joška Kontića. Ni njemu, pogadate, nije bilo do razgovora s novinarima.

- Nemojte mene, ne želim davati izjave, niti sam ih davao od kada

VITEŠKO ALKARSKO DRUŠTVO ANALIZIRALO OVOGODIŠNJE ALKARSKE SVEČANOSTI Odbijanjem darova nismo ugrozili instituciju predsjednika

SINJ-Nakon zajedničke sjednice Upravnog odbora, Nadzornog odbora i Časnog suda 7. kolovoza, na kojoj se raspravljalo o 286. alkarskim svečanostima, novinari su tek jučer oko 14 sati dobili priopćenje. Premda po pravilima Alke (odjeljak Alkarske svečanosti, toč. 31) i novinari prisustvuju toj raspravi, ovaj put to im je bilo uskraćeno, jer je sjednica bila "zatvorena".

U priopćenju se navodi da su bara, čoja i alka održane u odličnoj organizaciji pred prepunim gledalištem. Ali, primjećuje se, među uzvanicima, unatoč uredno odaslanim pozivima, nije bio nitko od državnih dužnosnika ni stranih diplomatskih predstavnika, te se zbog toga u Viteškom alkarskom društvu pitaju - zašto se to tako dogodilo?

"Ovogodišnja alkarska nadmetanja posvećena su junaku Domovinskog

POGLED ODOZDO :

Mala sinjska priredba

Uoči Alke Sinj je, među ostalim, na velika medijska zvona predstavio goste koji su dolijetali svatko svojim privatnim avionom. Dok su ih u pozadini hostese u stiliziranim alkarskim opravicama nutkale welcome drinkom, u prvom su planu, jedva prizemljeni, imućni stranci davali izjave oduševljenja i obećanja kako će svakako opet doći. Jer tu su ljudi gostoljubivi, hrana izvrsna, konji za jahanje fantastični, a i more je blizu. Domaćini su tkali lijepe planove već brojeći zaradu.

Ostali smo zakinuti za dojmove tih stranaca na odlasku, pa čak i za podatak jesu li uopće uspjeli vidjeti igru. Svi su se bavili samo još jednom novom u nizu hrvatskih ispolitiziranih priča te, ni po čemu viteškim, modernim igrama koje su, na žalost, uspjele zasjeniti i drevnu alkarsku vještinu. Na maštovitosti i zapletu "scenaristima" bi mogao pozavidjeti i sam Šimunović, pisac "Alkara", a "režiserima" baš svaki od režisera s ljetnih teatarskih festivala. Nijedan kao oni nije uspio tako efektno nakratko zamijeniti mjesta glavne tribine s gledalištem i trkalištem. Političkim konotacijama takve Alke neka se, po dužnosti, bave ponajprije oni koji, kao i većina "režisera" uostalom, za to primaju i visoke državne plaće.

Kamo će to odvesti onu, uvjereni da još najbrojniju, još nepodijeljenu, ali duboko frustriranu Hrvatsku, neizvjesno je. Dok jedni likuju, drugi se već ježe, ne pristajući ponovno biti svojatani u "narod" u aktualnoj ljetnoj seriji nalik već viđenim "događanjima naroda". Preko glave im je da budu vođeni i nastoje zadržati vjerovanje u demokratske institucije, brinući se zbog političkih "pripetavanja" za koja su bili uvjereni da su prošlo svršeno vrijeme. Srame se i takve demokracije, a i takve "tisućljetne kulture" što se razvikuje političkom ili osobnom nekulturnom, ali i drevnom isključivošću i mržnjom. Onom od koje neće zapucati nijedne mačkule, a kamoli one blagostanja. Jer ona ne odbija samo izvrjedanog predsjednika države nego i goste koji slijeću privatnim avionima, s otvorenim srcima i, naravno, računima. (Večernji list, 8.8.)

sam odstupio s mjesta potpredsjednika HSLS-a. Stvarno, ne bih ništa izjavio - pobjegao je još jedan Cetinjanin, ali ne od Turaka, već od novinara.

Sinjanii bojkotirali Alku

Velibor Milošević čelnik je SDP-a Sinj. Kad smo ga zaskočili pitanjima o gruboj politizaciji Alke, čovjek je pobjlijedio, zastala mu je kost u grlu. Priznaje da mu nije lako nesprennome govoriti o onomu što se dogodilo, da su tenzije velike, da je u Sinju sve maksimalno ispolitizirano, naelektrizirano.

- Zato bi volio odvojiti slučaj Norac od Alke. Vjerujem u nevinost našega vojvode kao i svi drugi, ali očito je bilo da se na Alci njegov slučaj želio iskoristiti u političke svrhe. Ja tamo nisam bio, a i mnogi su Sinjanii, odavde iz grada, bojkotirali Alku pretpostavljajući što će se dogoditi, jer se danima sve medijski pumpalo.

Pitajte ih u VAD-u koliko su karata ovdje prodali? Ulaznice su dije-ljene ljudima sa strane - tvrdi Milošević, koji misli da su nemila alkarska događanja rezultat političke režije i spontanii reakcija. - Bilo je i jednog i drugog. Slušajte, nespojivo je da je Mate Jukić, kao gradonačelnik Sinja i HDZ-ov saborski zastupnik, ujedno i predsjednik Viteškog alkarskog društva - jasan je naš sugovornik. (Slobodna Dalmacija 7. 8.)

rata generalu i alkarskom vojvodi Mirku Norcu, o čemu najbolje svjedoči i govor ovogodišnjeg alkarskog vojvode Ante Kotromanovića, koji je progovorio glasom toga istoga naroda", kaže se u priopćenju.

Nadalje se navodi da je "u takvoj atmosferi izraza volje većine naroda, a posebno braniteljskih udruga, Upravni odbor donio jednoglasnu odluku o neprimanju darova Predsjednika Republike Hrvatske dok je naš alkarski vojvoda u pritvoru.Ovim činom nismo ugrozili instituciju predsjednika RH kao pokrovitelja Sinjske alke,već smo željeli pokazati državnim vlastima da se s narodom ne može razgovarati preko medija, već osobnim dolaskom u ovaj kraj i pruženom konkretnom pomoći. Priopćenje završava porukom da će se Alka trčati bez obzira na potporu s bilo koje strane. (Večernji list 10.8.)

ZAGREB (Hina), 10. kolovoza - Hrvatski predsjednik Stjepan Mesić u opsežnom intervjuu današnjem broju splitskog dnevnika Slobodna Dalmacija kazao je kako građani Sinja i sinjske krajine nisu sudjelovali u 'putujućem cirkusu koji ide u Dračevac, dolazi u Sinj, pa će sutra otići negdje drugdje'. Podsjetio je da su predstavnici alke u Ured Predsjednika došli dva puta, da su razgovori bili vrlo korektni te da je vjerovao da će se dogovoreno provesti. Bili su vrlo uvjerljivi i rekli da će to biti samo alka, bez politike, pa sam pristao biti pokroviteljem, a sada me onaj tko me je pozvao da budem pokrovitelj potom vrijeđa, što znači da moramo izvući pouke. Informacije koje imam pokazuju da građani Sinja i sinjske krajine nisu u tome sudjelovali i osobno smatram da Sinjanii s tim nemaju ništa, a režiseri su poznati, rekao je Mesić. U intervjuu je predsjednik izrazio i veliko nezadovoljstvo programima gospodarskog razvoja ističući da se s takvom njegovom ocjenom slaže i premijer Ivica Račan.

Neka se i Vaš glas čuje....

Pišite, kritizirajte, hvalite, iznosite svoje mišljenje - naše su vam stranice otvorene!

Anonimna pisma ne objavljujemo. Važno je napomenuti da sva pisma moraju sadržavati podatke o autoru koji pak, na njegov zahtjev, mogu ostati poznati samo redakciji.

Objavljena mišljenja i gledišta nisu stav Uredništva. Uredništvo pridržava pravo kraćenja, opreme i obrade pisana.

Čitatelji HRVATSKE ISKRE, šaljite nam pisma na uredništvo 1137 Centre Street, Thomhill, Ont. L4J 3M6, Canada ili na *i-mail: iskra1@look.ca*

Dio svakog karlovačkog piknika je i Sv. Misa. Ove godine je misno slavlje predvodio Vlč. Ivo Šutalo koji je zamjenjivao oakvilskog župnika Vlč. Iliju Petkovića. Nakon mise posjetioci su se ‘razmiliili’’ po zemljištu. Trebalo se prihvatiti i okrepe tijela,a to nije bilo teško jer je bilo - kao i uvijek - izvrsnog svinjskog i janječeg pečenja.

Dok su neki od posjetitelja bili zauzeti ‘boćanjem’ djeca su uživala u malom igralištu, koji su vrijedni Karlovčani uredili. Bilo je tu i pijeska što je za djecu uvijek važno kako bi izgradili kuće i tvrđave.

Sve je to bilo ljepše i bolje jer karlovački piknik ima i muziku. ‘Muzikaši’ su tu,pa se uz vesele i lijepe zvukove naših hrvatskih pjesama čovjek i ugodnije odmara i uživa. Kao i uvijek ima i onih koji vole zaplesati.

Na karlovačkom pikniku našli su se mnogi rođaci: stoje stric Crnčić Janko i nećakinja Dragica Radman, (čuče u prvom redu, s lijeva na desno) John Radman, mali Michael Radmon, baka Katica Bučan, drugi unuk Matthew Radman, Marica Beg i prijateljica

Vrijedni članovi Karlovac društva, počevši od onih na ulazu, pa do pečenjara, onih na baru, vrijednih žena u kuhinji, redara kod Sv. Mise, ‘pazitelja’ reda kao i uvijek pružaju nam ugodnu, domaću atmosferu pa im zahvaljujemo na njihovom trudu i želimo mnogo uspjeha u daljnjem radu.

Biserka Milinković

Međimurski piknik

Međimurski piknik: jedna od igara (arhiv slika)

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 89, 15. VIII. 2001.

Naši međimurci imaju prekrasno mjesto za svoje piknike: Emerald jezero, tamo kraj Guelpha. Vlasnik tog parka je prijatelj Međimurac, pa tako on svojim prijateljima dozvoljava održavanje uobičajeniih ljetnih piknika na svojem zemljištu. Prekrasno je tamo, a ono što je još ljepše, to su naši Međimurci - s njima je jako lijepo i jako veselo! No, kako sam i ja član ovog društva, malo sam i “biased”, no to ćete mi oprostiti. Ove nedjelje,11. kolovoza naši su Međimurci održali svoj drugi ljetni piknik (prvi je bio na Father’s day na istom mjestu) i uz gotovo cjelokupno članstvo i dosta gostiju iz domovine prošao je jedan izvrstan dan za sve prisutne. Hrana po običaju, prava, domaća, kak bi oni rekli, uz izvrsne kranjske kobasice i pečenje koje je priredio prijatelj i umjetnik u izvrsnom mesu, koji oglašava i u HRVATSKOJ ISKRI, “Taste of Europe” iz Bromptona nije nestala jer je bilo toliko mnogo hrane da je to nemoguće opisati. Tko zna što će biti do večeri, ili kasno u noć, no dok sam ja bila tamo, mnogi su i dalje obilazili meso i uživali u njemu. Jasno, nisu izostali ni specijaliteti, kalampirova šalata sa bučnim uljem, ili zlevke raznih vrsti. Jasno, organizirane su i igre, za djecu, u kojima su i “starci” jako uživali!

Međimurski piknik: Bračni par Štolc u prvom planu (on Istranin - ona Međimurka) sa prijateljima

Nažalost, ja sam morala, po običaju, otići, no prije odlaska razgovarala sam malo sa gđom. Štanc koja je zadužena za kuhinju. Obično ta pozicija znači da ćete morati mnogo telefonirati, sama kuhati i, objektivno govoreći, mnogo raditi. No, tako kod Međimuraca nije. Gđa. Štanc mi je rekla u kratkom razgovoru kako je veliko zadovoljstvo raditi sa članicama društva (jer, jasno, uglavnom članice kuhaju, a članovi uživaju u njihovom kuhanju), jer niti jedna ne čeka na poziv, već je spremna za svaku priliku. No, nije takvo ponašanje začuđujuće, jer naši vam Međimurci imaju stalno isti cilj pred očima: djecu branitelja koja su izgubila očeve, i dječji dom u Čakovcu, koji se brine za hendikepiranu djecu. Do sada su u taj dom poslali više od sto tisuća dolara, a što je još ljepše, svatko od njih posjećuje taj dom i štićenike doma, kad dolaze u Hrvatsku.

Lijepo mi je bilo na Emerald jezeru s Međimurcima, no moram vam reći da Međimurci već imaju ugovoreni datum za jesensku večeru: 20. listopada u Slovenskoj crkvi. Nisu čak ni meni htjeli reći što će vam predstaviti, no poznavajući Međimurce, bit će jako dobro, pa se pobrinite odmah za karte. Mojim Međimurcima, sve najbolje i čestitke na ustrajnom radu! (VK)

OBRATITE POZORNOST, MOLIMO VAS Hrvatska knjižnica i čitaonica

Dobrovoljnim radom osniva se nova hrvatska knjižnica i čitaonica u Mississaugi. Za ostvarenje tog, za hrvatsku zajednicu vrijednog projekta, potrebne su, jasno knjige, te se mole ljudi dobre volje da pomognu s donacijom svojih suvišnih knjiga, a i pomoć na bilo koji način - DOBRO JE DOŠLA! Unaprijed HVALA!

Nazovite, molim IVICU PUHALO, Tel@905-507-1389

Posebna napomena: Iako knjižnica i čitaonica iz objektivnih razloga još nije službeno otvorena, slobodni ste posjetiti istu, posuditi knjige (upisavši se u “Knjigu posudbe”), pročitati hrvatski tisak, u predobluju popiti piće, pogledati TV dnevnik ili porazgovarati sa prijateljem na terasi, uz sladoled.

Lokacija: 89 Queen St. S., Streetsville, Croatian soccer club “Croatia”, Tel@905-812-7868 ili (905) 507-1389

Kćerica naše profesorice hrvatskog jezika na UoFT svakako je narasla: pogledajte je u naručju kume Kulić i mame Silvane

priružuje ovom slavlju zajedništva. Kako u našoj zajednici ima zaista mnogo Imočana (i imotskih "snaha" i "zetova") park je bio prepun vozila, koja su bila uredno parkirana svugdje, gdje god ste pogledali. U hladu drveća, pored rijeke, u bazenu, u restoranu - svugdje su bili ili članovi ovog društva ili gosti, ili redoviti posjetitelji parka. Kad sam odlazila natrag na sjever oko 2.00 sata popodne (jer tamo sam došla samo zbog tog piknika) jedno za drugim dolazila su vozila prepuna nasmijanih ljudi.

Moram napomenuti da su me na vratima vrlo ljubezno dočekali - zamislite, čak su me i prepoznali - i zaželjeli mi dobrodošlicu. Gdje god sam prošla tog dana, svatko je pozdravljao - jer, poznajemo se, drago nam je da se vidimo. Ja po običaju ne ostajem dugo, na svakom sam događaju kratko kako bih osjetila "kakva je atmosfera". Tog dana, u silnoj vrućini sunca, svima je bilo zaista lijepo. Svi su čekali popodne kako bi počelo boćanje, ili drugi organizirani događaji, tako da je bilo mnogo smijeha i viceva na račun onih koji će se morati "iskazati" uskoro.

Iako, koliko ja znam, nije bilo posebno organizirano slavlje povodom Dana Domovinske Zahvalnosti, mnogi su me zaustavili i sjetili se Oluje i naših hrabrih branitelja koji su u vrlo kratko vrijeme oslobodili veliki dio Hrvatske, sa srdačnim čestitkama i sjećanjima koje smo radosno podijelili. Jasn, posebno u "Oluji" bilo je mnogo Imočana branitelja, kojih se svi s ponosom sjećamo.

Imotski piknik: vrijedne Imočanke pripremaju ručak

I ovaj piknik je bio veliki uspjeh, po broju posjetitelja, ali i po finansijskom uspjehu, koji mora da je bio zadovoljavajući, jer, recimo, meso je već bilo prodano oko 1.30 popodne; tražila se kila mesa "po vezi". Ne znam koliko je skupljeno (no, probati ćemo saznati za idući broj HRVATSKE ISKRE), no poznavajući Imočane traj novac je sigurno otišao tamo gdje je najpotrebniji. Čestitamo svim članovima Hrvatskog društva "Imotski" za dobro druženje na Dan Domovinske zahvalnosti, za uporan rad i zadovoljstvo koje nam njihovi piknici uvijek daju. (VK)

KARLOVAČKI PIKNIK

U pravom ljetnom vrućem vremenu, u nedjelju, 5. kolovoza o.g. održan je piknik društva Karlovac na njihovom zemljištu u Miltonu. Iako su te nedjelje i druga društva imala piknike, uz to je bio državni praznik, a i mnogi su Hrvati otišli na godišnje dopuste, ipak se okupilo lijepo mnoštvo članova i prijatelja Karlovac društva.

Dan je počeo rano za pečenje mesa, još "prije zore" jer je trebalo pripremiti ražanj i vatru da bi pečenje bilo gotovo na vrijeme. Vrijedne naše žene ispekle su raznovrsne kolače koji su bili namijenjeni za prodaju posjetiteljima.

Karlovački piknik: na vratima su radili Biserka i Damir Horvat

Kao i uvijek, u predivnoj prirodi lijepog Karlovačkog parka, ljudi se odmaraju, obnavljaju se stara i sklapaju nova poznanstva. Ima tu i mali "plac" gdje se mogu kupiti kazete, majice sa hrvatskim oznacima. Bilo je čak i prilike kupiti i suvenire. Karlovac park je također i domaćin Nogometnom klubu "Velebit-Karlovac". U popodnevnom satima odigrana je prvenstvena nogometna utakmica.

U druženju: Petar Bukovčan, Mijo Spudić, Vjekoslav Frančić, Slavko Babić i Mijo Barbarić (s lijeva na desno)

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 89, 15.VIII. 2001.

PREDSJEDNIK MESIĆ U TAJNOSTI PRIPREMA KOTROMANOVIĆEVO UMIROVLJENJE?

ZAGREB, 6. kolovoza - Ovogodišnji je alkarski vojvoda, stožerni brigadir Hrvatske vojske Ante Kotromanović, otvarajući Alku, održao jedan od oštirih političkih govora. Neki bi analitičari čak rekli da je pozivao na pobunu. Kako drukčije shvatiti njegove riječi: "Hrvatski narode, suprotstavi se kriminalizaciji Domovinskog rata, stani uz nas hrvatske branitelje...". Za političare je kazao: "Lažni su oni koji nas osuđuju, oni koji su nas uvukli u živo blato, oni koji obećavaju a ne ispunjavaju, licemjeri, demagozi, a oni se najčešće u nas zovu političari."

I još mnogo toga nedoličnog odore koju nosi izrekao je načelnik Stožera IV. zbornog područja, u nazočnosti svog prvog pretpostavljenog generala Milivoja Petkovića, zapovjednika Zbornog područja Ston, na Alki posebnog izaslanika predsjednika Mesića. General Petković doživio je na Alki nezapamćenu sramotu. Bio je izviždan. Na primanju u alkarskim dvorima, njegovu suprugu i njega su izbjegavali. Slavodobitnik Alke Ivica Perić odbio je iz Petkovićevih ruku Predsjednikove darove. Prigodni vojvoda, stožerni brigadir Kotromanović, ne da se ničim nije ogradio od sramoćenja i vrijeđanja svog generala, predstavnika zapovjednika Oružanih snaga predsjednika Mesića, nego je i sam potaknuo takvo ponašanje.

Ministarstvo obrane nije osudilo takvo ponašanje. Oni su razmatrali je li u redu da alkari, koji su djelatne vojne osobe, nose bedž okrivljenika u slučaju navodnog ratnog zločina u Gospiću, umirovljenog generala Mirka Norca. I zaključili su da nigdje ne piše da je to prekršaj koji treba kazniti suspenzijom.

Zapovjednik Oružanih snaga Stjepan Mesić umirovio je lani, nakon pisma protiv kriminalizacije Domovinskog rata što ga je potpisalo 12 generala - a u povodu uhićenja "gospičke skupine" - one generale koji su bili djelatne vojne osobe. Do danas se taj Predsjednikov potez, u kojem je imao svesrdnu podršku premijera Račana, smatra gotovo jedinim odlučnim potezom nove vlasti u pacifikaciji onih vojnih krugova koji pozivaju na

nedemokratsku promjenu vlasti.

Iz Ureda Predsjednika zasad ne žele komentirati Kotromanićev govor. Očito je da se predsjednik Mesić, bez podrške premijera, MORH-a, Sabora, nikakvom ishitrenom izjavom ne želi izlagati daljnjem javnom linču. Kuloari Predsjedničkih dvora pak šapuću da se u potaji priprema Kotromanićeva smjena i umirovljenje. Navodno se Predsjednikov savjetnik za obranu i vojna pitanja, general Imra Agotić, o tome konzultira s načelnikom Glavnog stožera, generalom Petrom Stipetićem, i zamjenikom ministra obrane Zlatkom Gareljićem. Javna je tajna da general Agotić ne komunicira s ministrom obrane Jozom Radošem, pa se komunikacija s MORH-om oko ovog pitanja obavlja sa zamjenikom ministra Gareljićem.

Aktivne vojne osobe ne smiju držati političke govore, a Kotromanićev je u najmanju ruku bio takav i to ne bi smjelo proći bez sankcija. Krajnji je tren da se zaustavi politizacija vojske, drže zabrinuti analitičari. Nastavi li se, mogli bismo biti svjedoci neslučenih dramatičnih zbivanja.

Upućeni pravosudni analitičari smatraju kako je prošle godine propuštena prilika da se sankcionira javni istup umirovljenog admirala Davora Domazeta, koji je na HIP-ovoj tribini u Zadru, u vrijeme "nestanka generala Mirka Norca", izjavio da je "vojska u vojarnama odbila poslušnost". Kad već nitko iz MORH-a nije smatrao potrebnim zbog takve lažne izjave, kojom se uznemiravala javnost, podnijeti kaznenu prijavu, trebalo je to učiniti Državno odvjetništvu.

Javnosti još nisu poznati rezultati parlamentarne istrage o "slučaju Dračevac" gdje su u vojnom objektu civili, ali i vojnici u civilnim odijelima, vrijeđali vrhovnog zapovjednika Oružanih snaga, predsjednika Mesića.

Ako vojni zapovjednici iskazuju takvo nepoštovanje prema svojim pretpostavljenima, kao što je to Kotromanović pokazao prema Petkoviću i Mesiću, bi li bilo pretjerano reći da je riječ o "pripremi pužajućeg vojnog udara"? (Vjesnik 7.8.)

Žalosne vijesti

Deminiranje Hrvatske: "Mungosi": Hoće li itko od nas ostati?

NUŠTAR — Ostaci tijela dvojice pripadnika AKD-a "Mungos" Franje Cerančevića (36) iz Ivankova i Marija Ostajmera (31) iz Đakova, koji su u utorak oko 16 sati poginuli u minskom polju u blizini kanala Ervenica kod mjesta Cerića, u srijedu su oko 13 sati izvađeni i odvezeni na Odjel patologije Opće bolnice u Vinkovcima. Oba su pirotehničara stradala tijekom razminiranja poljoprivrednih površina. Prema pretpostavkama policije i ostatka ekipe "Mungosa" Cerančević i Ostajmer su poginuli pri pripremi pronađenih mina za skupno uništavanje.

- Nešto je u tom lancu krenulo krivo, a što, još uvijek nam nije jasno - kazao nam je Nikola Salopek, pirotehničar koji je zajedno s ostalim kolegama vukovarskog tima sudjelovao u dvodnevnom izvlačenju posmrtnih ostataka poginulih.

- Krater koji je nastao nakon eksplozije dubok je metar i pol, a širok tri metra. Najvjerojatnije se radi o zajedničkoj eksploziji više protutenkovskih mina. Procjenjujemo da je bila riječ o oko 25 kilograma eksploziva - kazao je načelnik PU vukovarsko-srijemske Marijan Tomurad.

Pojačane ekipe pirotehničara krenule su u utorak u potragu već oko 18 sati, da bi zbog loše vidljivosti, ali i zbog velike opasnosti od ostalih mina, s poslom prekinuli u 20.30. U srijedu se krenulo u 6 sati ujutro, a oko 13 sati pronađena su tijela poginulih, čime je završena potraga. No, istražni sudac Nikola Bečenski najavio je i višednevni očevid kako bi se u potpunosti rasvijetlili svi detalji tragedije.

Nikola Salopek, shrvan tugom zbog tragedije u kojoj su mu poginula dva dobra prijatelja i kolege, ogorčeno se pitao: - Koliko će nas dočekati sljedećih deset godina, do kada bi razminiranje trebalo biti gotovo? Vjerojatno vrlo malo nas, ali koga je to briga - nastavio je Salopek naglašavajući kako je iza Cerančevića ostalo troje djece i supruga u visokom stupnju trudnoće koja baš ovih dana treba roditi i četvrto dijete.

- Od 1991. godine zajedno smo bili u ratu u inženjerskoj satniji, a od 1994. godine krenuli u pirotehničare. Od 1. lipnja 1996. godine zajedno smo u "Mungosu" i sve do danas. U Ivankovu je bio viđen i poznat, a

među deminerima primjer i jedan od najboljih radnika. Bio je voditelj skupine, a svih ovih godina uništio je tisuće mina na minskim poljima od Dubrovnika do Iloka - kazao je Nikola Salopek. (Slobodna Dalmacija 3.8.)

Preporučujemo

Taste of Europe

MEAT & DELICATESSEN INC.

- * Zadovoljava srca svih gurmana sa kvalitetnim odrescima za vaše roštilje.
- * Taste of Europe vas očekuje danas i svaki dan s velikim izborom mesa, kobasica, salama i velikim izborom proizvoda iz Hrvatske i Europe.
- * Snabdijevamo meso za duboko smrzavanje.
- * Povoljne cijene za bankete i slavlja.

Posjetite nas na

200 County Court Blvd. Brampton, Ontario

905-455-1077

OBITELJ POLUNIĆ RADO VAS OČEKUJE

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 89, 15. VIII. 2001.

Za pokolj 8000 Srebreničana 46 godina zatvora

"Generale Krstiću, krivi ste za genocid nad Muslimanima u Srebrenici 1995. godine. U srpnju te godine pristali ste na zlo. Zato vas danas ovaj sud osuđuje na 46 godina zatvora", pročitao je presudu Radislavu Krstiću, generalu vojske bosanskih Srba, jučer poslije podne sudac Almiro Rodrigues u sudnici Haaškog tribunala.

Šest godina nakon što su tisuće Muslimana mučki ubijene u Srebrenici, Haaški tribunal izrekao je presudu srpskom generalu Krstiću, potvrđivši optužbe za planiranje i provođenje najgoreg masakra u Europi nakon Drugoga svjetskog rata.

Očekivala se doživotna robija

Sud je potvrdio sve navode optužnice, koja je Krstića teretila za genocid, zločine protiv čovječnosti i povrede ratnog prava i običaja. No, umjesto očekivane doživotne kazne - a tužitelji su još u lipnju zahtijevali osam uzastopnih doživotnih kazni (za genocid, ubojstva, progon, istrebljenje, deportacije i nehumane akte) - sud je Krstiću odredio tek 46 godina zatvora.

Sudski proces protiv Krstića ima osobitu težinu i zato što je to prvo suđenje za genocid nakon holokausta. Presudom Krstiću, Haaški se sud također odredio prema tome smatra li da je u ratu u BiH, koji je vođen od 1992. do 1995., počinjen genocid. Prema statutu Haaškog suda, genocid je najteži zločin, definiran kao "djela počinjena s namjerom uništenja, u cjelini ili djelomično, nacionalnih, etničkih, rasnih ili religioznih skupina".

U vrijeme zločina, sad 53-godišnji Krstić bio je zapovjednik Drinskog korpusa Vojske Republike Srpske koji je proveo pogrom nad Muslimanima u enklavi Srebrenici, koja je tad bila pod zaštitom Ujedinjenih naroda i proglašena sigurnosnom zonom. U 16-mjesečnom suđenju tužitelji su ponudili dokaze da su Drinski korupus i posebna policija proveli uhićenja, progon, mučenja i pogubljenja 7500 do 8000 Srebreničana, dječaka i

muškaraca od 13 do 70 godina, od kojih su malobrojni preživjeli. Dosad je ekshumirano oko 4000 tijela iz masovnih grobnica srebreničkih žrtava. Iskopavanja masovnih grobnica provedena su dijelom i za potrebe traženja dokaza protiv Krstića, kazala je za Reuters glasnogovornica Haaškog tribunala Florence Harmann.

Najstravičniji katalog

Uz optužbe za genocid i etničko čišćenje te pogubljenja civila, optužnica protiv generala Krstića odnosi se i na masovnu deportaciju civila. Pred očima 300 nizozemskih "plavaca", bosanski su Srbi prisilili između 25 i 35 tisuća civila, žena, djece i staraca, da autobusima napuste područje na kojem su njihove obitelji živjele naraštajima.

Tijekom suđenja general Krstić izjavio je da se ne osjeća krivim. Kazao je kako je znao za masovna ubijanja, ali da ih nije mogao zaustaviti. Krstić se branio, tvrdeći da je njegov nadređeni, general Ratko Mladić, preuzeo nadzor nad snagama koje su ušle u enklavu nekoliko dana prije nego što su ubijanja počela. Krstić je na sudu tvrdio kako se nije suprotstavljao Mladiću u strahu da bi on mogao nauditi njegovoj obitelji.

Krstićevi su odvjetnici pobijali da je počinjen genocid te tvrdili kako tužitelji nisu podastrijeli dokaze da je on planiran. No, tijekom suđenja svjedočilo je 128 svjedoka, preživjelih Srebreničana i UN-ovih mirovnjaka, pokazan je najveći i najstravičniji katalog fotografija ubijenih, prikazano je 1100 dokaznih materijala, nalazi forenzičara... (Večernji list 3.8.)

KOLUMNA* PODVUČENO *: Zločin i kazna

Prvi put nakon Drugoga svjetskog rata netko je proglašen krivim za genocid. General Radislav Krstić za stravičan će pokolj 8000 Srebreničana odsjediti u haaškom zatvoru 46 godina, samo simboličnu godinicu više od generala Tihomira Blaškića. Uoči presude svi su komantatori procjenjivali da je nekoliko doživotnih kazni za Krstića jedina moguća odluka, no čini se da Haaški nema ujednačene kriterije za sve one koje se nalaze na optuženičkoj klupi.

Sav dokazni materijal, a u slučaju Krstić sud je posjedovao nepobitne dokaze da je upravo on jedan od provoditelja genocida nad Srebreničanima, govori da se radi o najtežem masovnom zločinu nakon holokausta, no to očito nije bilo dovoljno da mu se izreče kazna koja bi srebreničkim žrtvama i onima koji su uspjeli preživjeti bila barem simbolična moralna zadovoljština. Tome što se jučer dogodilo treba pridodati presudu od utorka u kojoj je šef policije iz Bosanskog Šamca Stevan Todorović proglašen krivim za ubojstvo, mučenja, batinanja, silovanja, deportacije i ilegalna uhićenja i osuđen na samo deset godina robijanja. Sud kaže da bi bio dobio puno više da nije priznao krivnju, pokajao se i surađivao sa Sudom. Nema sumnje da je sud procijenio da se radi o "dobrom zločincu", pa mu je oprošteno što je silovao i ubijao.

S druge strane stoji presuda generalu Blaškiću koji je proglašen krivim za zločine protiv čovječnosti i povrede ratnog prava i običaja te za zapovjednu odgovornost za masakr stotinjak Muslimana (Ahmići i Lašvanska dolina) i za to dobio 45 godina. Braća Kupreškići dobila su osam i deset godina zatvora za poticanje na etničko čišćenje, a da nije bilo pouzdanih dokaza da su oni u tome doista sudjelovali. Nisu ni silovali ni ubijali kao Todorović.

Ruga li se to Haaški sud srebreničkim žrtvama? Možda doživotne kazne čuvaju za zločinačku "elitu", odnosno za Karadžića i Mladića? Krstić je za svakoga Srebreničanina kojeg je dao ubiti dobio po dva dana zatvora, koliko u Hrvatskoj odležite kada ne platite kaznu za to što ste parkirali na krivome mjestu. Sudac je kazao da za genocid u Srebrenici "ima nekih koji su krivlji od Krstića", te da tek sada postaje jasno koliko je važno da i oni doputuju u Haag. Na kraju je citirao Kantovu rečenicu koja kaže da život na zemlji nema vrijednosti ako se pravda ignorira. Jučerašnja presuda je ruganje toj pravdi, ali i vrlo jasna naznaka da ovaj sud nije samo pravosudna ustanova. Vijeće sigurnosti UN-a je iznad Haaškog tribunala. Hoće li ono svoje podređene pozvati na red zbog te ovakve presude. (Večernji list 3.8.)

SAS VJEŽBA HVATANJE KARADŽIĆA BRITANSKI I SLOVENSKI SPECIJALCI NA ZAJEDNIČKOJ TROTJEDNOJ VJEŽBI

LJUBLJANA - Specijalne postrojbe britanske (SAS) i slovenske vojske u Sloveniji su na trojtjednoj zajedničkoj vježbi kojoj je jedan od ciljeva i uvježbavanje otkrivanja i hvatanja Radovana Karadžića. Dolazak sedamdesetak SAS-ovih specijalaca u Sloveniju zabilježila je slovenska komercijalna TV postaja POP TV.

Primjereno prirodni operacija, načinu djelovanja i ugledu SAS-a te razini zadaće koja je britanske specijalce dovela u Sloveniju, u slovenskom Ministarstvu obrane trojtjednu vježbu ne žele komentirati. Zna se da je postrojba SAS-a ustanovljena još za Drugoga svjetskoga rata. Svojim se akcijama u neprijateljskom zaleđu SAS proslavio u sukobima na Dalekom istoku, Falklandskom otočju i Zaljevskom ratu, a njegovi se pripadnici koriste i u borbama protiv terorizma. Službeno SAS znači Special Air Service, a pripadnici te postrojbe kraticu razumiju kao speed, aggression, surprise (brzina, napad, iznenađenje). Njihov je moto: Tko se usuduje - pobjeđuje, a stručnjaci ih svrstavaju među najposposobljenije postrojbe te vrste na svijetu.

Službeno se zasad zna samo to da će u vježbi sudjelovati oko 70 pripadnika SAS-a i stotinjak pripadnika slovenske vojske među kojima i Odred za specijalno djelovanje. Njihova će se vježba održavati na različitim lokacijama, od prašumsko-brdskih uvjeta okoline Kočevja do vježbališta slovenske vojske Pocek, nedaleko od Postojne, trajat će tri tjedna i pod zapovijedanjem Britanaca. Prema tvrdnjama POP TV-a, u takvim su slovenskim uvjetima Britanci našli najviše terenske sličnosti s prostorom gdje je, u BiH ili Crnoj Gori, skrovište Radovana Karadžića. Pripadnici SAS-a već su se bavili lovom na ratne zločince, uglavnom naciste, a prostori bivše Jugoslavije SAS-u su poznati još iz doba Drugoga svjetskog rata. (Večernji list)

Događaji u zajednici

Ovih dana je bilo zaista vruće u Torontu i okolici. Po prvi puta u Kanadi je objavljen tzv. "heat emergency", jer su se temperature kretale od +37 do +44 i više, zavisno od mjesta gdje ste se nalazili tog trenutka. Čak je bilo i, nažalost, onih koji nisu izdržali ove visoke temperature, koje su posebno pogađale bolesne i starije osobe, kao i malu djecu. No, kao i obično, hrvatski parkovi su bili puni, možda baš zbog vrućine. Svi piknici koji su bili planirani, održali su se, a broj posjetitelja bio je iznimno velik na svakom pikniku. Jasno, i opet nećemo predstaviti sve događaje, jer nemamo dovoljno mjesta. Neke ćemo predstaviti u idućim brojevima, a svima Vama koji ste prepoznali reportere HRVATSKE ISKRE na obilasku po parkovima, hvala i veliki pozdrav. Doviđenja!

Valentina

Piknik Hrvatskog nacionalnog nogometnog kluba "Livno"

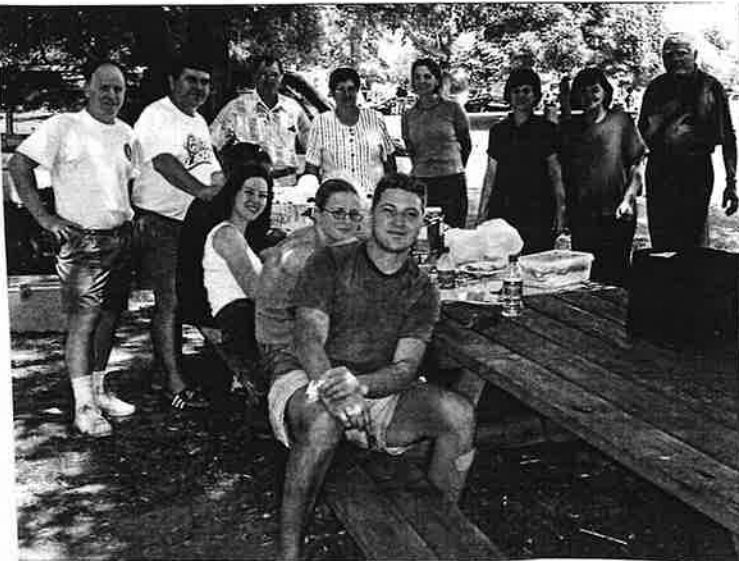
U nedjelju 29. srpnja u župnom parku "Father Kamber" Hrvatski nacionalni nogometni klub "Livno" organizirao je piknik u svrhu pomoći svojim mladim nogometašima, koji odlaze na nacionalni turnir u Milwaukeeju. Ovaj piknik, kao i sve što ovaj klub organizira, priprema se kako bi se pomoglo mladim entuzijastima nogometa, koji time, uz izvrsni nogomet, pronose i hrvatsko ime.

Kao i na drugim organiziranim događanjima naše zajednice, gdje god dođem predstavim se kako bi čelništvo udruga znalo da je netko iz HRVATSKE ISKRE u posjeti. Čelništvo ovog kluba me je prepoznalo (!) i zaželjelo dobrodošlicu. Uspjela sam kratko razgovarati sa ljudima koji su radili na ulazu u park. Predstavili su mi mladog igrača Ivu Šarića, za kojeg su mi i gosp. Šarić i gosp. Miličević rekli kako je "mladi Ivo najmladi igrač "Livna" i budućnost kluba, uz druge mlade i vrsne igrače. Susrela sam i trenera, gosp. Matu Salapića, koji je pozdravio svoje igrače, pohvalio njihovu dobru igru i zaželio da klub osvoji "1. mjesto u Ligi i najmanje polufinale u Liga kupu, hrvatskom nacionalnom turniru u Milwaukeeju, gdje bi mogli biti ili prvi, ili treći ili četvrti.". Jasno je, kako je trener želio samo ono prvo mjesto, no on vjerojatno zna kvalitetu svojih igrača i zna što realno može očekivati.

Piknik nogometnog kluba "Livno": svi su radili, pa čak i predsjednik gosp. Vinko Šarić (gleda u kameru)

Uz ove planove, još mi je nešto rečeno: rekli su mi neki kako je ovo zaista nacionalni, hrvatski klub, jer u njemu igraju samo Hrvati. Kažu

Piknik nogometnog kluba "Livno": gosti su nam došli iz daleka!

funkcioneri kako je svatko tko je Hrvat iz bilo kojeg dijela Hrvatske pozvan da se priključi "Livnu".

Bila sam vrlo rano u parku, negdje oko 11 sati ujutro. Ljudi su se tek skupljali, no bilo je očito kako će biti gužva. Došao je dobar broj posjetitelja iz drugih mjesta oko Toronta, sve sami obožavatelji nogometa i prijatelji ovog kluba. U kratkim, brzim razgovorima rečeno mi je kako su s veseljem došli, jer ovo im je prilika sresti i čelništvo i igrače i trenere, i malo porazgovarati sa svima.

Danas, 9. kolovoza, razgovarala sam malo s predsjednikom nogometnog kluba "Livno" gosp. Vinkom Šarićem. U kratkom razgovoru doznala sam da ovaj nogometni klub radi od 1993. godine, dakle 8 godina i da mu je ovo prva godina u Ligi Toronto distrikta. Uz rad sa mladim igračima nogometa, ovaj klub radi sa mladima, kojima je potrebna pomoć, pa stariji članovi kluba uzimaju pod svoje okrilje mladiće kojima je potreban posao, ili neka druga pomoć, jer pružena ruka u nevolji najveća je pomoć mladima iz naše zajednice. Ovo je prvi puta kako ćujem da se netko aktivno angažira na pomoći mladima, djelom - a ne riječima, i čestitam nogometnom klubu "Livno" na izvrsnoj i vrlo važnoj akciji.

Gosp. Šarić je bio vrlo zadovoljan posjetom naše zajednice ovom pikniku. Usput, kaže gosp. Šarić, bio bi još sretniji kad bi nas bilo što više na idućim utakmicama koje igra ovaj klub u vrlo bliskoj budućnosti. Ovaj nogometni klub Vas sve očekuje na polufinalnoj utakmici na Veliku Gospu, 19. kolovoza u 2 sata popodne u Karlovačkom parku, gdje će igrati protiv Whitby "Ajax-a", a nakon toga "Livno" igra 24. kolovoza u Bronte parku protiv portugalskog tima "Azzores-a".

Kad sam pitala predsjednika "Livna" gosp. Šarića za posebnu poruku čitateljima HRVATSKE ISKRE, nije mogao a da opet ne misli o nogometu pa mi je rekao kako "očekuje od nogometnog kluba "Livno" prvo mjesto u Ligi (gdje uz ovaj klub igraju još dva hrvatska tima, "Croatia" Norval i "Zagreb"), pobjedu Kupa lige, i uspješan turnir u Milwaukeeju, jer to znači igranje nedjeljom."

Uredništvo HRVATSKE ISKRE čestita svima iz nogometnog kluba "Livno" na dobrom radu, poštovnosti, ustrajnosti, a posebno na radu sa mladima kojima treba ruka pomoćnica u teškim trenucima života. Od sveg srca želimo uspjeh igračima na svim idućim takmičenjima, neka im se sve želi obistine.

I za kraj postavljam pitanje svima: postoji li mogućnost da netko iz ove zajednice počne pisati za HRVATSKU ISKRU o športskom životu zajednice? Naša mladost je vrlo aktivna na športskom polju, obznamimo njihov rad svima. Molim svakog tko je zainteresiran neka se javi u uredništvo, telefon (416) 894-9235. (VK)

PIKNIK HRVATSKOG DRUŠTVA "IMOTSKI"

Jedan od najvećih piknika ove zajednice održan je u nedjelju 5. kolovoza u župnom parku "Father Kamber". I ova nedjelja je bila jedna od najvrućih dana, no to nije smetalo ni Imočane, niti njihove prijatelje da se

LOPUD: Vrijeme stoji u oazi mira i ljepote

Vrijeme kao da je stalo na Lopudu, srednjem otoku dubrovačkih Elafita - otoka Koločep, Lopud i Šipan. Svakodnevna brodska veza s Dubrovnikom približuje sasvim dovoljno Lopud gradskim potrebama Lopudana, ali i dovoljno udaljuje tu oazu mira i ljepote da ne bude zagađena problemima svakodnevnice. Na Lopudu nema automobila. Prije Domovinskog rata, kada je na Lopudu boravilo dnevno i do 2000 turista, zabranjeno je bilo prometovanje i biciklom. Već pri pristajanju broda uz lopudsku rivu sve postaje jasno kad vas dočeka hotelski mali ili domaćin privatnog smještaja s elektro odnosno ručnim kolicima da vam preveze prtljagu.

Ako postoji raj na zemlji - onda je to Lopud. Sačuvan srednjovjekovni graditeljski izgled s ljetnikovcima ubraja Lopud u najljepše primjere uređenja na širem dubrovačkom kraju. Biser Lopuda su plaže. Najsjajniji biser je uvala Sunj koja krije jedinstvenu pješčanu plažu s crvenkastim pijeskom. Kristalno čisto more naprosto prisiljava na kupanje pa i u luci, što je na Lopudu normalna pojava. S obzirom na svoju površinu od samo 3,7 četvornih kilometara Lopud ima i nekoliko posebnosti. Na otoku su izgrađene tri crkve i 33 manjih crkvice i kapelica. Lopud ima jedinstveni perivoj Mayneri u kojem se nalaze rijetke vrste raslinja i bilja. Lopud ima i nevjerojatno susretljive i srdačne stanovnike. Kako obično biva, u malim mjestima - župnik don Ivan Vlašić je dušobrižnik Lopudana no za posjetitelje i dragocjen izvor informacija o povijesti i vrijednostima otoka.

Lopud ima i svoje izvore pitke vode koji su umreženi pa domaćinstva i hoteli koriste vodu bez ograničenja. Lopud je imao u vrijeme Dubrovačke republike 70 kapetana. Danas ga nije nimalo jednostavno vjerno opisati. Lopud se naprosto mora kušati.

Domaćini, ispravite grešku

Pionir turizma na Lopudu i promicatelj ljepota otoka bio je češki književnik Viktor Dyck. Boraveći vrlo često na Lopudu, Dyck je prokročio i put do uvale Sunj u kojoj se nesretnim slučajem 14. svibnja 1931. godine utopio u moru. Prilikom obilježavanja 70. godišnjice smrti, 14. svibnja 2001. godine, izvjesni gospodin František Čandil iz Jelenica napisao mu je tom prilikom spomen u kojem navodi da se: - na tom prekrasnom otoku u Jugoslaviji... Gospodin František pogriješio je, očito, u zemljopisu. No, njemu se to može oprostiti. No ne i tamošnjoj Turističkoj zajednici koja bi se morala pobrinuti za ispravak. Pismo-spomen je, naime, istaknuto na spomeniku.

Pino zna više od prospekata

Svako malo misto ima svoga kroničara, a na Lopudu taj posao obavlja Jožo-Pino Starelli. - Trideset godina bilježim događaje na otoku - veli Pino. Listanjem svoje kronike prisjetio se Pino i vremena kada je Lopud ostvarivao 50.000 noćenja po sezoni. Prije pola stoljeća, kaže Pino, Lopud je imao 50 posto svih hotelskih kapaciteta Dubrovnika. Radilo je sedam hotela, no danas je samo jedan otvoren. Kroničar Lopuda ističe da je bujna mediteranska vegetacija posebnost. Raste i puno agruma, no plodovi se ne mogu prodati jer ih naprosto nitko neće, veli Pino i dodaje da u njegovu vrtu trune 100 kilograma limuna. Dodete li na Lopud - pitajte samo za Pina od kojeg ćete dobiti mnogo zanimljivih pojedinosti što nisu zapisane u turističkim prospektima.

(Večernji list)

HUMAN TISSUE AND CARTILAGE PRODUCTION IN KRAPINSKE TOPLICE?

ZAGREB, August 7 (FPB) - Dr Slobodan Vukicevic is a world renowned Croatian scientist most famous for his discovery of Biological Morphogenetic Protein (BMP) that instigates bone growth and rehabilitation. Dr Vukicevic announced that a human tissue and cartilage production company was going to be opened in Krapinske Toplice this fall. Namely, Krapinske Toplice is already home to a medical institution that has 1500-2500 cartilage and joint rehabilitation patients annually, as well as the Magdalena Heart Cardiac Centre with an entire surgical infrastructure. Dr Vukicevic concluded that the project would have the support and assistance from leading European experts.

Stranica 24

IZGORJELO JE LJETO ...

Izgorjelo je ljeto na usni zadnje ruže i plamenovi maka ne plamte već u žitu, na cvjetovima sada leptiri već ne kruže i karamfila strasnog sad ubraha zadnju kitu.

Već mi u duši leži slutnja jesenske magle i sablasna me sjena pokojnih dana traži, i sve mirise, riječi i uzdisaje nagle - O snago mojih snova daj mi se sad pokaži!

I prazni odjek riječi što sam ih nekad čula i odletjeli smijeh što mi se nekad javi vraća se meni sada, kada sam uzdahnuła, iz jedne zemlje snova što se u magli plavi.

I opet mi se smijeh isti zasmiješi malo, u srcu zaostaje sa svojim ljetom duže, - i dok se meni vraća sve je nestajalo, izgorjelo je ljeto na usni zadnje ruže.

Dora Pfanova

Hamiltonski pjevački zbor

Lijepa hrvatska glazba

Nije u šoldima sve....

Tamo gdje val ljubi moj kamen, tamo gdje rođen sam ja - tamo ću doć' i baciti sidro nemirnog života mog.
Reka san ja: - Nema tu sriće, sine moj, vrati se ti, nije u šoldima sve, neka te tu kraj mene, sva u zlatu nek sja, mati Dalmacija....
Nije u šoldima sve, neka te tu kraj mene, sva u zlatu nek sja mati Dalmacija....

Nosi me olujno more, grize me sol - i svako svitanje zore nova je bol.
Gorko je vino zbog tebe što pijem ga ja....

Tamo gdje val ljubi moj kamen, tamo gdje rođen sam ja, tamo ću doć' i baciti sidro nemirnog života mog.
Reka san ja: nema tu sriće, sine moj, vrati se ti, nije u šoldima sve, neka te tu kraj mene, sva u zlatu nek sja mati Dalmacija...
Nije u šoldima sve, neka te tu kraj mene, sva u zlatu nek sja mati Dalmacija....

Pjevaju Mladen i Bepo na vrpcl "Nije u šoldima sve"

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 89, 15.VIII. 2001.

Gospodarstvo

Hrvatska država rekorder po javnoj potrošnji

* Ni u jednoj tranzicijskoj zemlji rashodi države nisu rasli kao u Hrvatskoj

Što nam to zamjeraju međunarodne institucije? Zašto se po ministarstvima dijele tisuće otkaza s neumjesnim "utješnim" porukama? Zašto stranci tvrde da moramo smanjiti rashode, a ne smijemo povećavati proračunske prihode?

Kao bogataši

Deseci stranih stručnjaka analizirali su naše brojke. I zaključili: javni sektor je preskup. U Svjetskoj banci su ustvrdili da je javni sektor u Hrvatskoj znatno veći nego u zemljama na sličnom stupnju razvoja i sa sličnim strukturalnim problemima. Ni u jednoj tranzicijskoj zemlji nije zabilježen toliki rast javnog sektora u devedesetima kao u Hrvatskoj. Hrvatska je u 1999. godini imala udio općih državnih rashoda u bruto domaćem proizvodu (BDP-u) od 56 posto. Zemlje poput Velike Britanije, Norveške, Portugala i Španjolske taj udio imale su na razini 40-47 posto, a zemlje poput Austrije, Belgije, Finske, Francuske i Italije na razini 50-54 posto BDP-a.

Što se tiče javnih rashoda, mi smo prva liga u svijetu. "Obične" tranzicijske zemlje s nama se ne mogu ni usporediti. Furamo se da smo bogati kao Austrija. Još u razdoblju od 1991. do 1993. godine rashodi naše konsolidirane središnje države iznosili su 37,7 posto BDP-a. A isti rashodi u Albaniji, Bugarskoj, Češkoj, Mađarskoj i Rumunjskoj bili su ili osjetno viši ili tu negdje. U razdoblju pak od 1997. do 1998. godine sve spomenute zemlje osjetno su smanjile svoje rashode u odnosu na BDP. Mi smo ih je-

OD DANAS 3800 LJUDI MUP ŠALJE NA ČEKANJE

ZAGREB - Od danas 2453 policajca i policijska službenika neće više morati dolaziti na posao, ali će primati plaću, ostvarivati mirovinska i zdravstvena prava. Od tog broja 2170 su temeljni policajci, a rješenja će primiti i 283 specijalca. U svim policijskim upravama i u sjedištu MUP-a jučer su rukovoditelji počeli dijeliti rješenja višku zaposlenih o stavljanju na raspolaganje Vladi RH, a njih je ukupno 3800.

I dok policajci kao državni službenici neće morati dolaziti na posao, na posao će u MUP-u iako neraspoređeni dolaziti vozači, daktilografkinje, čistačice.

KOME "PREKOMANDA"

Oni dolaze na posao zato što se njihov status regulira Zakonom o radu i njima teče otkazni rok, ovisno o godinama staža. Status policajaca koji su od jučer na raspolaganju regulira se pak sukladno Zakonu o državnim službenicima i namještenicima.

O tome što to konkretno znači glasnogovornica MUP-a Zinka Bardić rekla nam je: - To ne znači otkaz nego će državni službenici i namještenici sukladno Zakonu, ovisno o duljini staža, nastavljati primati punu plaću i ostvarivati prava iz mirovinskog i zdravstvenog osiguranja za vrijeme koje će biti na raspolaganju. To vrijeme ovisi o godinama neprekidnog rada u državnoj službi.

Kako smo doznali, pripremljeno je nekoliko načina zbrinjavanja viška zaposlenih u MUP-u.

Tako će u "prekomandu" za pravosudne policajce u Ministarstvo pravosuđa, uprave i lokalne samouprave preći 200 policajaca. Još toliko mupovaca preći će u carinike k M. Crkvencu. U Hrvatskom centru za razminiranje i "Mungosima" zaposlit će se također još oko 200 policajaca, a 250 u zaštitarskim tvrkama. U mirovinu će 416 djelatnika MUP-a, a za 383 sa statusom hrvatskih ratnih vojnih invalida izrađen je, s Ministarstvom hrvatskih branitelja, poseban program zbrinjavanja.

Također, polovica od 800 nepopunjenih radnih mjesta unutar MUP-a po novoj sistematizaciji popunit će se iz redova onih koji su višak. Dakako, podjela rješenja o stavljanju na raspolaganje već je izazvala i izazvat će žestoke reakcije policijskih sindikata u MUP-u, ali i po podružnicama, koje već najavljuju prosvjede.

Premda je, poput MUP-a, i Ministarstvo obrane Republike Hrvatske suočeno sa znatnim viškom osoblja, naglog otpuštanja ipak neće biti. Broj radnika smanjivat će se, najavljuju u MORH-u, postupno i u nekoliko faza, a na snazi je zabrana zapošljavanja novih djelatnika.

BOLOVANJA U MORH-U NA PROVJERI

Do konca 2001. godine otkaze će dobiti oko 3000 djelatnika. Sljedeća čistka uslijedit će nakon što Povjerenstvo za ispitivanje opravdanosti dugo-

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 89, 15. VIII. 2001.

dini povećali, i to za 7,5 posto odnosno na 45,2 posto BDP-a. Albanija je smanjila udio rashoda u BDP-u za 16,1 posto (na 32,7 posto BDP-a), Bugarska za 10,4 posto (na 32,1 posto), Češka za 0,9 posto (na 35,1 posto), Mađarska za 10,9 posto (na 40,9 posto), Poljska za 4 posto (na 40,2 posto), a Rumunjska za 6,4 posto) na 30,3 posto.

Najviše prihoda od poreza

Analize stručnjaka pokazale da je Hrvatska jedina zemlja u srednjoj i istočnoj Europi u kojoj je stvarna veličina opće države za 9 posto veća od "predviđene" odnosno od veličine kakva bi se trebala očekivati prema izračunima stručnjaka. Hrvatska sada ima rashode opće države na razini 53 posto BDP-a, a "predviđeni" udio trebao bi iznositi 44,1 posto.

Prosjeck zemalja srednje i istočne Europe udjela rashoda opće države u BDP-u iznosi 41,1 posto, a "predviđeni" je čak i viši: iznosi 43,3 posto. Naš je javni sektor prevelik teret i kočnica razvoju privatnog sektora. Nekako uspijevamo imati i najveći udio prihoda u odnosu na BDP ako se usporedimo s drugim tranzicijskim zemljama. Udio prihoda opće konsolidirane države u Hrvatskoj je u razdoblju 1995. do 1999. godine iznosila 50,8 posto BDP-a, a u Bugarskoj taj udio je 33,7 posto, u Češkoj 33,9 posto, u Estoniji 34,2 posto, u Mađarskoj 38,6 posto...Isto tako, zemlja smo s daleko najvećim udjelom poreznih prihoda u odnosu na BDP. Porezni prihodi čine 44,5 posto BDP-a. (Večernji list 8. kolovoza)

trajnih bolovanja okonča svoj rad. Očekuje se da će se time broj smanjiti za još 1500 do 2000 ljudi - upućivanjem u prijevremenu ili invalidsku mirovinu.

Ujedno, pred MORH-om je reorganizacija Oružanih snaga, u sklopu koje će se izdvojiti pojedine službe i ustrojbene cjeline iz sustava Ministarstva. Izdvojiti će se centri za obavješćivanje, vojno-gospodarski objekti te Zrakoplovno-tehnički zavod i tako će se osoblje reducirati na 36 do 37 tisuća.

Prema svim procjenama, MORH bi trebao funkcionirati sa 25.000 djelatnika. Do tog će broja doći u završnoj fazi, koja će trajati tri ili četiri godine. Glasnogovornik Ministarstva brigadir Dušan Viro najavio je da će otpušteni djelatnici biti socijalno zbrinuti. Projekt smanjenja broja zaposlenih podupiru Vlada RH, Gospodarski odjel NATO saveza i Svjetska banka. (Večernji list 7. kolovoza)

Komentar: Svijetla budućnost

Vojni i policijski ministri pred nezahvalnim su poslom - potpisali su rješenja o otkazima zaognuta birokratskim terminom "stavljanje na raspolaganje". Nakon što je gospodarstvo proživjelo temeljitu čistku, red je došao i na Vladu da podijeli otkaze jer državi, objektivno, više ne trebaju toliki vojnici, policajci i drugi službenici.

U situaciji kada je teško pronaći drugi posao, ljudima koji su se našli na listi prekobrojnih objektivne okolnosti malo što znače, njima kao da se svijet srušio na glavu kad su otkrili da su baš oni žrtvovani za boljitak drugih. Da bi njihov jad bio veći, rješenja koja su primili dopunjena su pismom Šime Lučina, kojim ih ministar nespretno tješi te pokazuje nedostatak takta i razumijevanja za dramu koju proživljavaju tisuće ljudi. Ministar, koji ovih dana nasmiješen obilazi ljetovališta, piše tako svojim "dragim suradnicima" koji ostaju bez posla da "duboko vjeruje u njihovu svijetlu budućnost".

Ministar bi morao znati da u zemlji sa 23 posto nezaposlenih svatko tko dobije otkaz svijetlu budućnost može samo sanjati. (Večernji list, 8.8.)

ŠIRITE HRVATSKU ISKRU

NAJBOLJI TURISTIČKI TJEDAN U PROTEKLIH DESET GODINA: u špici sezone najviše - organiziranih gostiju

Vikend-smjena gostiju označila je vršni dio sezone u kojemu je broj individualnih gostiju manji nego lanske godine, pa i špica sezone prolazi u znaku organiziranih dolazaka - ID Riva Tours u Münchenu dnevno prima 200 rezervacija za rujan na Jadranu - Prometni kolapsi ne prestaju stizanjem na odredište jer je nedovoljno mjesta za parkiranje. Konačno su popunjeni i posljednji slobodni kreveti na jadranskoj obali! Ako službene statistike eventualno kažu i nešto drukčije, valja ih uzeti s rezervom, jer svatko tko je ovih dana pokušao pronaći slobodan krevet u hotelima, privatnom smještaju ili apartmanima, mogao se uvjeriti da je to ravno — čudu. Sve rezervirano prije nekoliko mjeseci čekalo je goste, a oni koji su tijekom vrućih vikendaških dana tek potražili smještaj, mogli su ga pronaći u još pokojoj slobodnoj privatnoj sobi.

U razgovoru s umornim hotelijerima, predstavnicima agencija ili organizatora putovanja nakon udamnoga turističkog vikenda na Jadranu, može se čuti kako je, unatoč brojcima od oko 650 tisuća gostiju koji su se porazmjestili po našim komercijalnim turističkim posteljama, ali i u vikendicama neprijavljeni, sve ipak prošlo u redu. Teškoća s "prebukiranjem", za razliku od lanske godine, nije bilo, a jedna od karakteristika ovoga turističkog tjedna u Hrvatskoj je manji broj individualnih gostiju. Naime, dok je lani njihov broj dosegao u vršnim tjednima sezone i do trećinu ukupnih posjetitelja, ove godine oni čine tek oko dvadesetak posto, a u većini hotela čak i manje.

Ukupne brojke posjetitelja i dalje su u golemom postotku na strani organiziranih gostiju, kojih je čak 80 posto, što za ovo doba godine do sada nije bilo uobičajeno, jer je upravo prva polovica kolovoza bila vrijeme individualaca na Jadranu.

Nelogično je bilo očekivati da se gosti individualno zapute na Jadran, kada su sa svih strana stizale informacije o zaustavljanju prodaje čak i za organizatore putovanja. Time su se individualci obeshrabrili i okrenuli u nekim drugim pravcima, a kada je u pitanju Njemačka, najviše ih je otišlo prema Turskoj i Bugarskoj — kaže Selimir Ognjenović, direktor njemačkog ID Riva Toursa, najvećeg specijalista za dolazak Nijemaca na Jadran. No, unatoč činjenici da će Turska ovog ljeta ugostiti, prema pisanju njemačkog "Fokusa", turističkog trend-tjednika, oko tri milijuna Nijemaca, Hrvatska je među tri najpopularnije destinacije u toj zemlji, uz Bugarsku. Prodaja dolazaka na našu obalu za kraj kolovoza i cijeli rujan je

odlična, tvrdi Ognjenović i naglašava kako svima onima koji se upinju dokazati tvrdnju o neuspješnoj sezoni, valja kazati da samo u njegovu agenciju dnevno 200 ljudi dolazi uplatiti svoj odmor u Hrvatskoj, što dokazuje kako je turizam naš apsolutno najtraženiji izvozni proizvod.

— Moramo biti analitični i samokritični prema mnogim propustima i neiskorištenim prilikama koje se vide u ovoj sezoni, nismo genijalci koji sve rade najbolje, ali turizam je jedini u proteklom razdoblju u Hrvatskoj ostvario očekivanja! On je apsolutno najbolji dio hrvatskoga gospodarstva i u međunarodnoj utakmici - dobiva! Zato turistički radnici u zemlji ne smiju dopustiti da ih pljuju oni koji su puno lošiji od njih i na svjetskom tržištu ne mogu ništa. Mnogo toga se daje unaprijediti i poboljšati, ali nitko nema pravo obezvrjeđivati sve učinjeno i omalovažiti devizni utržak koji donose milijuni gostiju. Možda smo u turističkoj utakmici koja traje mogli zabiti još koji gol, ali rezultat nitko ne može dovoditi u pitanje — kategoričan je Ognjenović, koji će ovu godinu završiti s više od 65 tisuća Nijemaca u Hrvatskoj.

A gdje parkirati?

Tisuće vozila koje su u kolonama puževom brzinom "hitale" u pravcu juga i mora, proteklih su dana bile hrvatska i europska svakodnevnica. No, dok su brze europske prometnice "gutale" milijune Talijana, Nijemaca i Franuza u jednom danu, kod nas je prometni kolaps imao potpuno drukčiji izgled.

Naime, Hrvatska je u najboljim turističkim godinama bila zemlja koju je u špici sezone obilježavao golemi promet čarter-zrakoplova kojima je stizala većina naših gostiju, osobito na jug. Ove godine, međutim, više od 70 posto naših trenutačnih gostiju u Hrvatsku je stiglo vlastitim prijevozom, čime su problemi s prohodnošću naših prometnica doživjeli pravi vrhunac. Osim umijeća koje im je trebalo da stignu na odredište, pravi pothvat svim autoturistima na Jadranu bilo je potom - naći mjesto na parkiralištu u mjestu odmora. Nigdje, ali baš nigdje od Istre do Cavtata kapacitiranost prometne i parkirališne infrastrukture nije u skladu s povećanim brojem turističkih automobila, što je uz jaku kunu i najčešća primjedba naših gostiju. (Slobodna Dalmacija 7.8.)

U ACI-jevoj MARINI VRBOSKA: Fešta za nautičare

VRBOSKA — U marini u Vrboskoj održana je treća od četiri ovogodišnje fešte, kojima je značajno obogaćena turistička ponuda za nautičare na Jadranu. Zabavna večer počela je uz zvuke dalmatinske pjesme, pićem dobrodošlice, fritulama, frustulama, bajamima i suhim smokvama, koje su nudile djevojke i djelatnice marine odjevene u starinske nošnje. Nakon toga su gosti počašćeni giricama i salatama od hobotnice, a zatim je na scenu stupio majstor dalmatinske kuhinje Nikica Gamulin Gama, koji je za 300 posjetitelja pripremio "maštoviti rižoto" od devet vrsta plodova mora. Sve se zalijevalo autohtonim hvarskim vinima iz drvenih bačava uz prigodan program mažoretkinja. Za uspomenu na lijepo provedenu noć nautičarima su dijeljeni autohtoni suveniri vrećice lavande, simbol otoka sunca. (Slobodna Dalmacija 7.8.)

CAVTAT: Nautičari plove k jugu

CAVTAT - Ovogodišnji ulazak i boravak raznih plovila u cavtatskoj luci trostruko je veći nego lani, a time i broj gostiju koji su morem stigli u Cavtat - kaže lučki kapetan u Cavtatu Đuro Kralj, komentirajući značajno povećanje nautičkog prometa na tom dijelu obale. Govoreći o uplovljavanjima u cavtatsku luku, Kralj je kazao kako se većinom radi o inozemnim bogatim gostima, koji usidreni budu u luci po nekoliko dana, a brodovi im dosežu i do 70 metara dužine. Mnogo je i onih koji iz Cavtata odlaze na izlete u Crnu Goru, pa im je ovo matična luka. Cavtat je mnogo dobio prošlogodišnjim otvaranjem graničnog prijelaza, tako da se kroz luku odvija međunarodni promet, kaže Kralj, naglašavajući kako je odlična suradnja između kapetanije, policije i carine rezultirala zadovoljnim gostima, ali zbog daljnjeg povećanja broja nautičara trebalo bi riješiti i pitanje kapacitiranosti struje i vode, te primjereno urediti rivu. (Slobodna Dalmacija 3.8.)

Džepni gradski turistički vodič "In Your Pocket" od danas u prodaji: VODIČ KROZ ZAGREB NA ENGLESKOM

Zagrebački džepni turistički vodič na engleskom jeziku "In Your Pocket" danas će se naći u prodaji u većini gradskih kioska. Vodič stoji devet kuna, a na 68 stranica tiskanih u boji mogu se naći informacije o recentnim gradskim događanjima, restoranima, trgovinama, kinima i kazalištima, planovi grada, adrese servisa, konzulata i ambasada te mnoge druge korisne informacije. Urednik zagrebačkog izdanja vodiča je Amerikanac Joshua Amidon, a hrvatska je metropola 23. europski grad u kojem se "In Your Pocket" tiska. - U vodiču među ostalim piše kako stići do jadranske obale, u kojem je zagrebačkom restoranu najbolje jesti i koje kulturne znamenitosti valja vidjeti. Dio vodiča namijenjen je poslovnim ljudima, a u njemu je i niz korisnih servisnih informacija zanimljivih i Zagrepčanima - kaže Višnja Arambašić, jedna od urednica zagrebačkog izdanja vodiča. Vodič "In Your Pocket" izlazit će pet puta godišnje, a u svakom će novom broju biti desetak novih stranica sa svježim informacijama. (Večernji list)

Zanimljivosti

POVRATAK MEŠTROVIĆEVU NACRTU

U središnjem kružnom prostoru HDLU-a, na Trgu žrtava fašizma u Zagrebu, prošlog je tjedna započelo uklanjanje montažne konstrukcije, koju je za ondašnji Muzej revolucije napravio arhitekt Vjenceslav Richter. Dom HDLU-a, Meštrovićevo čudo arhitektonskih i tehničkih rješenja, u početku je bio Dom umjetnosti, poslije prenamijenjen u džamiju, te na kraju postao Muzej revolucije. Uklanjanje je poduzeto kako bi se prvi okrugli muzej u svijetu vratio svojem prvobitnom obliku (znakovito je da se kao prvi okrugli muzej u svijetu oduvijek uzima Guggenheimov muzej u New Yorku, iz 1948). Kako doznajemo, u posljednje su se vrijeme u njemu promovirala slikarstvu rubna događanja, poput avangardnih multimedijalnih događanja (primjerice, koncert i projekcija dija pozitivna sastava Cul-de-Sac i Niklasa Vincelja), pa čak i prezentacije automobila ili dočeci Nove godine. Dakle, programa koji gotovo nikakve veze nemaju sa slikarstvom.

Inicijativu za uklanjanje konstrukcije, doznajemo, pokrenula je još 1988., na 50-godišnjicu otvaranja muzeja, komisija koju sačinjavaju vodeći hrvatski povjesničari umjetnosti. U drugoj fazi, kojoj je vrijeme početka realizacije još uvijek neizvjesno, uklonio bi se bitumen sa staklene kupole, kroz koju su prolaskom zenitalne svjetlosti, izložene skulpture "lebdjele u atmosferi". Bitumen je bio postavljen 1949., jer funkciji džamije nije odgovarala rasvjeta odozgo. (Večernji list)

HERMAN DALMATIN OTAC HRVATSKE METEOROLOGIJE

Prije čak 860. godina, ergo 1141., Herman Dalmatin napisao je "meteorologijsko" djelo "*Liber imbrium*" ili, ponaški - "Knjigu o kišama", što ga svrstava među prve naše i europske "prameteorologe" ili predšasnike suvremene meteorologije.

U "Knjizi o kišama" mogu se pronaći upute kako kratkoročno i dugoročno (čak za cijelu godinu!) predvidjeti kišu, pri čemu su odijeljeni predviđi trajnih, jednoličnih kiša od pljuskova s grmljavinom, kaže se u ogledu barda hrvatske meteorologije mr. Milana Sijerkovića objavljenom u časopisu "Hrvatska vodoprivreda". Građu za svoju "meteorologiju" Herman Dalmatin crpio je iz djela istočnjačkih mudraca, ponajvećma bagdaskog zvjezdoznanca Abu Mashra Djafera ben Mohammada al-Balkhija. Dakako, to nisu bila predviđanja kakva poznajemo danas. Bila su to "astrometeorološka" predviđanja u kojima su se klimatski događaji vezivali uz gibanje planeta, položaj zvijezda na nebu i mjesečeve mjene!

Herman je pod naslovom "*Fatidica*" ili "*Prognostica*" na latinski preveo spis židovskog astrologa Sahl ibn Bishra - još jedno astrometeorološko štivo. Vjerojatno je preveo i raspravu "*Tractatus de mutatione temporis*" ili "Spis o promjeni vremena". Hrvatsku i europsku povijest meteorologije "našijenac" Herman Dalmatin obogatio je trima

Sa piknika nogometnog kluba "Livno": Mirko Bardo, najmlađi igrač ovog kluba Ivo Šarić, Ante Šarić, dopredsjednik i Slavko Miličević, dopredsjednik kluba.

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 89, 15. VIII. 2001.

ŠKOLA HRVATSKOG FOLKLORA

Škola hrvatskog folklora održat će se od 1. do 12. kolovoza 2001. u Bizovačkim toplicama u organizaciji Hrvatske matice iseljenika, koju u ljetnoj sesiji pohađa 65 ljubitelja hrvatskog folklora iz 10 zemalja svijeta i to SADA, Kanade, Argentine, Australije, Austrije, Mađarske, Njemačke, Savezne Republike Jugoslavije (Vojvodine), Federacije Bosne i Hercegovine te Švedske. Voditelj ljetne škole je profesor etnologije Andrija Ivančan, a glavni mentor je utemeljitelj Škole hrvatskog folklora dr. Ivan Ivančan. Dr. Ivan Ivančan za ljetni program Škole folklora priredio je etnološku građu iz brdskih krajeva koje on naziva "Plesovi hrvatskog alpskog područja". Dvotjedni program Škole hrvatskog folklora bit će kao i ranijih godina razdijeljen u tri radne grupe i to plesači, tamburaši i svirači starih tradicijskih glazbala.

Izbornost i arhaičnost glavni su principi u učenju folklora prema didaktičkoj obradi voditelja škole dr. Ivana Ivančana. Tako će skupina od desetak vrsnih hrvatskih etnologa, etnokoreografa i etnomuzikologa predavati plesove Istre, dijela Gorskog kotara, zatim Prigorja, te Hrvatskog zagorja i Medimurja, dijela Podravine, Kalnika, Pokuplja, Bilogore, Banije, Moslavine i Turopolja.

Stari su običaji, ukazuje mentor škole dr. Ivančan, dobrim dijelom izumrli ili su se značajno transformirali pa su se tako na neki način povukli u umjetnu zbilju scenske primjene folklora odnosno u umjetničku koreografiju. Uzvici, pokikivanja, juškanje, zvuk i pokret u kolu ili bez kola iz usta narodnih kazivača, svirača, plesaa i pjevača preneseni su Labanovom kinetografijom (plesnim pismom) i notografijom iz reprezentativnih etnolokaliteta zahvaljujući istančanom Ivančanovom osjećaju za starine hrvatske korjenike - što djeluje poticajno na polaznike matičine Škole hrvatskog folklora. Naime, Ivančanovoj Školi hrvatskoga folklora, koju organizira Hrvatska matica iseljenika, svake se godine u ljetnoj i zimskoj sesiji odaziva oko 200 polaznika iz domovine i hrvatske dijaspor. Osobitu notu kvalitetnom radu Škole hrvatskog folklora daje korepetitor profesor Ivan Kršek.

Uz glazbenu pratnju profesora Krška stasali su gotovo svi voditelji hrvatskih folklornih ansambala u domovini i iseljenstvu. U svijetu djeluje oko tri stotine hrvatskih folklornih ansambala koji se okupljaju na desetak festivala etno provincijencije od Južne i Sjeverne Amerike do Australije. U Bizovačkim toplicama polaznici će sudjelovati u različitim popratnim sadržajima. Tako će svoj najnoviji istraživački rad na etnolokalitetima predstaviti na predavanju pod naslovom "Pjesme i plesovi Jalžabetskog kraja" dosadašnji polaznici škole Petra Leventić i Tihomir Kukulić. Vladimir Kuraja održat će predavanje "Narodni plesovi i popjevke Brdovečkog prigorja i polja". U sklopu Škole bit će promovirana knjiga "*Hrvatske narodne nošnje*" Ivice Ivankovića. (HMI)

POLETIO PRVI HRVATSKI ZRAKOPLOV

Zrakoplov tipa CA-64 registarske oznake 9A-XNC, 30. srpnja je u pokusnome letu, s probnim pilotom Zvonimirom Antoljakom, poletio s Brača te sletio u dubrovačku zrakoplovnu luku Čilipi. Riječ je o dvosjedu niskokrilcu s uvlačnim podvozjem izrađenom od avijacijske smreke, stakloplastike i crommolibden dijelova. Sa 62 litre aviorogiva, koliko mu stane u spremnik, domet leta mu je oko 800 km uz potrošnju oko 17 litara na sat, a postiže brzinu i do 240 km na sat. Namijenjen je za trenazu pilota i izviđačke letove u razne svrhe te je pogodan za obuku sportskih pilota u aeroklubovima. Proizveli su ga, prema nacrtu konstruktora Antona Cvjetkovića, hrvatskoga Amerikanca sa Šipana pokraj Dubrovnika, u bračkome aeroklubu graditelji Čedo Puizina i Božidar Kovačić uz nadzor dr. Borislava Galovca i inž. Žarka Tice. CA-64 jedan je od 25 takvih zrakoplova u svijetu, prvi je u Hrvatskoj, a njegova izrada stajala je oko 100.000 DEM. Budući da su državne institucije zainteresirane za taj zrakoplov, očekuje se serijska proizvodnja, čime bi se troškovi proizvodnje smanjili 20 posto. (Večernji list)

BICIKLIMA OD AMSTERDAMA DO ŠIBENIKA

Čedo Paić, Šibenčanin koji već 30 godina živi i radi u Nizozemskoj, uspio je ostvariti svoju dugogodišnju želju. Naime, pedesetpetogodišnji Čedo i njegova dva nizozemska vršnjaka, dr. Wim Tuinbreyer i Peiter Commandeur, uputili su se biciklima prema Hrvatskoj 13. srpnja s glavnog trga u Amsterdamu. Dvanaest dana poslije stigli su na Šibenski most nakon prijedna 2251 kilometra. (Večernji list)

KROATISTIKA DANAS U SVIJETU

Tridesti seminar hrvatskoga jezika književnosti i kulture unutar djelatnosti Zagrebačke slavističke škole - Hrvatskoga seminarara za strane slaviste održat će se u Dubrovniku od 27. kolovoza do 9. rujna 2001. Na početku rada seminarara predstaviti će se Zbornik o tridesetogodišnjem radu Zagrebačke slavističke škole. Upriličiti će se okrugli međunarodni znanstveni kolokvij o stanju kroatistike u svijetu na koji je pozvano tridesetak najuglednijih kroatista-slavista iz dvadesetak država svijeta. Voditelj toga dijela je prof. dr. Marko Samardžija. U tradicionalnim blokovima radnoga seminarara, na kojima će nazočiti sedamdesetak seminarista iz dvadeset i pet država, pored lektorskih vježbi, obrađivat će se hrvatski jezik u kontaktu i hrvatska književnost devedesetih godina XX. stoljeća. Voditelj jezikoslovnoga bloka je prof. dr. Ivo Pranjković, a književnoga prof. dr. Krešimir Nemec. (Vjesnik)

SLIKAR DEMIURSKJE SNAGE

U sklopu Paškoga ljeta ove godine u Crkvi sv. Jurja gvašve izlaze mag hrvatskoga slikarstva Edo Murtić (1921.), stvaralac koji je obilježio drugu polovicu minuloga stoljeća uvešći našu umjetnost u krug istaknutih pojava u svijetu. Već i letimičan pogled na curriculum vitae toga savršenog majstora pokazat će da je snažna, prepoznatljiva ličnost čiji pridonesak likovnim umjetnostima prelazi okvire štafelajnoga slikarstva. Murtić se potvrdio i kao autor zidnih dekoracija u interijeru, kao i keramike, a afirmirao se i na području scenografije te plakata. S uka ne treba smetnuti ni njegov grafički opus na početku kojega stoji znamenita "Jama" Ivana Gorana Kovačića što ju je 1944. ilustrirao sa Zlatkom Pricom. Kritika bilježi da je problem vizualizacije toga angažirana poetskoga teksta riješio na izražajan i dramatičan način. Poslije je radio zapažene mape s pjesnikom Jurom Kaštelanom.

U poraću Murtić se razvio u kreativna autora zavidne produkcije. Početkom pedesetih godina, uz grupu EXAT 51, zadaje ozbiljan udarac onodobnoj doktrini socijalističkoga realizma u nas. U tome kontekstu valja spomenuti izložbu "Doživljaj Amerike" iz 1953. Zabilježeno je da je to bio pokušaj estetske obnove, a istodobno i čin slobode koji će odjeknuti i izvan granica zemlje. Samo pet godina nakon toga - 1958. - sudjeluje na najuglednijim likovnim priredbama toga vremena: na XXIX. biennalu u Veneciji, na izložbi "World Exhibition Carnegie" u Pittsburghu i na izložbi "Documenta" u Kasselu.

Tijekom šezdesetih i sedamdesetih Murtić sve više, dosljednije i dojmiljivije osvaja polje apstrakcije. Djelo mu pulsira između informela i akcionoga slikarstva prizivajući čudesnu kaligrafiju pokreta i tajanstvenu životnu snagu. U razdoblju nakon toga u osamdesetima i devedesetima - unoseći u rad iskustvo apstrakcije - slika figurativno zasnovan oris jadranskoga krajolika u novome žaru ekspresije i kolorizma, često okrenut Istri. Još svjedoči ushit slikanja i moć demiurga kojom motiv marine s vrtovima i vinogradima preobražuje u zavodljivu sliku slojevitih značenja. Istom snagom naslikat će i ciklus "Montraker" posvećen staromu kamenolomu, što ga vidi iz svoje kuće u Vrsaru.

Nije to sve. Murtić je i prvi dobitnik Nagrade galerije "Forum" u Zagrebu što ju je nedavno dobio za svoj osamdeseti rođendan, kao njezin duhovni pokretač, koji je tu ustanovu podignuo do visokih profesionalnih standarda. U tome su ga podupirali članovi Galerije "Forum" Belizar Bahorić, Kosta Angeli Radovani, Raoul Goldoni, Ferdinand Kulmer, Ivan Lovrenčić, Dalibor Parac, Šime Perić, Oton Postružnik, Zlatko Prica i Nikola Reiser, kasnije i mladi ugledni umjetnici. Da bi naglasak bio upravo u znaku te jubilarne godine i slavlja, Murtić u Pagu predstavljen je izborom gvaševa sa svibanjske izložbe u "Forumu". (Vjesnik)

Dubrovački ljetni festival: "Četvrta sestra"

Što se dogodilo sa svijetom iza željezne zavjese otkako je ta zavjesa pala? To su pitanja koja postavlja predstava "Četvrta sestra" što je premijerno izvedena na Dubrovačkom ljetnom festivalu. Tri sestre žive u Moskvi, u bijedi, i sanjaju o odlasku u obećanu zemlju - Ameriku. Četvrtoj sestri, koja je zapravo prerušeni muškarac, to i uspijeva, no ona otkriva da je to podjednako zemlja nasilja kao što je i Rusija. Jedina

nada je dijete koje se treba roditi. Drama suvremenog poljskog spisatelja Janusza Glowackog (koji boravi u Americi, a ljetuje negdje na Jadranu) pokušava otkriti što nam se sve dogodilo otkako je pala željezna zavjesa. Opisuje mafijaše koji su isplivali na površinu, a prizori nasilja i nemoći su zastrašujući...

Ova predstava svoju energiju crpi iz činjenice što je stvorena u koprodukciji festivalskog ansambla i Majstorske radionice Kazališne akademije iz Zagreba. Jasna Bilušić, Alma Prica i Ivana Boban živo i nemirno analiziraju svijet svojih likova. Vlatko Dulić umirovljeni je general koji žali za slavnim danima i tugu utapa u alkoholu, a Helena Buljan ponovo je iznenadila nevjerojatnom preobrazbom u ulogu žene koja počinje pomagati ubojicama vlastita sina. Borko Perić izvrsno se snašao u ulogu transvestita, Krešimir Mikić žestoko je oblikovao svoju ulogu švercera. Predstava je protkana ruskim napjevima koje je uobličio Mate Matišić, a Mirjana Zagorec odjenula je glumce u zanimljive kostime. Prostor Hotela Belvedere, razrušenog u ratu, dobro je za izvođenje ove drame opremila Slavica Radović.

Poslije "Četvrte sestre" ostaje gorak okus u ustima, a taj je da sličnu agoniju proživljavaju sve zemlje iza bivše željezne zavjese. Ivica Boban beskompromisno je režirala "Četvrtu sestru" namećući glumcima bespoštednu igru u furioznom tempu, a posebno su zomi prizori nasilja i seksa. (Večernji list)

NEMA VIŠE NEPOČUDNIH AUTORA!

Premda je budžet Ministarstva kulture uvećan za čak četrdeset posto, mnogi se izdavači, a da o autorima i ne govorimo, i dalje tuže na besparicu. Po njima, kriza u hrvatskom izdavaštvu još ne jenjava. A koliko država izdava za knjigu? Povjerenstvo za otkup i potporu knjiga na čijem je čelu pjesnik Branko Maleš uredno objavljuje rezultate otkupa na internetskim stranicama Ministarstva kulture. Prema tim podacima, u travnju, svibnju i lipnju Povjerenstvo je otkupilo 301 naslov od 162 nakladnika, a za to je utrošilo više od pet milijuna kuna. Podsjećamo, ove godine za tu namjenu Povjerenstvo ima na raspolaganju dvadeset milijuna kuna, a otkupljene knjige bit će raspodijeljene narodnim knjižnicama. Valja napomenuti da Ministarstvo kulture ima i osamnaest milijuna kuna za potporu narodnim knjižnicama, a ti se milijuni također troše za nabavu novih knjiga. (...) (Večernji list)

Karlovački piknik: Mijo Spudić i Mijo Barbarić

KERAMIČAR SALVARO U KOREJI

Hrvatski keramičar Hanibal Salvaro sudjelovat će na izložbi članova Međunarodne akademije za keramiku u gradu Kwangju u Republici Koreji od 10. kolovoza do 28. listopada, a u sklopu Svjetske izložbe keramičara (WOCEK). Salvaro izlaze svoj rad "Tersy", napravljen u tehnici termičkih formacija, koju je izmislio prije više od 20 godina i o kojoj je održavao seminare u SAD, Španjolskoj i Italiji. Za djela u tehnici termičkih formacija više je puta nagrađivan u inozemstvu. WOCEK je do sada najambiciozniji izlagački pothvat na području keramike koji se održava u korejskim gradovima Ichon, Yoyu i Kwangju. Uz izložbe stare korejske keramike i novih keramičkih materijala, najvažniji događaj je 1. svjetski bijenale keramike (CEBIKO) u Ichonu, za koji je izgrađen novi velebni izložbeni paviljon. Nagradni fond za 1. svjetski bijenale iznosi 900.000 kuna, a očekuje se posjet nevjerojatnih pet milijuna posjetitelja! (Večernji list)

Damir Borovčak: *Hello Toronto – ovdje Zagreb*

U ŽRVNJU STRANIH INTERESA

Regeneriraju se stare bolesti hrvatskog jala, sluganstva, zaborava i magle - umjesto savijesti, opstojnosti nacionalnog ponosa i istinitog tumačenja državnih interesa. Prijatelji Hrvatske nisu oni koji nas stalno tapšaju po ramenima, lukavo guraju u nevolje novih zahtjeva i jeftino uzimaju što im se prohtije.

STRANI MONOPOLI

Sadašnja vlast nije niti nakon dvadeset mjeseci silnih revizija zakona i reformi sustava, ostvarila ništa od predizbornih obećanja. Samo je rasplamsala do sada najveća podvajanja u hrvatskom narodu. Na socijalnom planu počelo je s selektivnom dodjelom dječjih dodataka, nepravednim smanjivanjem plaća medicinskim sestrama i liječnicima, nastavilo se s ukidanjem socijalnih prava budućim majkama, invalidima i braniteljima. MMF želi kontrolirati državnu potrošnju i ukinuti socijalna davanja za sve strukture hrvatskog stanovništva, ustvari diktirati monetarnu politiku totalnog obezvređivanja Hrvatske kao ratnog stradalnika. Vlada poslušno sprovodi sve uvjete Svjetske banke i MMF-a. Uz već uobičajena stečajna rješenja problematičnih poduzeća, strancima se otvara ponuda totalne rasprodaje hrvatskih nekretnina u besćenje. Tako Hrvatska malo-pomalo postaje MMF-ov protektorat. Izostaju glasne kritike stručnjaka, no počele su uočljive kritike predstavnika nezavisnih sindikata. Ispunjavanjem novih uvjeta MMF-ovih činovnika, koji slobodno vršljaju i kontroliraju po Hrvatskoj, uskoro će uslijediti i rasprodaja energetskog sektora od kojeg također hrvatski građani i radnici neće imati nikakove koristi. Očit primjer tome je višestruko poskupljenje usluga Hrvatskog telekoma, od čega jedino odlično profitira većinski vlasnik Deutsche telekom, kojemu je upravo odlukom sadašnje hrvatske vlade osiguran monopol i brzi povrat investicije na račun hrvatskih potrošača.

Potpredsjednik hrvatske vlade Slavko Linić alibi takovog stanja traži u već prožvakanim tvrdnjama o bezbrojnim pljačkama prošle vlasti. Izjavljuje kako već godinu i pol dana radi najpripravljeni posao na saniranju dugova HDZ-a. Ustvari radi na programu rasprodaje preostalog. Odmah zatim SDP-ovi čelnici održavaju konferenciju za tisak na kojoj sve kritike upućene sadašnjoj vlasti od strane nekih domoljubnih udruga i stranačkih čelnika HDZ-a, proglašavaju opasnim djelovanjem. Takvi istupi odgovor su na sve glasnice nezadovoljstvo povodom teškog socijalnog stanja i otpuštanja par tisuća hrvatskih policajaca provedenih po napucima međunarodne zajednice.

'NERASPOREĐENI' BRANITELJI

Saborski zastupnik Drago Krpina u svom je govoru prije mjesec dana u Hrvatskom saboru ustvrdio da se naša Domovina nalazi u neprirodnom stanju u kakvom se nikada nije nalazila niti jedna slobodna država. Njegov je govor naglasio neke sporne izjave današnjih čelnika hrvatske države, pa je odmah zato, neopravdano, radikaliziran kao govor mržnje. Bio je to govor u sklopu rasprave o zahtjevu raspisivanja referenduma o izjednačavanju prava hrvatskih branitelja s ostalim oslobođiteljskim vojskama u svijetu, u obranu njihove časti i slobode.

U dokazivanju pljačke od strane lažnih invalida, ova se vlast već u samom početku 'proslavila' senzacionalističkim revizijama kada je ministar Pandić slavodobitno kroz medije 'otkrivao' lažne invalide. U stvar, vjerodostojnost takvih izjava ubrzo pada kada je Vladino povjerenstvo za reviziju ratnih vojnih invalida Darka Beštaka, čelnika Hvide Virovitičko-podravске županije, označilo lažnim invalidom. Beštećek je bio ranjen granatom još 1991.g. nedaleko Osijeka, te mu je amputirana desna noga. Po primitku rješenja o ukidanju invalidskih prava on je demonstrativno donio svoju protezu u Zagreb i javno je predao ministru Ivici Pandiću. U kategoriji lažnih invalida naveliko su prozivani i generali. General Nojko Marinović, koji ima geler u glavi, morao je tu invalidnost dokazivati, kao i Josip Periša koji je teško ranjen u zaleđu Vodića 1993. i jedva preživio. Takovi primjeri lažnih optužbi i birokratske

licemjernosti, bili bi u svakoj drugoj zemlji dostatni za ostavke u vladi. Kod nas one su bile samo početak napada na sve što je označilo Domovinski rat. Nije se samo diralo u prava Srba, čiji bespogovorni povratak uz posebne poticaje zastupa međunarodna zajednica.

Nema države u svijetu koja bi dozvolila da četrdesetak haaških činovnika već godinu dana kopa po njezinim arhivama u potrazi za dokazima protiv obrane svoje zemlje. To je moguće samo u Hrvatskoj, koja dotle po stranim napucima otpušta višak djelatnog sastava svoje policije i vojske. Nova pljuska hrvatskim braniteljima slijedi ovih dana kada se uručuju rješenja o otkazu u policijskim službama! Kao klasičan primjer bezobrazluka bilježi se primjer policajca Karla Vrbana iz PU Bjelovar, koji je ostao 'neraspoředen' tj. bez posla, unatoč tome što je sudionik Domovinskog rata, 40-postotni invalid, što ima srednju policijsku školu, što mu je supruga nezaposlena i što je otac osmero djece! Ima dakle sve uvjete za prioritetni radni odnos u policiji, ali nije poželjan. Razloge takovih otkaza tumači izjava Mile Krpana, predsjednika Nezavisnog sindikata policije Hrvatske, koji je na konferenciji za novinare u Rijeci izjavio da prema neslužbenim spoznajama u Hrvatskoj postoji centar za obuku mladih policajaca srpske nacionalnosti, koji bi trebali uspostaviti nacionalnu ravnotežu u policiji i biti raspoređeni po područjima prema popisu stanovništva iz 1991. godine! Takove podvale ove vlade upravo opravdava zahtjev Koordinacije sindikata Ministarstva unutarnjih poslova koje poručuje ministru unutarnjih poslova Šimi Lučinu i ravnatelju policije Ranku Ostojiću, kako uz bar malo savjesti moraju odstupiti sa svojih dužnosti.

STARE BOLESTI

U Zagrebu je ovih dana, temeljem pravomoćnog sudskog rješenja, deložirana iz stana Ministarstva obrane RH-a majka s dvoje djece. Iako djelatnica ministarstva i na bolovanju kao potvrđena srčana bolesnica, iseljena je iz stana. Sudsku parnicu dobila je žena bivšeg JNA oficira, koja posjeduje još jedan stan u istoj zgradi. Nju stanari zgrade zovu 'četnikuša', jer je s mužem na početku agresije napustila i stan i Hrvatsku. Stan je bio vlasništvo Jugoslavenskog sekretarijata za NO, a kasnije pravno postao vlasništvo Ministarstva obrane RH-a, kojega je ono prije više godina raspodijelilo svojoj djelatnici, samohranjoj majci s dvoje djece. Nakon nesretne deložacije, Miroslav Franjić, branitelj i vojni invalid sa slavonske bojišnice, u bijesu je ušao u zgradu i golim rukama demolirao stan. Pri tom nepromišljenom činu srdžbe, bijesa i nemoći, mladi tridesetitri godišnji očajnik razrezao si je arteriju na ruci i od posljedica gubitka krvi, dan kasnije, umro u bolnici. Tako je ta po svemu sudeći nelogična sudska presuda i deložacija, dobila i svoj smrtni epilog. Koliko će još takovih mučnih deložacija uslijediti radi povratka velikosrba, koji će ponovno biti ravnopravniji od prognanih Hrvata? Koliko se još novih frustriranih samoubojstava može očekivati kada krenu već najavljena rješenja o otkazima u hrvatskoj vojsci?

Očigledno domovinski konsenzus i nacionalna pomirba, ako su i postojali kao privid u ratnoj agresiji, danas više ne postoje. Svim se silama nastoji kako bi se hrvatska blistava pobjeda pretvorila u moralni poraz, kako bi se obrana od agresije četničkog srbofašizma prikazala zločinačkom, kako bi pravda ustuknula pred nepravdom, kako bi se državna samostojnost i nacionalni ponos ugušili u laži o zločinačkom kriminalu. Sve očitija nesposobnost, tvrdokornost i neosjetljivost sadašnje vlasti na te probleme, potvrđuje duboku zaraženost komunističkim i balkanskim mentalitetom. Regeneriraju se stare bolesti hrvatskog jala, sluganstva, zaborava i magle - umjesto savijesti, opstojnosti nacionalnog

ponosa i potrebi istinitog tumačenja državnih interesa. Prijatelji Hrvatske nisu oni koji nas stalno tapšaju po ramenima, lukavo guraju u nevolje novih iracionalnih zahtjeva i jeftino uzimaju što im se prohtije. Deset godina poslije uspostave hrvatske države sve se nacionalne vrijednosti melju u žrvnju stranih interesa.

Damir Borovčak

damir.boroveack1@zg.tel.hr

O Haagu i oko Haaga HAŠKI ISTRAŽITELJI U HRVATSKOM DRŽAVNOM ARHIVU

31. srpnja - Istražitelji Haškoga suda gotovo godinu dana u Hrvatskom državnom arhivu istražuju opširnu Zbirku dokumenata HIS-a i MORH-a o BiH. Pročelnik Vladina Ureda za odnose s Haškim sudom Orsat Miljanić potvrdio je tu informaciju rekavši kako je hrvatska država suočena sa zahtjevima da se učini dostupnom ta građa premještena iz HIS-a i MORH-a u Hrvatski državni arhiv, gdje je prema pravilima struke razvrstana i sređena.

Jedan prevoditelj, koji opslužuje istražiteljski tim, a želio je ostati anonimn, izjavio je kako među četrdeset haških istražitelja u Maloj čitaonici Arhiva ima najviše hrvatskih i nizozemskih građana. Haški istražitelji, kako se doznaje, pregledali su više od tisuću registratora te napravili oko 57 tisuća snimaka.

Osim Tužiteljstva Haškoga suda građu istražuje i obrana - odvjetnički timovi haških optuženika, izjavio je Miljanić, dodavši kako su nakon odobrenja Vladina Ureda za suradnju s Haškim sudom lani u kolovozu haški istražitelji počeli proučavati tu opsežnu građu. (HRT)

VLADA NEMA INFORMACIJE DA JE HAAG POKRENUO ISTRAGU PROTIV MIROSLAVA TUĐMANA I 30 HRVATA

31. srpnja - Vlada ne raspolaže informacijama da je protiv Miroslava Tuđmana i 30 Hrvata, kako to u današnjem broju tvrdi tjednik Nacional, sud u Haagu pokrenuo istragu. Kako je izjavila, glasnogovornica Aleksandra Kolarić, Vladin ured za suradnju s Haagom dobio je rutinski zahtjev za dostavljanje dokumenata vezanih uz ratne aktivnosti u BiH. Navode Nacionala odbila je komentirati glasnogovornica haškog tužiteljstva Florance Hartmann.

Nacional tvrdi da je hrvatskoj Vladi dostavljen paket zahtjeva s popisom od tridesetak imena političara, vojnih dužnosnika i obavještajaca za koje se zanima ICTY zbog njihove uloge u angažiranju HV-a u BiH te otvaranju logora u Hercegovini. Nacional piše kako tim paketom zahtjeva glavna tužiteljica Carla del Ponte traži od hrvatske Vlade da u najkraćem roku omogući njezinim istražiteljima saslušavanje, između ostalih, Miroslava Tuđmana i Markice Rebića te da im se preda cjelokupna dokumentacija i korespondencija, uključujući i transkripte iz Predsjedničkih dvora koji se tiču njihova djelovanja u BiH. Osim njih dvojice, navode se imena i bivšeg zapovjednika Glavnog stožera HV-a Janka Bobetka te generala HV-a Ljube Česića Rojsa, Miljenka Crnjca, Ivana Kapulara, Vinka Vrbanca, Vladimira Zagorca i mnogih drugih. (HRT)

Još dvije masovne grobnice u Dalju!?

DALJ - Velik broj nestalih osoba u vrijeme okupacije na području Dalja s vremenom se malo po malo smanjuje, na žalost, otkrivanjem sve većeg broja masovnih grobnica. Kako nam je rekao član Općinskog vijeća općine Erdut Tomislav Hajduković, postoje osnovane sumnje da su pronađene još dvije masovne grobnice na području Dalja.

- Na katoličkom groblju označena je policijskim vrpcama lokacija za koju se pretpostavlja da je masovna grobnica. Ne bih mogao reći kada će započeti iskapanja na tom mjestu, a sumnjamo da se još jedna masovna grobnica krije na divljem odlagalištu otpada. Naime, riječ je o lokaciji na kojoj je tijekom nekoliko godina okupacije sustavno odlagano smeće, prema našoj procjeni upravo zbog toga da bi se prikrrio neugodan miris koji se obično širi na lokacijama na kojima su masovne grobnice, rekao je Hajduković.

Kada je riječ o označenoj lokaciji na daljskom groblju, sumnju da se tamo nalazi masovna grobnica potvrdili su nam i u Uredu za zatočene i nestale Vlade RH. Djelatnik s kojim smo razgovarali rekao je kako je na osnovi dojave obilježena lokacija na groblju, ali kako iskapanja neće početi prije rujna. Kao razlog tome navedena je činjenica da se tijekom ljetnih mjeseci, kada su visoke temperature, ekshumacije ne rade zbog sanitarnih razloga jer postoji mogućnost širenja zaraze. Osim toga, postoji i opasnost da bi neugodni mirisi koji se na visokim temperaturama jače osjete, mogli privući pse ili druge životinje do grobnice pa bi se tako mogli oskrvnuti posmrtni ostatci žrtava koje se možda nalaze zakopane na toj lokaciji.

Podsjetimo, krajem travnja u Dalju je već pronađena jedna masovna grobnica uz cestu Dalj - Borovo Selo na farmi "Lovas". To je bila 127. masovna grobnica otkrivena u Hrvatskoj, a 16. masovna grobnica u Osječko-baranjskoj županiji. Nakon dva tjedna ekshumacija, iz te masovne grobnice ekshumirana su ukupno 24 tijela žrtava za koje se pretpostavlja

**Želite li znati sve o našoj zajednici?
Slušajte radio postaju “Zvuci Hrvatske”
radnim danom 2:00 popodne FM 100.7 i
nedjeljom 12:00 u podne, AM 15.40**

da su nakon pada Vukovara zarobljene u pogonima "Borovo Comercea" te autobusima dovedene na stratište i pogubljene. Na tijelima žrtava pronađene su prostrijelne rane, uglavnom u predjelu glave, što jasno govori o tom da je riječ o klasičnoj egzekuciji zarobljenih civila. Mještani Dalja i okolnih mjesta strepeći iščekuju jesen i iskapanja na novim lokacijama za koje se sumnja da kriju tijela nestalih. (Glas Slavonije, 10.8.)

U SRBIJI SE NASTAVLJA OTKRIVANJE MASOVNIH GROBNICA UBIJENIH ALBANSKIH CIVILA

BEograd - Iz druge masovne grobnice, otkrivene prošlog mjeseca u Batajnici, na poligonu za obuku Specijalnih antiterorističkih jedinica (SAJ) MUP-a Srbije, do jučer je ekshumirano više od stotinu leševa!

To se u beogradskim medijima gotovo ne spominje, a neslužbeni podaci pokazuju da eksumiranje nije ni blizu kraja jer je u tu grobnicu pokopan "golem broj leševa". O kojem je broju riječ, nitko ne govori, no tu je očito više od stotinu pobijenih.Ekshumaciju obavljaju srbijanski stručnjaci u nazočnosti istražitelja Haaškog tribunala (ICTY) i predstavnika Međunarodnoga Crvenog križa.

Prvi podaci, s kojima se slažu svi forezničari, govore da su u toj grobnici isključivo civili, uglavnom srednje dobi, a pretpostavlja se da je riječ o Albancima ubijenim na Kosovu. Nadeno je i nekoliko djece dobi između pet i osam godina.

Srbijanski ministar policije Dušan Mihajlović izjavio je da je velika masovna grobnica ispod jednog od nadvožnjaka na autocesti Beograd - Niš te kako je realna "mogućnost otkrivanja novih mjesta" na kojima je režim Slobodana Miloševića pokušavao sakriti tragove svojih zločina. Zbog svega toga, zaključuje se da je sasvim realna brojka od 800 do 1000 leševa kosovskih Albanaca koji su, uz odobrenje bivšeg režima, pokopani diljem Srbije. (Večernji list 10.kolovoza)

Ivo Perić: Povijest Hrvata (Odlomak iz knjige)

USPOSTAVA SAMOSTALNE I SUVERENE HRVATSKE DRŽAVE (5)

Od vremena svog međunarodnog priznanja, Republika Hrvatska uspostavila je diplomatske odnose s nizom zemalja. Mnogi su strani državnici bili u službenom posjetu Hrvatskoj, kao što su i hrvatski visoki dužnosnici (predsjednik Republike, predsjednik vlade, ministar vanjskih poslova i dr.) službeno posjećivali strane zemlje. Jedan od najdražih posjeta Hrvatskoj bio je posjet pape Ivana Pavla II. Papa je boravio u Zagrebu 10. i 11. rujna 1994., u godini, u kojoj se slavila 900. godišnjica zagrebačke biskupije.

Međunarodna zajednica i dalje je inzistirala da dijelovi Hrvatske pod privremenom srpskom okupacijom budu reintegrirani u hrvatski državnopravni sustav na miran način i, to u tri faze:

- u prvoj fazi da se dogovori *prekid vatre i razdvoje snage* , što je učinjeno sporazumom u Zagrebu 29. ožujka 1994., a koji su Srbi često kršili;

- u drugoj fazi, da se postigne *gospodarski dogovor* o otvaranju autoputa, željezničkih veza, naftovoda, te o opskrbi vodom i električnom energijom, što je učinjeno i dogovorom potpisanim 2. prosinca 1994. odvojeno u Zagrebu i Kninu; i

- u trećoj fazi, da se postigne *politički sporazum*.

Nakon početne realizacije gospodarskog sporazuma puštanjem u promet autoceste do Lipovca, Srbi iz Okučana u drugoj polovici travnja 1995. pravili su kojekakve izgrede, a najzad su počeli pljačkati vozila i ubijati putnike. To je bio povod da su hrvatski redarstvenici i postrojbe hrvatske vojske 1. i 2. svibnja 1995. svojom akcijom *‘Bljesak’* oslobodili zapadnu Slavoniju. Na to su Srbi s ostalih okupiranih područja Hrvatske reagirali raznim oružanim provokacijama i terorističkim činima, te su, između ostalog, u tri navrata raketirali i Zagreb.

Odmetnuti Srbi s privremeno okupiranih hrvatskih područja izjavljivali su kako do njihova političkog sporazuma s Hrvatima nikada neće doći jer da oni imaju svoju ‘državu’ (‘Republiku Srpsku Krajinu’), kojoj nije mjesto u zajednici s Hrvatskom, nego joj je mjesto ‘u savezu srpskih zemalja’ (tj. u velikoj Srbiji). Hrvatska je strpljivo prihvaćala daljnje pregovore posredovanjem prestavnika međunarodne zajednice. Na neke od tih zakazanih pregovora srpski predstavnici ne bi ni došli. Najzad, 3. kolovoza 1995., održani su ti pregovori u Ženevi između predstavnika Republike Hrvatske i predstavnika odmetnutih hrvatskih Srba. U tim je pregovorima sa strane hrvatske vlasti data odmetnutim Srbima zadnja prilika da prihvate mirnu reintegraciju. Ali, oni su i tu ponudu odbili, ne pristajući ni na kakve pogodnosti koje su im nudene i jamčene. Bio je to kraj hrvatskog strpljenja. Već sutradan, 4. kolovoza 1995. hrvatske redarstvene snage i hrvatska vojska poduzele su akciju *‘Oluja’* kojom su oslobodile okupirana područja u sjevernoj Dalmaciji, južnoj i istočnoj Lici, na Kordunu i na Baniji.

Bila je to brza, uzorno vođena i izuzetno uspješna oslobodilačka akcija, koja je pokazala vrhunsku izvježbanost i veliku snagu hrvatske vojske. Srbi s tih područja - po nagovoru i naredbi svojih političkih vođa - sami su napustili ta područja. Otišli su iako im je od samog početka ‘Oluje’ više puta upućivana poruka predsjednika Republike Hrvatske preko radija i televizije da ne napuštaju svoje domove, da im se jamče sva građanska i ljudska prava te da će svi koji odlože oružje biti amnestirani, osim onih koji su počinili ratne zločine. Nakon ‘Oluje’ ostalo je pod srpskom okupacijom 4,6% hrvatskog kopnenog državnog teritorija (istočna Slavonija, Baranja i zapadni Srijem).

Presudno važnu pomoć za uspostavu mira u Bosni i Hercegovini imale su SAD. One su se, radi postignuća mira i političkog dogovora, angažirale i vojno (u sklopu NATO-a po odobrenju Vijeća sigurnosti UN), a i diplomatski svojom upomom ‘letećom diplomacijom’. Što su htjele, one su i postigle: u Bosni i Hercegovini sklopljeno je primirje s važnošću od 12. listopada 1995., a potom su od 1. studenog 1995. počeli mirovni pregovori u američkom gradu Daytonu između predsjednika Srbije, Hrvatske i Bosne i Hercegovine, koji su nakon 21 dan završili parafiranjem postignutog mirovnog dogovora.

Daytonski sporazum svečano je potpisan 14. prosinca 1995. u Elizejskoj palači u Parizu. On je određivao: da se istočna Slavonija, Baranja i zapadni Srijem (na osnovi dogovora između predstavnika Srba s tog područja i predstavnika hrvatske vlasti, potpisanog 12. studenog

1995. u Erdutu i Zagrebu) mirno reintegrira u hrvatski državnopravni sustav kroz godinu dana, iznimno kroz najdulje dvije godine; da Republika Bosna i Hercegovina ostaje cjelovita država, sastavljena od dva dijela: bošnjačko-hrvatskog (s 51,4 % teritorija) i srpskog (s 48,6 % teritorija) sa zajedničkim državnim parlamentom i državnim poglavarom te zajedničkom valutom i vanjskom politikom; da provedbu ovih odredaba za istočnu Slavoniju, zapadni Srijem i Baranju nadziru tamo postojeće postrojbe UNCRO-a, a u Bosni i Hercegovini, umjesto UNPROFOR-a, NATO-ove Provedbene snage (IFOR); da se Saveznoj Republici Jugoslaviji (Srbiji i Crnoj Gori) ukinu sankcije, uvedene 1992. godine.

Radi mirne reintegracije istočne Slavonije, zapadnog Srijema i Baranje, Vijeće sigurnosti je svojom rezolucijom od 15. siječnja 1996. osnovalo Prijelaznu upravu UN u istočnoj Slavoniji (UNTAES) sa sjedištem u Vukovaru. Na čelo te prijelazne uprave postavljen je - također odlukom vijeća sigurnosti UN - Jacques Klein, umirovljeni američki general.

Svoju opredijeljenost za politiku mira, Hrvatska je pokazala i normalizacijom odnosa sa Saveznom Republikom Jugoslavijom (Srbijom i Crnom Gorom) - svojim glavnim protivnikom. Prihvaćajući sporazum o međusobnom priznanju s Hrvatskom, potpisan 23. kolovoza 1996., Srbija je (pod imenom SR Jugoslavije) zapravo priznala poraz svoje velikosrpske politike.

Težnja Hrvatske da se uključi u zapadnoeuropske integracije dovela je do prvog značajnog rezultata: 6. studenog 1996. ona je primljena u Vijeće Europe.

U 1997. konačno su reintegrirani istočna Slavonija, zapadni Srijem i Baranja u hrvatski državnopravni sustav. Hrvatska je postala teritorijalno cjelovita. Za privremene okupacije hrvatskih teritorija velikosrpski su agresori mnogo toga razorili i opustošili. Nakon oslobođenja tih teritorija hrvatska je vlast odmah pristupila njihovoj obnovi i deminiranju, čime je postupno stvarala uvjete i za povratak prognanika.

U Vukovar, simbol hrvatskog otpora velikosrpskoj agresiji, stigao je iz Zagreba - 8. lipnja 1997. - Vlak mira, u kojem su, uz hrvatsko državno izaslanstvo i ostale uzvanike, bili i predstavnici svih hrvatskih županija. Dr. Franjo Tuđman, predsjednik Republike Hrvatske, govorio je ispred razorene vukovarske željezničke postaje.

Također u 1997. uspostavljeni su diplomatski odnosi između Republike Hrvatske i Države Izrael, pa je Izrael postao 127. država s kojom je Hrvatska uspostavila pune diplomatske odnose. Završni pregovori o uspostavi diplomatskih odnosa vođeni su u Budimpešti, 21. kolovoza 1997. Važnost uspostave diplomatskih odnosa s Izraelom u izjavi za Dnevnik HRT komentirao je dr. Ivo Sanader, član hrvatskog pregovaračkog izaslanstva i zamjenik ministra vanjskih poslova RH, rekavši da je to veliki uspjeh hrvatske državne politike jer Izrael igra utjecajnu ulogu u međunarodnoj zajednici, a žestoka antihrvatska propaganda bila je razlogom što s tom državom do sada Republika Hrvatska nije imala diplomatske odnose.

Pri hrvatskoj vladi osnovano je i posebno Ministarstvo useljništva i povratka. Hrvatska želi da se u nju vrati što više njezinih građana iz iseljništva. Kao izuzetno lijepa i bogata zemlja, suradnički povezana sa svijetom, Hrvatska je u stanju omogućiti trajno miran i ugodan život svim svojim državljanima, a isto tako i punu sigurnost svim strancima, kako turistima, tako i onima koji ovdje ulažu i oploduju svoj kapital.

(Kraj knjige)

Da li znate ? GOLF -

Župa Presveto Trojstvo iz Oakville-a, organizira svoje prvo golf natjecanje /tournament u subotu 1.rujna o.g. (septembra). Zainteresirani neka se jave Ivanu na 905-338-5488.

Biserka Milinković: Razgovor s Vice Vukovom

Jedan od posebnih i dragih nam gostiju ovogodišnje proslave Dana Državnosti u našoj sredini bio je veteran hrvatske glazbene scene Vice Vukov. Oni koji nisu iz njegove generacije, ne znaju što Vice znači za nas. Za neke je, naravno, bio samo dobar pjevač, ali što je Vice bio i ostao za nas? Nije on samo pjevač, divnog glasa, on je za nas više. On je symbol "hrvatskog proljeća", čovjek koji se nije 'prodao', nego je živio prema svojim principima. Dodala bih k tome da je Vice i više od toga, čovjek širih pogleda na život, nacionalnost, državnost - on je humanista, prožet vjerom i principima za bolji život svih ljudi. Ovu dimenziju čovjeka može se otkriti samo kroz pisanje, rad i osobne kontakte sa osobom.

Kad sam bila u nemogućnosti ostati na proslavi Dana državnosti zamolila sam gosp. Mike Bukovca, predsjednika Kanadsko-hrvatskog kongresa da me "službeno upozna" sa našim doajenom zabavne glazbe i njegovom kćerkom Ivanom. Nisam bila sigurna da li će se to i ostvariti. Naime željela sam napraviti mali razgovor, intervju za HRVATSKU ISKRU - a vrijeme je bilo kratko.

Moram priznati da sam bila iznenađena prisnošću, otvorenošću i pristankom bez pitanja, zašto, zato, možda, kojom su naši dragi gosti, Vice Vukov i njegova kćerka pristali da se sastanemo. Trebalo je samo utvrditi vrijeme nadajući se da ćemo se moći naći i popričati. Do susreta je došlo, ali nažalost bez Ivane koja je već bila zauzeta drugim obavezama. Inače Ivani je to prvi posjet našoj sredini i prvi nastup kod nas. Studentica je engleskog i francuskog ali momentalno pauzira. Razlog tome su obveze koje ima kao članica uprave i podpredsjednica studentske organizacije AEGEE sa sjedištem u Bruxellesu.

Tako je došlo samo do kratkog razgovora sa našim slavnim Vicem.

Prvi 'službeni' susret bio je prirodan, nenamješteni pristup, pozdrav i topli stisak ruke. Srdačnost naših ljudi, odisaj dalmatinskog temperamenta osjećao se u atmosferi tog prvog momenta. Vele da se prvih sekundi susreta ljudi 'čitaju'

Vice Vukov sa kćerkom Ivanom

Tog prvog 'službenog' susreta doživjela sam kao nešto tako prirodno bez izvještachenosti. Doduše, tog mi je momenta 'projurilo' kroz glavu kako sam se ja, mlada djevojka, osjećala prvi puta u blizini Vice Vukova u Karlovcu. Bilo je to onda kad su se davale emisije "Mikrofon je vaš". Bila je to onda velika stvar za mene, sramežljivu, povučenu djevojku iz "provincije" vidjeti radio i televizijsku zvijezdu izbliza. Naravno, nisam ga osobno upozнала. Godine prolaze, život nas vodi neznanim putevima. I što se događa, nakon toliko godina 'mikrofona'? Eto stojim ja kraj te 'nedostižne zvijezde' iz 'davnih vremena'

U našem kratkom, ali prisnom, ljudskom, prirodnom razgovoru, nastojala sam upoznati i dokučiti tu zvijezdu Vice Vukova, kao čovjeka, doznati nešto o njemu, čime se bavi, što mu je preokupacija.

Imala sam osjećaj da bi 'pravi' intervju mogao trajati satima a da se ne bih umorila. Riječi su tekle spontano ali vrijeme je bio factor. Kako doći do što više informacija, podataka, osobnih zapažanja o čovjeku koji je bio za nas symbol 'hrvatskog proljeća' i čovjeka koji je puno "platio" živjeti prema svojim idealima. Otkrila bih Vicu ne onakvog kakvog vidimo na ekranima ili na pozornicama, nego kao stvarnog čovjeka od 'krvi i mesa'. Za sve to navedeno da se 'otkrije' treba više vremena, a ne kratki susret i razgovor. Trebat će za to još susreta, a ovo što je tu - moja su zapažanja.

U posljednjih par mjeseci, Vicin život bio je ispunjen pripremama za političko/diplomatsku službu. Naime bio je izabran i već je imao vjerodajnice za službu veleposlanika Hrvatske u Švicarskoj. Međutim iz osobnih razloga morat će se zahvaliti na tome imenovanju.

Danas se Vice bavi više pisanjem nego pjevanjem, ali njegovi dani pisanja počinju još mnogo ranije. Malo je poznata činjenica da je nakon završene javnog djelovanja, poslije "Hrvatskog proljeća" emigrirao na Zapad (1972-1976) i studirao na Institutu za visoke međunarodne studije (Sveučilište prava, ekonomije i društvenih znanosti u Parizu). Napomenimo uz to da je Vice diplomirao na Zagrebačkom Filozofskom fakultetu. Od 1991. godine Vice je suradnik *Panorame*, *Nedjeljne Dalmacije*. Njegovi prilogi su dio *Vijenca* kao i *Globusa*. Kao stalni suradnik *Vjesnika*, piše svakog tjedna političke kolumne. Prošle godine izašla mu je još jedna knjiga *'Pogled iza ogledala'* u nakladi Matice Hrvatske. Knjiga je zbir napisa iz prijašnjih godina za koju kažu da se treba više puta pročitati.

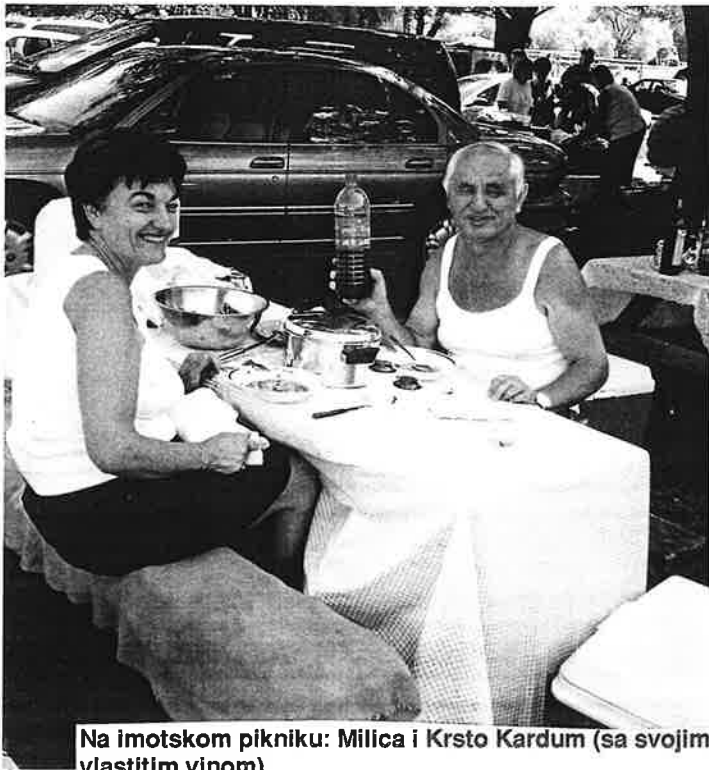
Kao što je nekad profesionalno pristupao svakom svom pjevačkom nastupu i oduševljavao nas - (a to čini još i danas) ne samo glasom koji mu je Bog podario nego i što je iz tog glasa 'napravio' - tako to danas čini i u svojim kolumnama, otkrivajući nam veličinu čovjeka, koji je učeći ne samo iz knjiga nego iz svog života i patnji, prošao trnovit put. Iz tog našeg razgovora ostala mi je jedna Vicina izreka u sjećanju: "Što je političar? Političar je društveni psihijatar".

Vrijeme i prostor mi ne dozvoljavaju da i više pišem o našem susretu. Možda jednom drugom zgodom Završit ću s dva citata iz Vicine knjige *'Pogled iza ogledala'*:

...Uostalom, pitao sam se, zar je moje čistunsko pravo na idignaciju kao stil življenja, važnije od interesa Hrvatske? I nije li to čistunstvo samo lijepa fasada za jalovost i neodlučnost? (str. 210)

Ovi koji danas vladaju Hrvatskom i koji su za nju, kao Tristan za Izoldu, bili tobože spremni na sve žrtve, vole li oni Hrvatsku i njene ljude? (str. 163)

Biserka Milinković

Na imotskom pikniku: Milica i Krsto Kardum (sa svojim vlastitim vinom)

Editorial

Dear editor,

Aug. 8. 2001.

The Torono Sun of July 1. this year published an assessment of misdeeds committed by Milosevic. It was written by Toronto Sun columnist Bob MacDonald on July 1st this year. Among others he said:

"Looking back to his first war to build a greater Serbia Milosevic's heavily armed forces were sent packing in 10 days by small, but well prepared Slovenian forces."

Next, he instigated a long, savage genocidal war of ethnic cleansing in Croatia where Serb forces, despite the advantage of tanks, artillery, mortars and machine guns (Yugo air force was not mentioned!) were finally driven out by Croatians. The latter, early on, were forced to use old shotguns and even crossbows before getting better weapons - but 20,000 died."

Next he goes to describe the Serb army barbarisms in Bosnia which included mass rapes, torture and 250,000 dead, followed by the savagery of expulsion of Kosovars.

Our Croatian community can really feel the justice is not totally dead when among various columnists at least some are well informed. And honest.

Yours truly,

J. K. Belins

I have enclosed a letter from one of our readers just as a proof how one newspaper can have different views on the subject. First you read articles written by Mr. MacDonald or Mr. Margolis, and then you are struck by the articles written by Mr. Worthington, or one that was published on Sunday, Aug. 21, 2001 "Truth lies buried in Balkan hell holes".

OSCE in Mostar in panic: Their former boss Simpson apologized to Bishop Peric!

Former Head of the OSCE RC Mostar, American Ambassador Daniel H. Simpson, who withdraw from Herzegovina in the spring this year, and he performed the same duty in RC Tuzla for a short time, have sent recently a private letter to Bishop in Mostar, Ratko Peric. The letter was written on July 2nd, a day after Ambassador's last day in the OSCE Mission. In this way he answered, with the delay, to Bishop's message of April 7th. At that time, to remind you, Bishop Peric sent a sharp letter, objecting to the SFOR and IPTF's action in couple of offices of "Hercegovacka Banka". Slobodna Bosna has the copies of those two letters, and we decided to publish them, although they were written in a rather private manner.

Peric asks for the explanation

In his letter to the Head of the RC Mostar, Bishop Peric expressed his shock by the decisions and methods that the IC used against "Hercegovacka Banka". Summarizing that action in seven points, Bishop asked for the explanation why the attack was carried out at all, when the Director of the Bank publicly called the IC's revisers to check the Bank. Bishop noted that the financial revisers do not break into the banks with the masks on their faces, he also asked Simpson "if the goal of the IC is to demonstrate despotism in this way?".

Accusing, further on, the IC officials to encourage hate rather than establishment of peace, Bishop sent an open message to Simpson: "I am shocked with the behavior of the OSCE, the organization which its main concern should be security and co-operation, as well as the protection of the rights of every person and every nation. And yet, you let this injustice to happen in front of your very eyes, injustice not only towards individuals and institutions, but towards one entire people."

The answer of the Ambassador Simpson was very interesting and it represents personal opinion of the former high foreign diplomat about the action against "Hercegovacka Banka", and that opinion is very different from the official, publicly proclaimed attitude of the IC on the same matter.

Yesterday I had quite a few calls about this article, all of them shocked that such lies were printed in a reputable newspaper, such as The Toronto Sun. Most of the calls were short: "What are you going to do about it?" I will do my share, believe me. But most of you obviously didn't see one sentence which could be the lead to anyone who wants to tackle this article. This journalist, Garth Prichard (and by the way he is one of the witnesses at the trial of the Croatian general Rahim Ademi, so he is not such a small fish) writes: "I documented much of this. The National Film Board and CBC refused any part of it." There is no point going further. Stop on this fact. The National Film Board and CBC refused any part of it. Perhaps they realized that he was duped, or biased?

However, be what it may, the situation is very serious. There will be more and more articles such as the one I just wrote about, if we do not react in some manner.

I have asked many times, where are the Croatian lobbyist? Where is Croatian Congress? But also, I am directly asking you, readers: why are you waiting for someone else to do something? As soon as you read this article, please write to The Toronto Sun (333 King St. E. Toronto, Ontario M5A 3X5) or telephone them at (416) 947-2222 with your comments. Everything you say or write MUST be polite, short, factual, without accusation, reasonable. Otherwise it will be thrown in the garbage.

However, the question still stays: where are today the Croatian loobyist?

Valentina

"I longed for a long time to answer to your letter of April 07th, 2001, on the attacks on "Hercegovacka Banka" by the IC. I was not able to do that because of my obligations to support the OSCE policy while I was bond to them by my contract. Since yesterday, July 1st, I don't have those obligations any more and I can answer your letter in the way that expresses my true opinion on those events. As a matter of fact, I think that the attacks on the head office and sub-offices of "Hercegovacka Banka" were inappropriate and that they are, for three main reasons, really threatening" - wrote former Head of the OSCE RC Mostar, and, from his home in USA, he offers some more explanations.

According to Simpson, first consequence of that "operation" was a destruction of the institution that was the most important bank in Herzegovina, maybe even in whole BiH, which, then, influenced the economy in the whole region, and the state as well. In that manner, the author of the letter concludes that it was irresponsible from the IC, regardless its reasons, to destroy the Bank that represented main economic institution with its offices all over the country. "The attack on this economical pillar of BiH raises a question whether the IC really wants to see BiH on its feet, or it wants the state in constant dependence of the, so called, international community? Maybe the saddest part of the destruction of the Bank represents the influence of this act over the life of thousands of small investors. The international community attacked the Bank pursuant to its effort to punish its large-scale political clients - Croat Democratic Community and some of its leaders. Nevertheless, such action has really hurt the ordinary people in this country who had savings in order to buy an apartment or a house, a café-bar or a kiosk, young persons who wanted to buy an automobile." In continuation of the letter Simpson stated an opinion according to which the actions taken in Hercegovacka Banka represented a bad precedent "for the return of apparent violence on a broader basis as an acceptable tool in the repertoire of political

activity in BiH. You are, as I am, aware that on April 6th, on the day of the first storming, the young Croats and Bosniaks threw stones at each other on the old line of separation, which has not happened for a long time before that."

In this sense this American diplomat considers that it is reasonable to assume that the events in Mostar and Grude, along with the media attention caused by them, have indirectly influenced the events in Trebinje and Banja Luka that happened one month later. Thus, Simpson states that after the demonstration of force by the international community, the intolerant Serb elements had no reason not to use violence upon the ceremonies of laying the cornerstones for reconstruction of the destroyed mosques, which, at the time, was directed also against the foreign diplomats in BiH. Simpson qualifies such behavior on the part of his former colleagues as contrary to the spirit and the purposes of the Dayton Agreement, i.e. he considers it to be more appropriate for a colonialist approach. "The people exert governance over somebody's country in the name of something that they, the colonial leaders, consider to be a higher level of civilization", says Simpson, stating several characteristic views presented by the international community representatives.

Arrests in B&H: Muslim-Croat police hold commanders over war crimes

Bosnia-Herzegovina's international administrators yesterday welcomed the Muslim-Croat Federation's detention of army commanders wanted by the International Criminal Tribunal for Former Yugoslavia (ICTY) in The Hague, urging Serb authorities to follow suit.

The three Bosnian Muslims were detained on Thursday by police of the Muslim-Croat Federation, which governs 51 per cent of Bosnia. All gave themselves up after being shown arrest warrants from The Hague. The detentions are Bosnia's first by police of the indictee's own ethnic group.

The detentions, made public yesterday, took place on the day the ICTY sentenced Radislav Krstic, a former Bosnian Serb army commander, to 46 years' imprisonment for his role in the massacre of thousands of Bosnian Muslims at Srebrenica in 1995. Colonel Amir Kubura and Generals Enver Hadzihasanovic and Mehmed Alagic are accused of having commanded wartime Bosnian government army units that committed atrocities, mainly against Bosnian Croat civilians. According to the ICTY, most of the atrocities were committed by foreign volunteers motivated by hardline Islamic beliefs.

Opposition vows new economy for Croatia

The leader of Croatia's main opposition party is pledging to adopt conservative tax-cutting and pro-growth policies should he form the country's next coalition government.

Ivo Sanader, who took over as the head of the Croatian Democratic Union (HDZ) in April 2000 following the death in December 1999 of the party's founder, former President Franjo Tudjman, said he is committed to a sweeping reform agenda of tax cuts, deregulation and economic reform.

"I strongly believe in a free-market economy, and the program of the HDZ is to help Croatia make the transition toward genuine economic reform and privatization measures that will stimulate economic growth and job creation," said Mr. Sanader, 48, in an interview from the island of Korcula, located in the Adriatic Sea between Dubrovnik and Split.

Mr. Sanader spoke confidently about what he will do when -- not if -- he heads the next government, and that view is shared by many observers of the Croatian political scene.

"He is the most reasonable and moderate conservative politician in Croatia today," said Tomislav Sunic, a prominent author and writer on Croatian affairs. "He is the only conservative in the country who can become prime minister one day. He advocates a vigorous pro-free market and pro-free trade agenda, which is precisely what Croatia needs at this moment," Mr. Sunic said.

One of the major issues facing Croatia's current center-left

Panic within the OSCE

"We cannot let them undermine our authority (.). We cannot let them get away with this (.). We must teach them a lesson (.). This is for their own good", these are only some of the phrases which Simpson underlined as the most illustrative indicators of such attitude of the international officials towards the local leaders and peoples in BiH. In closing of the letter that this diplomat sent to the Bishop of Mostar, Simpson forecasts that, although BiH needs international presence in the form of private and public investment into the productive enterprises and the state infrastructure, the need for micro-management rapidly decreases. "In other words, it is time for the social engineers of the international community to go home. There is no justification whatsoever for the political and social engineers to have 18,000 soldiers in the international forces to realize in this country their dreams and wishes," concludes Daniel H. Simpson.

Simpson, upon his return to the USA, accepted a new job, out of diplomatic service. The employees of the Regional Center of the OSCE in Mostar have recently received information that a copy of the private letter of their former boss found its way to some media, after which a state of emergency has been declared in this Office. (SLOBODNA BOSNA July 20, 2001)

Alexandra Stiglmayer, a spokeswoman for the Office of the High Representative, the international body overseeing Bosnia's peace deal, said that the commanders' detention was important in shedding light on events during Bosnia's war. She said: "It's seen through this (action) that the federation - one half of Bosnia - has fulfilled its obligation to co-operate with the ICTY fully. Unfortunately, in the Republika Srpska (Bosnia's Serb-run half) we have not seen this kind of co-operation." The High Representative was pushing for co-operation from the Republika Srpska, Ms Stiglmayer added.

Gen Ratko Mladic, the former commander of the Bosnian Serb army, and Radovan Karadzic, the president of the wartime Bosnian Serb state, are thought to be hiding in Republika Srpska. The authorities there have been reluctant to assist investigators, while the ICTY's chief prosecutor, Carla Del Ponte, has accused the Bosnian Serb army of helping Gen. Mladic and Mr Karadzic.

The latest arrests continue Mrs Del Ponte's drive to hold indictees after the extradition in late June of Slobodan Milosevic, the former Yugoslav president. (The Financial Times, Aug.4.)

government, which was elected in January 2000, has been to confront the country's nearly 23 percent unemployment rate and poor economic performance since it gained independence from Yugoslavia in 1991.

Prime Minister Ivica Racan, an ex-Communist who now leads the country's Social Democratic Party, has promised to implement far-reaching privatization measures to help the former Yugoslav republic's transition toward a Western-oriented, free-market economy.

The ruling coalition in Zagreb has sought to attract foreign investment and pursue an aggressive trade policy in order to foster economic growth, recently agreeing to the creation of a Balkan free-trade zone by 2008. It is also seeking that Croatia eventually become a member of the European Union.

Yet Mr. Sanader, who also supports EU membership and stronger ties with the United States, says that Mr. Racan's left-leaning government has failed to implement many necessary privatization measures. "They are former Communists who don't understand privatization and the transition to a free-market economy. The government has failed to deal with the current economic crisis," he said.

He said that the ruling coalition's greatest weakness is that it is run by former apparatchiks who remain too closely wedded to the bureaucratic statism prevalent under the old communist Yugoslavia.

"You can't teach an old dog new tricks," Mr. Sanader said, adding that "under my leadership, Croatia will undergo rapid privatization and economic reform. Our only path is to follow the successful market

studija, povijesnih priloga i prikaza te izvornih etnoloških zapisa. Važno je istaknuti da svaki Čosićev rad ima bogatu znanstvenu aparaturu, izvorne dokumente, ali i vjerno približena sjećanja i iskaze sudionika i svjedoka događaja. Svezak "Vrbanja IV", u kojem se obrađuje vrijeme u selu od 1941 do 1945. godine ima tri stotine kartica teksta, dvije stotine fotografija i stotinu i dvadeset dokumenata te isto toliko izjava i sjećanja suseljana s obje strane bojišnice.

Peti i šesti svezak bit će također zanimljiv jer Čosić obrađuje porače i žrtve komunističke diktature, seljačke radne zadruge i samoupravni socijalizam, te vrijeme demokratskih promjena, hrvatsku samostalnost i Domovinski rat.

"Definitivno", kaže Čosić - na tragu o Vrbanji u prošlosti, ostavljam svu svoju budućnost, ma koliko to osobnu žrtvu iziskivalo".

Od Jelovića do Plazibata

Na kraju razgovora ne zaboravlja ni druge Vrbanjce koji su se posvetili različitim oblicima spisateljskog rada te objaviše knjige. To su Pavle Jelović, Luka Jokić, Zlatko Čosić Radov, Slavko Vranjković, Ljubica Wojnowski Širić, Slavica Butorac, Stjepan i Marko Landekić, Vjekoslav Nikoljačić, Ante Kovač, Stjepan Jakševac, Katarina Čulina, Branko Radman, Marinko Plazibat, te dakako, hrvatski klasici Josip Kozarac i Mara Švel-Gamiršek.

Povijest i aktivnost kulturnoumjetničkog društva "Posavac" također je bogata, zanimljiva i, što je najvažnije, - perspektivna. Predsjednik Stjepan Čosić Tomin u svako doba s lakoćom okupi šezdeset uglavnom mladih članova, a kada im se za važnih nastupa priključe bivši članovi, eto stotinu Vrbanjaca u Velikom šokačkom kolu. Hrvatsko pjevačko i tamburaško društvo u Vrbanji osnovano je 24 lipnja 1924. godine, pa u tričetvrt stoljeća postojanja nema događaja u selu kojem ton i draž nisu dali i njegovi članovi. Zahvaljujući njihovu radu folklorna baština sela i okolice sačuvana je u izvornome obliku, a neke pjesme, običaji i igre istovjetni su onima iz Vojne krajine. Jedna od najstarijih pjesama iz tog doba pjeva se samo u Vrbanji.

*"Caruj, care, ali nemoj ko lane,
ne vodi mi lane u katane"* ili

*"Došlo pismo od cara
granica je propala,
da i ona ima tala
u bešiki mala."*

Grbav popa, čoravi notaroš

Veoma stara pjesma koja se očuvala u selu je i "Na livadi ćućur piva, zoru doziva; od zorice, sejo moja, di si dosad bila".

A kakav je vrbanjski bečarac, svatovac? Valja doći na Raspjevanu Cvelferiju 22. lipnja u Đuriće, gdje će se čuti i ona još iz vremena granice: "Tambura svira a gudalo gudi, ljubili bi momci žene, al' ne daju ljud?" ili "Sidi pito na duđu jalovcu, svidila se curica udovcu".

Bečarac ne bi bio bečarac da se o nekoga dobro ne očče. U Vrbanji se početkom 20. stoljeća, kada je svećenik bio Kelek, a notaroš Đuka Blažević, pjevalo "Oj, Vrbanjo, ni selo ni varoš, grbav popa, čoravi notaroš".

U davne godine, kada je Vrbanja dobila ljekarnu, mnogo prije i od nekih današnjih gradova, iz zavisti se pjevala i danas rado slušana u interpretaciji Vere Slobode pjesma:

*"Vrbanjke su, Vrbanjke su
blizu apoteke.
Opet nisu, opet nisu,
ko Soljanke lijepe."*

U Spomenici "Posavca" zabilježene su mnoge zanimljivosti, između ostalih, da je inicijator, pokretač i osnivač tog društva bio "novopridošli učitelj Josip Vučevac, a aktivan animator seljana Jakob Purić Đurin. Prvi predsjednik je umirovljeni dočasnik Ivan Matić, dok dugi niz godina blagajnu vodi Marijan Čosić Blaškov. Neko vrijeme zborovođa je bio apotekar Vjekoslav Bobinac te povremeno Pavo Petrović Štelzer. Godine 1937. Društvo nastupa na zagrebačkoj Smotri folkloru, godinu dana poslije gostuje u Osijeku u povodu 75. obljetnice pjevačke župe "Kuhač", a 1939. godine osječka društva "Kuhač" i "Lipa" slave petnaestu obljetnicu "Posavca".

Nakon Drugog svjetskog rata, Društvo radi "malo silom, malo milom", ali od 1977. godine pod vodstvom predsjednika Mateja Jankovića, poslije poznatog kao prvog župana Vukovarsko-srijemskog i ministra poljoprivrede RH.

Žilavi "Posavac"

"Posavac" je preporoden i blista punim sjajem. Valja istaknuti da su najzapaženije godine rada Društva vezane, baš kao i u drugim mjestima, uz školu. Tako je i danas, a sutra, kada Vrbanja dobiva novu školsku zgradu kulturno-prosvjetnim aktivnostima, bit će još jednom širom otvorena vrata.

Prof. Ivan Šušnjara, ravnatelj Osnovne škole "Mara Švel-Garnišek" govori s ushićenjem, kao da se gradi prva u mjestu. Na to zapažanje kaže da je on, kao i većina učitelja koji u jednoj školi provedu cijeli prosvjetiteljski vijek, nepopravljiv romantičar kojem zbornica postaje obitelj, škola dom, a djeca svih generacija vlastita djeca.

Nova škola, čija gradnja počinje na jesen, zamijenit će postojeću školsku zgradu građenu 1957. godine kao mjesni dom kulture i koja je bez dvojbe svoju povijesnu ulogu potpuno ispunila. Danas je ipak nefunkcionalna, dotrajala i djelomice neupotrebljiva. Nova, pak, tako je projektirana da će, kada za godinu dana bude otvorena, zadovoljavati najstrože građevinske i pedagoške standarde. Prof. Šušnjara kaže "nova škola za novo tisućljeće".

Novoj školi ne raduju se samo učenici i nastavnici, već cijelo selo. O tome svjedoči i načelnik općine Željko Žaper priznanjem da "svaki političar s novom školom automatski ulazi u povijest". Međutim, mladog i ambicioznog Žapera zabrinjava "loša krvna slika gospodarstva", koja generacijama iz nove škole, s novim informatičkim znanjima, ne nudi i odgovarajuće zaposlenje i afirmaciju u selu.

No, to nije samo vrbanjska boljka. Sami Vrbanjci, koliko god to željeli, malo mogu učiniti, napravili su. Mjesto je uređeno i organizirano do zavidne razine, posve nalik najljepšim prigradskim naseljima, iako se isključivo živi od poljoprivrede kojoj, kao i drugdje, u Slavoniji, ne cvjetaju ruže.

(Miro Maričić: Bečki perivoj)

Vrbanja

VRBANJA

Godine 1443. spominje se possessio Werbanya zajedno s Tovarnikom. Ime sela zabilježeno je i 1718. godine na zemljovidu prigodom sklapanja mira između Turske i Austrijske Monarhije. Popisom iz 1729. godine u drenovačkoj Posavini zabilježeno je 250 obitelji. Uređenjem od 1753. Vrbanja čini treću kumpaniju četvrtog bataljuna Brodske pukovnije. Župom postaje 1729. godine.

Gradnja crkve počinje 1816., a škola počinje raditi 1820. godine. Velike promjene događaju se ukidanjem Vojne krajine 1873., a s prelaskom pruge Vinkovci - Gunja 1886. i eksploatacijom divovskih brastova za izradu dužica za bačve, u kojima i danas odležava francuski konjak, Vrbanja nadvisuje značenje tipičnog slavonskog sela.

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 89, 15. VIII. 2001.

Oj, Vrbanjo, lipa i bogata - starih šuma i zlatnih dukata

Drenovci, Vrbanja, Soljani i ostala mjesta najistočnijeg kutka Hrvatske, između Save i spačvanskih šuma, sa svojim Duhovnim Hrašćem, malena su samo po brojnosti stanovnika, ali istodobno velika, plemenita i bogata po tradicijskoj kulturi, kulturnim magistralama prema sveučilišnim središtima. Pedeset godina zapuštena, za deset, k tome još i ratnih, godina za golu životnu opstojnost, jednostavno, uskrnula su do Kozarčevih književnih kapitala i Tadijanovićevih pjesničkih Visokih žutih žita.

Neku večer čitam "Poslanicu Mari Švel-Gamiršek" hame poštovateljice Katice Čorkalo i ćutim se dužnikom pohoditi "najšokačkije Tenino i Kozarčevo selo", kojem tamošnji puk i danas pjesmom tepa: Oj, Vrbanjo lipa i bogata - starih šuma i zlatnih dukata!

Kao i obično prije takva puta, prelistavam zavičajno-zemljopisne, povijesne i putopisne knjige, školske spomenice i narodne kalendare, pa onda do pijetlova prebirem sjećanja na ljude i događaje s početka sada već dosta poodmakle novinarske karijere. Tada, prije tridesetak godina, na žalost, nisam osobno upoznao već vremenšnu i u javnosti potpuno zatomljenu književnicu Maru Švel, ali se dobro sjećam divljenja i iskonskog poštovanja njezine literature profesora Stjepana Grubera i književnika Ive Balentovića. Za njih "Šuma i Šokci" bijaše veličanstven slavonski oratorij s proročanskom porukom "Blagoslovljen je znoj koji kvasi njeve otaca i djece, i drage su staze, koje sjećaju na prošlost i vode u budućnost".

U Cvelferiji se književnici i seljaci razumiju

Zbog tog spomena ni ovaj vatreni lipanj s opasno sunovratnim hektopaskalima nije me odvratio od puta u Vrbanju, na grob dične Mare Švel, te susreta s vrbanjskim prijateljima. Domaćini su mi Ivica Ćosić Bukvin, Željko Žaper, Ivan Šušnjara i Stipica Ćosić.

U središtu sela, u roditeljskoj i pradjedovskoj kući, šokački opremljenoj i šljivovicom rashlađenoj, posve nalik na etnografski muzej i kutak sveučilišne knjižnice, razgovor s Ivicom Ćosićem zamećem o počecima njegova za kulturnu provinciju neobična i nadasve plodna publicističkog života.

-Što je i gdje živi kulturna provincija - o tom potom - brzometno domće Ćosić i tvrdi da je Cvelferija, ako ništa drugo, bar izraziti primjer iznimke koja potvrđuje ustaljeno mišljenje i malogradansko pravilo. - Spačvačima razvikanih i preskupih institucija, što je samo korak dalje od državnih jasala i njihove lažnoznanstvene arbitraže s nekoliko nebuloznih fraza, sve je provincija. Pa zaboga, oni niti su predviđjeli niti su napokon shvatili što se je sve, zapravo, događalo, što se zbiva i kamo smjera. Uostalom, nije važno tko zgodno reče, provincija jest u - glavama, bez obzira na to pod kojom i kakvom kapom - kaže Ćosić. I zaista, Drenovci, Vrbanja, Soljani i ostala mjesta najistočnijeg kutka Hrvatske, tamo između Save i spačvanskih šuma, s granicom prema Miloševićevoj sivilizaciji, sa svojim Duhovnim hrašćem, malena su samo po broju stanovnika, ali istodobno velika, plemenita i bogata po tradicijskoj kulturi, kulturnim magistralama prema sveučilišnim središtima, izravnoj suradnji s Hrvatskim društvom književnika, Hrvatskom akademijom, te nacionalnim kazališnim scenama, likovnim galerijama, muzejima, i nakladničkim kućama. Pedeset godina zapuštena, za deset, k tome još i ratnih, godina za golu životnu opstojnost, jednostavno, uskrnula su do Kozarčevih književnih kapitala i Tadijanovićevih pjesničkih Visokih žutih trava.

Slobodno se može reći, Cvelferija je posljednjih godina književni hodočasni kraj, kraj gdje se umjetnici, znanstvenici i seljaci razumiju, obostrano poštuju, jednostavno vole.

Duhovno i drugo hrašće

Tu je posljednje desetljeće objavljeno više knjiga nego cijelog stoljeća, a književne večeri po školama, crkvama i mjesnim domovima kulture održalo je bar stotinjak najuglednijih hrvatskih pisaca. Zaslužiti nagradu Duhovnog hrašća danas je jednako vrijedno kao zaslužiti i one Inine i Vjesnikove nagrade, dok je govoriti stihove u Gunji ili Strošincima jednako inspirativno kao u Lukovdolu ili Poljicama. O kakvom je fenomenu riječ, kazuje i podatak da časopis za književnost, umjetnost, kulturu i povijest Hrašće, što ga uređuje Goran Pavlović, petu godinu izlazi u kontinuitetu s objavljenih 20 svezaka i, za razliku od ugaslih sličnih revija u mnogo bogatijim sredinama, najavljuje novu seriju i nove suradnike koji imaju što i to na još suvremeniji način reći.

Kakvo je štivo Hrašće, najzornije će reći dr. Vera Erl, profesor bibliotekarstva na Pedagoškom fakultetu sveučilišta u Osijeku: "S nesmirenom radošću čitaju ga djeca i seljaci, za Hrašće pišu najpoznatiji književnici, a citiraju ga i najugledniji akademici".

Jedan od najvjernijih suradnika, pravo otkriće slavonske publicistike "HRVATSKA ISKRA" - Broj 89, 15. VIII. 2001.

posljednjih godina je i Ivica Ćosić, rata, ratnik i povjesničar vrbanjske zavičajnosti. Dvadeset je godina kako se sustavno bavi istraživanjem, bilježenjem i objavljivanjem svega što je povijesno-kulturološki vezano uz rodno selo.

"Prvo sam počeo tragati za korijenima vlastite obitelji i što sam dalje išao tragom loze, sve jasnije mi se otkrivala slika sela u prošlosti, sve do legendi i vjerovanja ljudi ovog kraja. Povijest zavičaja to me više omamila što ju je rigidna komunistička ideologija više zatirala i krivotvorila.

Golemi, mrtvi divovi...

Svakim danom otkrivao sam nevjerojatno bogatu povijesnu baštinu Vrbanje, ali i svakim saznanjem razotkrivao također nevjerojatne laži o našoj prošlosti. I što je najgore, na tim krivotvorinama građene su zablude kao temelj za nekakvu budućnost. Dok su oni lažima, zapravo, pripremali rat, ja sam instinktivno, iz posve ljudskih pobuda, tragao za zaboravljenom i zatrtom istinom, bogatstvom i ljepotom ovog kraja i ljudi, što se na kraju pokazalo pravodobnim odgovorom i motivacijom više u ratnoj agresiji što nas je zadesila.

Tu smo lekciju svladali i kao pojedinci i kao narod. Sada je na redu ona druga, kako rekonstrukcijom prošlosti spoznati i pravovaljano odgovoriti na izazove pred kojima su, primjerice, pokleknuli naši stari 15. srpnja 1881., kada je izdan cesarski i kraljevski manifest prema kojem su, kako zapisa Mara Švel "oci jeli kiselo grožđe, a sinovima još dugo trnuli zubi". Jer, od tada, od slavonske hrastovine, vrbanjskih šumskih divova, kapitalnih orijaša, koristi imaše isključivo tuđinci, koncesionari, i kako Mara Švel reče, "samo ih šokački konji izvlače iz šuma kao goleme mrtve divove".

Zašto se i kako sve to dogodilo, valja nam baš sada objasniti, spoznati i pogrešku nikad više ponoviti. A pogriješilo se "jer su jedni pili, drugi se dijelili, treći umirali".

Tiplična slika oko Vrbanje

Prošlost i budućnost

I dandanas poučan je zapis iz onodobne Vrbanje Milana Turkovića, koji piše da "Patriota Kozarac nije simpatizirao strane trgovce koji su nahrupili u krajiške šume, pa je često ogorčen i ožalošćen govorio: sve njih što se ovdje sjatiše iz daleka, uzdržaje naša zemlja, za koju oni ne mare, za koju oni ne rade, nego su u njoj samo dotle, dok im ide u račun. Slavonija je slična prezebnoj vočki koja pada sa stabla pa je grizu i ose i pčele i muhe, sve samo zato jer je domaći element nespretn da ubere svoju vlastitu vočku koju su im djedovi uzgajali, na zemlji krvlju natopljenom, i djeci svojoj namrli.

Ivica Ćosić Bukvin do sada je napisao četiri sveska pod nazivom "Vrbanja", knjigu "Krila Vrbanje - Vrbanjci u zrakoplovstvu 1925 - 1945", monografiju "Općina Vrbanja", te stotinjak članaka, rasprava,

Come and visit Croatia this summer...

HAVE YOU SEEN RISNJAK IN GORSKI KOTAR?

Beautiful view: Risnjak

RISNJAK, a mountain massif and a national park in the western part of Gorski Kotar, 18 km northeast of Rijeka; covers an area of 64 sq km; elevation from 300 m at the spring of the Kupa river up to 1,528 m at the top of Veliki Risnjak. Declared a national park in 1953, extended to the Snježnik massif and the spring of the Kupa (in 1997). The Risnjak massif is formed predominantly of limestone and sandstone. The limestone features characteristic karst forms: cracks, sinkholes, caves and abysses in which many streams disappear. Much of Risnjak is covered with the ancient coniferous forests, subalpine and alpine flora. The climatic conditions are typically mountainous, with the average annual air temperature of 6.5 °C; snow falls on about 115 days a year. The area of Risnjak Mountain plays a significant role in the stationary tourism, and represents an attractive destination for excursions: climatic resorts, excellent winter sports grounds, mountain tours, hunting (bear, chamois, Alpine deer, roe-deer, wild boar, capercaillie) and fishing in the streams (trout, grayling) and artificial lakes. Risnjak is extremely popular as a destination for school excursions. The towns and villages on the coast have good road connections with Risnjak.

Kamenjak is easily accessible by the road from Rijeka to Zagreb, where a road to Platak, the starting point for ascending Snježnik (1,506 m; 1 hr 15 min), with a mountain lodge, and Veliki Risnjak (1,528 m; 3 hrs), also with a mountain lodge (Schlosserov Dom) branches off.

Down from Gornje Jelenje one can come to Mrzle Vodice and then to Crni Lug, where the Risnjak National Park management is seated, and a little hotel situated, which can accommodate about 15 visitors.

Information: Risnjak National Park management in Crni Lug.

BJELOLASICA, the north-western part of the Velika Kapela mountain range. The highest peak of Bjelolasica - Kula, 1,534 m - is the highest in the whole region of Gorski Kotar. The region of Bjelolasica features plant species of mountain grasses and juniper trees, while the beech forest belt also contains greater maple trees. The wider region of Bjelolasica, with the strict nature reserve of Bijele and Samarske Stijene, has been proposed to be set aside as a nature park. At the foot of the south-eastern side of Bjelolasica is the largest winter resort in

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 89, 15. VIII. 2001.

Croatia, built in 1986. It has been conceived as a year-round centre for winter sports and recreation. Inside the resort are a ski lift (from the hamlet of Vrelo to the ridge of the mountain) and accommodation facilities. The construction of additional accommodation, sports and recreational facilities has been planned, as well as the construction of a ski-mountain inn on the Gomirkovica plain. In the surrounding mountains there are numerous mountain trails, especially around Bijele and Samarske Stijene.

Information: Bjelolasica Croatian Olympic Centre (Vrelo - Jasenak)

LOKVE, a village in Gorski Kotar, 8 km southwest of Delnice; elevation 723 m; population 748. Chief occupations are farming and wood processing. Lokve is located on the local road, a diverging road from the main road Karlovac - Rijeka. First mentioned in 1481. After the Louise Road had been finished, Lokve became an important traffic and communication point, connecting the coastal region with the interior.

Tourist association: Ul. Rudolfa Strohala b.b.

Tourism has a long tradition in Lokve. In 1906 the Society for Beautification of the Town was established, and the construction of the storage lake Omladinsko Jezero made Lokve a sports centre for water sports - underwater orientation, rowing regattas. Lokve also offers a possibility of organized hunting, fishing and climbing tours.

There is a karst cave, Lokvarka, in the vicinity (1 km), which can be visited in a length of 1 km, and there is also Golubinjak Nature Forest Park. The traditional Frog's Night (in April), a frog jump competition, turns into a local feast with a rich offer of fish and frog specialties which can also be found in the surroundings.

Lokve also hosts a sculptors colony.

Accommodation: apartments, rooms.

Excursions: *Fužine* (10 km) * *Delnice* (8 km) * *Crni Lug* - Risnjak National Park management (20 km) * *Mrkopalj* - starting point to Bjelolasica Mountain (11 km).

VRBOVSKO, a town in Gorski Kotar, situated on the Dobra river; elevation 506 m; population 2,047. Economy is based on farming and wood-processing. Vrbovsko is located on the main road Karlovac - Rijeka (M12, E65).

The parish church of St. John Nepomuk was built in 1894.

Tourist association: Dobra 4

Vrbovsko is surrounded by forests, pastures and meadows and is an attractive place for vacations in nature. Picturesque courses of three rivers, the Kupa, the Dobra and the Kamačnik, provide opportunities for kayaking and canoeing.

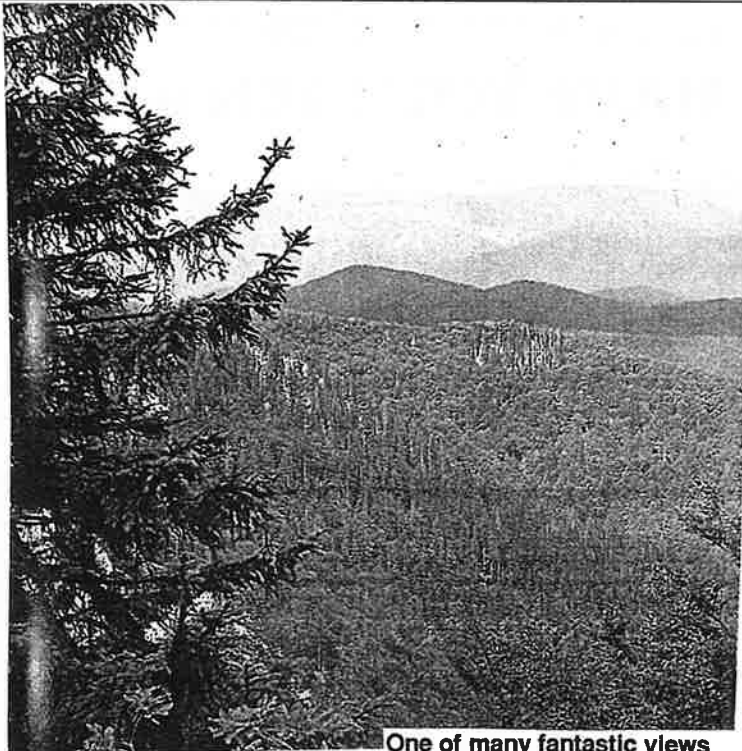
From Vrbovsko one can go for a hiking tour on the mountain range Lovnik - Litorić, toward the Kamačnik canyon, to Orlova Stijena (Eagle's Rock) and toward the Frankopan town of Severin na Kupi. Recreational facilities include tennis courts, basketball and football playgrounds and a bowling alley. Hunting, fishing and horseback riding are also possible. Local gastronomic specialties include venison, home-made cheese, etc.

Accommodation: apartments, rooms, boarding houses.

Excursions: Gomirje (7 km) * Ogulin (20 km) * Brod Moravice (15 km) * Severin na Kupi (14 km).

RAVNA GORA, a town in Gorski Kotar, 17 km to the west of Vrbovsko; elevation 816 m; population 2,036. Chief occupations include farming and wood processing. Situated on the regional road Vrbovsko - Kupjak.

The parish church of St. Theresa of Avila from 1907 was probably constructed according to the plans by Herman Bollé, who applied historic architectural forms, among which the slender bell tower with a pointed roof is especially attractive. The treasury of the church keeps a chalice from 1741, and the reliquary of St. Simplicius from the 18th century - gifts by Empress Theresa.

One of many fantastic views

Accommodation: apartments, rooms, hunting and mountain lodge Lokanda.

Excursions: Skrad, with its natural phenomena Zeleni Vir and Vražji Prolaz (13 km) * Mrkopalj (13 km) * Lokve - Lake Lokvarsko (30 km).

STARA SUŠICA, a village 6 km southeast of Ravna Gora. The castle, the former Frankopan burg, assumed its present aspect in the 19th century, when it was a property of the count Laval Nugent (the marshal of Trsat) and later owned by the merchant family of Rijeka, the Neuberger (since 1890), who restored the building in the romantic style, visible in the architectonic forms. The castle includes the old church of St. Anthony of Padua.

NOTE: A story about Delnice, Fužine and Mrkopalj was published in *Hrvatska Iskra*, no. 77 of 28. II. 2001.

Opposition vows, continue

economies of the West especially the United States."

That critique is adamantly rejected by members of the center-left government, which was elected on a platform to democratize and open up Croatia after the international isolation of the Tudjman years. Mr. Tudjman and the HDZ led Croatia's bid for independence and ruled the country until January 2000.

"The economic situation was just as bad under the HDZ's leadership. The [current] government has a good economic program and will implement it vigorously," said Goran Rotim, a spokesman for the Ministry of Foreign Affairs.

"There was a lot of economic cronyism under the Tudjman regime. We want to attract considerable foreign investment from the West. And we will be privatizing the country's remaining state-owned oil, electric and tourist industries. That is all that is left to privatize."

"Someone has to pay the bill for the mismanagement of those factories under the leadership of the HDZ. This government has paid down \$1.1 billion of the state debt to numerous companies that were plundered by the HDZ leadership. Our publicly owned companies and banks are now finally solvent," Mr. Rotim said. (The Washington Times, Aug. 8)

Holy Trinity Parish - Oakville organizes 1st golf tournament on Saturday, September 1st, 2001, at Carlisle Golf and Country Club between 12:00 noon - 6:00 pm. Dinner and prizes follow (around 7:00 pm) in a small church hall on Trafalgar Road - Tickets are \$25 Please register - Call Ivan at 905-338-5488

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 89, 15.VIII. 2001.

Prošetajmo Hrvatskom

Mojim očima (i srcem)...

U mojim "planinarskim" knjigama (jer ja imam i takovih u svojoj knjižnici) piše o Kamačniku, mjestu o kojem ja do ovog ljeta nisam ni čula (i jasno, moji prijatelji planinari bi odmah rekli, kako nisu ni iznenađeni po nekim mojim izjavama), no ja se ovog mojeg neznanja uopće ne sramim. Ne možemo svi sve znati.

I tako, jednog lijepog subotnjeg jutra, kad uopće nisam ni očekivala da bih tog dana mogla vidjeti išta osim Zagreba (kao da je i to malo!?) - dobila sam poziv za jednu "brzu" šetnju do Kamačnika. Do tamo se ide autom, od Zagreba preko Karlovca na Vrbovsko, i dalje uskim putem kraj željezničke pruge do kanjona Kamačnik. No, prije nego što vam ja kažem malo o ovom prekrasnom mjestu Hrvatske, za koje izgleda mnogi ne znaju, dozvolimo mojim "planinarskim" knjigama da nam one nešto profesionalno kažu o ovom kanjonu:

VRBOVSKO je gradić na pragu Gorskog kotara, smješten na rijeci Dobri, na visini od oko 500 m, s dobrim prometnim vezama. Jedan se dio mjesta nalazi u dolini, a drugi na zelenom obronku. U okolici su šumovite padine Gorskog kotara i Velike Kapele, koja planinarima pružaju brojne mogućnosti uspona kroz zeleno prostranstvo nepreglednih šuma, a skijašima dobre skijaške terene. Iz Vrbovskog se može poduzeti nekoliko lijepih i zanimljivih izleta u skupinu Lovnik - Litorić, u kanjon Kamačnik, na Orlovu stijenu i u Frankopanski grad Severin.

Kako doći do kanjona Kamačnik: od željezničke stanice Vrbovsko 500 metara prema Zagrebu do mjesta gdje cesta prelazi prugu. Preko mosta na Dobri skreće se s ceste kod Ribarskog doma (mrijestilište) put u kanjon potoka Kamačnik.

KAMAČNIK: Od Ribarskog doma na Kamačnikovom ušću u Dobru, idemo uzvodno i za čas prelazimo mimo ruševina napuštene pilane, iza nje ulazimo u sutjesku. Posebna je turistička atrakcija kanjona put koji je proveden 1961.g. divlje romantičnom prirodom donekle nalik Vražjem prolazu ispod Skrada. Put ide čas rubom stijene, čas galerijama koje su sagrađene iznad šumnoga potoka. Nakon 1 km puta širi se krasna zelena dolina, a 1 km iza nje je šumovitim obroncima kotao s dubokim tamnim jezercem, kraškim vrelom Kamačnika. Ljepotu Kamačnika zapazili su već u prošlom stoljeću članovi HPD "Lovnik" iz Vrbovskog. Oni su 1899. pokušali zainteresirati javnost i namaknuti sredstva za uređenje, ali je to ostvareno tek poslije drugog svjetskog rata. Lijevo iznad izvora, na šumovitoj humku, nalazi se lijepi lovački dom (sada zatvoren). (HRVATSKA PLANINE str. 264-265)

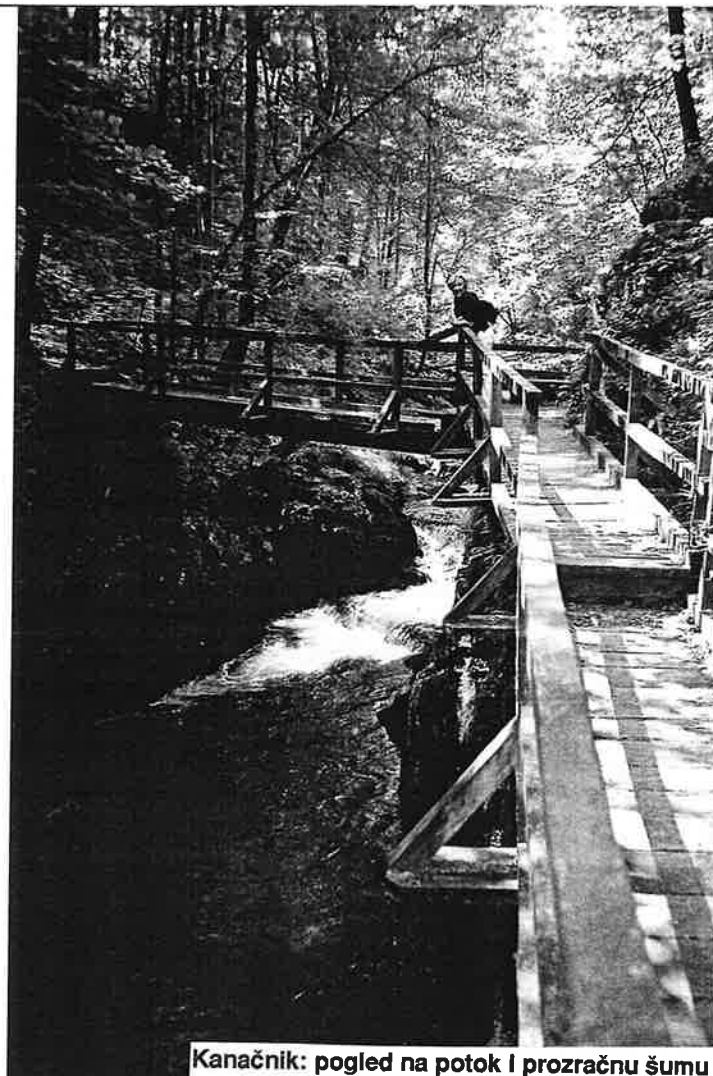
Ovako Kamačnik opisuju knjige, planinari koji su tim predjelima često hodali, a ja, zaljubljenik u prirodu, posebno u onu tamo u Hrvatskoj, gledala sam Kamačnik zadivljenim očima: ljepota, mir...

Nakon popijene kave u malom restorančiću kraj mrijestilišta, koje je i samo veoma lijepo, sve u zelenilu, krenuli smo uzvodno prema izvoru potoka Kamačnik. Nazivati Kamačnik "potokom" meni je vrlo čudno, jer je na mahove bio dosta širok, vrlo glasan, brz, prepun virova, pa onda miran, kao da godinama u njega nije stupila ljudska noga, bistar kao divan dan, a boja vode mijenjala se iz trena u tren.

Uzvodno, jer samo tako možete doći do izvora, ide se utabananom stinom stazom, koja na mahove uopće nije lagana za hod. Kako ja nisam znala što me čeka, krenula sam u običnim tenisicama, i nije bilo lako koji puta. Ja sam jedna od onih koja ima i "slabe" zglobove i junački sam podnosila kad bih koji puta iskrenula nogu, moleći Boga da mi se nešto ne dogodi, jer samo je to trebalo mojim prijateljima; em su se žrtvovali da me odvedu u Kamačnik, i zamislite, ja iskrenem zglob. Srećom, to se nije dogodilo, no bilo me je istinski strah!

Hodati uz Kamačnik je ustvari hodati kroz bogatu šumu raznih biljaka, koja svatko tko prolazi ovim putem uopće ne dodiruje, tako da je kraj vas obilje cvijeća, ne onog "normalnog" koje vidite kraj puta ili ceste, već onog koje se skriva pod lišćem, ili u žbunju. Često bih zastala na tren, poslikala koju biljčicu, ili neki pejzaž koji me je duboko dojmio i nisam niti pomislila kako sam bila "pametna" tog dana, jer danas, kad gledam moje slike sa Kamačnika, čini mi se da sam opet tamo.

Tu i tamo sunčeve zrake obasjaju ovaj ili onaj cvijetić i čini vam se kao da vam je sunce posebno ukazalo na baš ovaj cvijet - jer, poseban je u svojoj ljepoti. Tu i tamo prolazite kraj srušenih stabala, kraj drveća divlje ljepote, a oko vas se čuju ptičice. U nekim ih trenucima niti ne čujete jer

Kamačnik: pogled na potok i prozračnu šumu

šum vode je tako jak, da vam sva osjetila obuzme ta silina vode, a onda naglo dolazi mir i spokojstvo potoka, koja nečujno klizi pokraj vas.

I onda dolazite na drvene mostove koji su sagrađeni preko sutjeske Kamačnika, potoka koji se probija nešto dublje ispod vas, vidite ga s mosta, i čujete njegovo govor sa stijenama kroz koje prolazi. Drveni mostovi vas vode dalje, opet kraj potoka, uz suncem obasjanu dolinu, šljunčanu plažu na kojoj se kupuje veća grupa djece, pa onda dalje odlazimo uzvodno do izvora potoka Kamačnik. Izvor je nešto dalje, zakriven drvećem u vodi, manjim brdom, no moguće je vidjeti i izvor ako se spustite sa staze kraj samog potoka i tada se nalazite opet u drugom svijetu. Voda je prozirna, čista, tu i tamo se vidi koja manja ribica, sve je mirno, jer ljudska noga u ovaj dio potoka vjerojatno nije stala već desetljećima. Stajala sam kraj vode i uživala u mirnoći dana, pjevu ptica i netaknutoj ljepoti prirode. Gotovo da mi je bilo žao vraćati se natrag, no moralo se.

Negdje, u jednoj planinarskoj knjizi, pročitala sam ove riječi "Očima, parneću, srcem po onom što se vidi, do onoga što se ne vidi" - i danas kad pišem ovaj članak stalno su mi te riječi pred očima, jer i očima i srcem i pameću doživjela sam Kamačnik, prekrasni park prirode za koji mnogi od vas i ne znaju. Idite i provjerite moje riječi: onog trena čim stupite u Kamačnik - kao da ste u drugom svijetu, ljepote vode, šume, pjeva ptica, cvijeća i svega onoga čim obiluje Hrvatska.

Imotski piknik, za vrijeme ručka Valentina

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 89, 15.VIII. 2001.